

JAARSTUKKEN 2022

INHOUDSOPGAVE – JAARSTUKKEN 2022

1	JAARVERSLAG: PARAGRAFEN	6
1.1	Inleiding	6
1.2	Verslaggeving	7
1.3	Ontwikkelingen in het verslagjaar	8
1.4	Exploitatieresultaat 2022	18
1.5	Incidentele baten en lasten	22
1.6	Uitgaven direct ten laste van voorzieningen	23
1.7	Waterschapsbelastingen	24
1.8	Weerstandsvermogen	26
1.9	Risicoparagraaf	31
1.10	Financiering	36
1.11	Subsidieparagraaf	39
1.12	Klimaatparagraaf	40
1.13	Verbonden partijen	42
1.14	Bedrijfsvoering	43
1.15	EMU-saldo	49
1.16	Bestemming van het exploitatieresultaat 2022	50
2	JAARVERSLAG: PROGRAMMAVERANTWOORDING	51
2.1	Inleiding programma's	51
2.2	Programma Waterveiligheid	53
2.3	Programma Watersysteem	56
2.4	Programma Waterketen	62
2.5	Programma Wegen	68
2.6	Programma Middelen	72
2.7	Dekkings- en financieringsmiddelen	81
JAARREKENING		
3	EXPLOITATIEREKENING NAAR PROGRAMMA'S	82
3.1	Recapitulatie programmakosten	82
3.2	Begrotingsrechtmatigheid	83
3.3	Topinkomens	84
4	TOELICHTING NAAR KOSTENDRAGERS	85
4.1	Watersysteem	85
4.2	Zuivering	86
4.3	Wegen	87
5	REKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTENSOORTEN	88
5.1	Algemeen	88
6	BALANS	89
6.1	Balans	89
6.2	Toelichting op de balans	94
7	CONTROLEVERKLARING	105
8	BESLUIT TOT VASTSTELLING EN GOEDKEURING	111

BIJLAGEN

- 1 Staat van immateriële vaste activa
- 2 Staat van materiële vaste activa
- 3 Staat van financiële vaste activa
- 4 Staat van reserves en voorzieningen inclusief toelichting
- 5 Staat van vaste schulden
- 6 Berekening van het rente- omslagpercentage
- 7 Staat van personeelslasten
- 8 Staat van personele sterkte
- 9 Mutaties ten laste van post onvoorzien
- 10 Liquiditeitspositie en renterisico
- 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten
- 12 Toelichting investeringen per programma/beheerproduct
- 13 Verdeelsleutels primaire beheerproducten naar de taken
- 14 Overzicht exploitatiekosten per beleidsveld
- 15 Overzicht investeringen per beleidsveld
- 16 Overzicht mandatering kredietverlening investeringen 2022 / kredietaanvragen 2022
- 17 Verbonden partijen
- 18 Sisa
- 19 Kota

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG: PARAGRAFEN

1.1 Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2022 aan van Waterschap Rivierenland. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Met het jaarverslag legt het College van Dijkgraaf en Heemraden verantwoording af aan het Algemeen Bestuur over de realisatie van de in de programma-begroting opgenomen doelstellingen en maatregelen van het afgelopen jaar met daaraan gekoppeld de verantwoording van de kosten en opbrengsten en de financiële positie van het waterschap.

Waterschap Rivierenland (WSRL) is een organisatie die tot taak heeft zorg te dragen voor het regionale watersysteem in het rivierengebied, zoals de zorg voor een goede waterkwaliteit en waterkwantiteit en bescherming tegen rivierwater. Daarnaast draagt waterschap Rivierenland zorg voor de regionale wegen buiten de bebouwde kom in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

Het waterschap voert deze taken uit met aandacht voor kwaliteit. De missie van het waterschap sluit daarop aan:

Waterschap Rivierenland zorgt voor veilige dijken en een evenwichtig watersysteem.

Het waterschap is daarbij in staat om realistische doelen te stellen en om deze – in samenwerking met burgers en andere overheden – tot uitvoering te brengen op een wijze die past binnen de gestelde randvoorwaarden (waaronder kwaliteit, kosten, duurzaamheid, efficiëntie, effectiviteit etc.). Daarbij hanteert het waterschap de kernwaarden bekwaam, betrokken en betrouwbaar.

Bekwaam

De kernwaarde *bekwaam* refereert aan expertise, deskundigheid en vakmanschap. Een vakmanschap dat bij de waterschappen door de eeuwen heen is gegroeid en tot op de dag van vandaag onderhouden wordt met ervaren, gespecialiseerde en goed opgeleide medewerkers. Bekwaam betekent ook: met kennis van zaken op zoek gaan naar nieuwe oplossingen, gebruik makend van de middelen die tot je beschikking staan.

Betrokken

De kernwaarde *betrokken* omvat veel: oog hebben voor andere belangen, samenwerken, meebewegen met ontwikkelingen, rekening houden met de toekomst. Met daarbij steeds onze kerntaken voor ogen. Qua persoonlijke inzet betekent het: werken vanuit je hart, met af en toe een stapje extra.

Betrouwbaar

De kernwaarde *betrouwbaar* verwijst naar: doe wat je zegt en zeg wat je doet. Het is heel vanzelfsprekend en basaal, en juist daarom is het nodig om er elke keer weer bij stil te staan.

1.2. Verslaggeving

Presentatie

De jaarrekening 2022 is opgesteld conform de verslaggevingsregels van waterschappen zoals vastgelegd in het Waterschapsbesluit en uitgewerkt in de Regeling Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW).

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Daarnaast vormen de controleverklaring van de accountant en het besluit tot vaststelling en goedkeuring van het Algemeen Bestuur onderdelen van de jaarverslaggeving.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat enerzijds uit een aantal verplichte paragrafen (hoofdstuk 1), en uit de programmaverantwoording (hoofdstuk 2). De verplichte paragrafen bevatten onder meer een toelichting op ontwikkelingen in 2022 en op het exploitatieresultaat 2022. Tevens geven de paragrafen inzicht in incidentele baten en lasten, de inzet van reserves en voorzieningen en de waterschapbelastingen. Tot slot wordt ingegaan op het weerstandsvermogen, risico's, financiering, subsidie, klimaat, verbonden partijen, bedrijfsvoering en EMU. De programmaverantwoording bevat de verantwoording over de realisatie van het programmaplan uit de begroting en de financiële verantwoording.

Jaarrekening

Dit deel bestaat uit een overzicht van de exploitatierekening naar programma's inclusief rechtmatigheidsanalyse (hoofdstuk 3), de toelichting op de kostendragers (wettelijke taken, hoofdstuk 4), de rekening naar kosten- en opbrengstensoorten (hoofdstuk 5) en de balans met toelichting (hoofdstuk 6).

Controleverklaring

In hoofdstuk 7 is de controleverklaring opgenomen met daarin het oordeel dat de jaarstukken een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van de financiële positie per 31 december 2022, de baten en lasten over 2022 en dat in overeenstemming met de rechtmatigheidsgrondslagen is gehandeld.

Besluit tot vaststelling en goedkeuring

In hoofdstuk 8 is het besluit tot vaststelling en goedkeuring van de jaarrekening 2022 opgenomen.

Bijlagen

In dit deel is een aantal bijlagen opgenomen waarmee de cijfers uit deze jaarrekening nader zijn onderbouwd.

1.3 Ontwikkelingen in het verslagjaar

Oorlog in Oekraïne

Sinds februari 2022 is er een oorlog gaande op het Europese continent. Deze oorlog en de daarna ingestelde sancties leiden tot economische schade in Europa en Nederland. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de sterk gestegen energieprijzen. Veel Europese landen waren voor hun energievoorziening afhankelijk van Rusland. Deze afhankelijkheid wordt steeds verder afgebouwd, door bijvoorbeeld gas te importeren uit Noorwegen. Waterschap Rivierenland heeft geen contract met Gazprom. Onze leverancier is Greenchoice.

Naast het meer algemene effect van de oorlog op prijsstijgingen en inflatie, zijn er ook enkele meer specifieke effecten merkbaar voor ons waterschap. Drie aspecten krijgen daarbij extra aandacht: cyberbeveiliging, uitvoering van primaire taken en aanbestedingen.

Cyber

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne blijven we extra waakzaam op het gebied van cyberveiligheid. Verschillende internationale hackersgroepen mengen zich in de oorlog, al dan niet gesteund door staten. Russische hackpogingen zijn aan de orde van de dag. Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) houdt het dreigingsbeeld in de gaten en onderstreept de noodzaak om alert te blijven.

Primaire taken

De uitvoering van onze primaire taken kan gewoon plaatsvinden. Wel zijn er in het domein van de zuivering drie aandachtspunten:

1. De brandstofkosten voor het transport van slib zijn nog steeds hoger dan voor de oorlog in Oekraïne, maar lijken zich te stabiliseren;
2. De beschikbaarheid van polymeren en chloride-zouten staat onder druk. Dit leidt tot prijsverhogingen en onzekerheid over leveringen op de middellange termijn;
3. De slibeindverwerkers hebben te maken met hoge kosten. Continuïteit in het verwerkingsproces is wel gewaarborgd.

Bij het watersysteembeheer en het dijkbeheer zijn geen problemen gemeld.

Aanbestedingen en contracten

Gevolgen van de oorlog in Oekraïne zijn bij ons waterschap ook merkbaar bij contracten en aanbestedingen. Ondernemers willen de stijgende prijzen voor grondstoffen, waaronder brandstof, staal, chemicaliën, e.d. doorrekenen aan het waterschap. Nieuwe aanbestedingen vallen daardoor vaak hoog uit. Voor lopende contracten en aanbestedingen is door het College van Dijkgraaf en Heemraden een kader opgesteld hoe hiermee kan worden omgegaan.

Kamerbrieven NPLG, Toekomst Landbouw, Porthos, Water en Bodem sturend en NOVEX

Op 25 november 2022 heeft het Kabinet de beleidsbrieven 'NPLG', 'Landbouw', 'Porthos' en 'Water en bodem sturend' aan de 2^e Kamer gestuurd. Tevens zijn op 12 december 2022 de startpakketten NOVEX naar de provincies verzonden. Deze brieven zijn van invloed op het werk van het waterschap.

1. Kamerbrief "Voortgang Nationaal Programma Landelijk Gebied"

De vitaliteit en de kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied staan onder druk. Er ligt een meervoudige problematiek van stikstofdepositie, uitstoot van broeikasgassen, watertekorten en wateroverlast, biodiversiteitsverlies, bodemdaling, waterkwaliteit en verzilting. Om deze opgaven aan te pakken heeft het Rijk het startsein gegeven voor een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De provincies moeten op 1 juli 2023 bij het kabinet een gebiedsprogramma aanleveren waarin aangegeven wordt hoe de doelen rondom stikstof, bodem en water worden gerealiseerd. De waterschappen zijn daarbij als functionele overheid een belangrijke partner. Immers, de water-

schappen hebben de wettelijke taak het watersysteem in te richten naar de uitkomsten van het gebiedsproces. De waterschappen leveren in dit traject (gebieds)kennis, deskundigheid en beschikbare data zodat de provincie goed geïnformeerd tot besluitvorming kan komen.

2. Kamerbrief “Toekomst Landbouw”

De agrarische sector heeft duidelijkheid nodig over hoe de landbouw er in 2040 uit ziet. Om deze duidelijkheid te scheppen wil het Rijk in het eerste kwartaal van 2023 een landbouwakkoord afsluiten. In dit akkoord zullen de uitgangspunten worden bepaald omtrent de ondersteuning en de (wettelijke) kaders die nodig zijn om een toekomstbestendige positie te behouden, door een reëel verdienvermogen voor agrarische bedrijven in verschillende type gebieden mogelijk te maken. Tevens moeten afspraken worden vastgelegd op welke manier de agrarische sector invulling gaat geven aan de doelen op het gebied van water, natuur en klimaat. Dit akkoord zal in ieder geval worden afgesloten tussen het Rijk en de vertegenwoordiging van de agrarische sector. De Unie van waterschappen kiest er voorlopig voor om bestuurlijk geen deel uit te maken van de onderhandelingen. Ambtelijk levert zij wel input voor de totstandkoming van het akkoord.

3. Kamerbrief “Voortgang integrale aanpak landelijk gebied en opvolging uitspraak Raad van State over Porthos”

De Raad van State heeft op 2 november 2022 geoordeeld dat de bouw niet mag worden vrijgesteld van de stikstofregels. Deze generieke ‘bouwvrijstelling’ voldoet niet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Door de uitspraak moeten veel projecten een extra vergunningstraject doorlopen en mogelijk extra maatregelen nemen. Waterschappen worden in hun ruimtelijke inrichtingsprojecten geraakt, zoals dijkversterkingen of de aanpak van gemalen en rwzi's. Beheer- en onderhoudsactiviteiten waren al vrijgesteld en worden daarom niet geraakt door deze uitspraak. Zie ook paragraaf 1.9 risicoparagraaf.

4. Kamerbrief “Water en Bodem Sturend”

In deze brief zet het kabinet middels 33 structurerende keuzes uiteen hoe zij het principe van water en bodem sturend ziet. Tevens geeft het kabinet aan hoe dit doorwerkt op gebiedsniveau, via de sporen van verstedelijking, het NPLG en de zogenaamde ruimtelijke puzzel. De inhoud van de brief “Water en Bodem Sturend” sluit aan bij de Watervisie van ons waterschap. Hier en daar worden natuurlijk andere accenten gelegd en is het tempo verschillend, maar de koers is op hoofdlijnen niet wezenlijk anders. De concrete uitwerking van de structurerende keuzes moet nog vorm krijgen. De meerwaarde van de brief zit vooral in het landelijk onderstrepen van het belang van water en bodem sturend. De brief kan worden gezien als een steun in de rug voor het werk van de waterschappen.

5. NOVEX startpakketten

Het programma NOVEX verbindt een meervoudige opgave in het ruimtelijk domein aan een gebiedsgerichte vertaling naar verschillende regio's. Dit zijn o.a. nationale opgaven voor woningbouw, natuur, landbouw en energie. In het reeds gepresenteerde startpakket zitten de doelen, kaders en randvoorwaarden vanuit het Rijk. De provincies gaan hier de komende negen maanden mee aan de slag om tot een integraal ruimtelijk voorstel per provincie te komen. Ook organiseren ze het proces om tot zo'n plan te komen. Daarbij betrekken ze waterschappen, gemeenten en andere partijen.

Implementatie Omgevingswet

Het afgelopen jaar heeft Waterschap Rivierenland hard gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet. Alle inspanningen waren lange tijd gericht op de beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2023. De organisatie is daarom al een heel eind klaar voor het werken onder de nieuwe wet. In oktober 2022 werd de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld. Inmiddels is de nieuwe beoogde ingangsdatum bepaald op 1 januari 2024.

In 2022 heeft het Algemeen Bestuur de regels van de Waterschapsverordening en de werkingsgebieden (gegevens op de kaart) vastgesteld. Daarmee is de data in lijn gebracht met de eisen van het DSO (het online loket). De onderlinge samenwerking met gemeenten rondom het DSO is geïntensiveerd. Via onderlinge samenwerkingsafspraken wordt de basis gelegd om de dienstverlening na invoering op peil te houden, samen verder te werken en te leren in het nieuwe stelsel. Er is verder gewerkt aan de implementatie van het participatiebeleid en er zijn stappen gezet in de aanpassing van werkprocessen van vergunningverlening, toezicht en handhaving, onteigeningen en toepassing van het projectbesluit.

Grondwaterkwaliteit

Met de Omgevingswet en de provinciale Omgevingsverordeningen, komt de taak grondwaterkwaliteit nadrukkelijker bij de waterschappen te liggen. De taak lag sinds de Waterwet (2009) al bij de waterschappen, maar werd in de praktijk meegenomen door provincies en omgevingsdiensten in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb). Nu de Wbb bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet komt te vervallen, nemen de provincies instructieregels op in hun Omgevingsverordening (met doorwerking naar de Waterschapsverordening) om het nieuwe werkpakket voor grondwaterkwaliteit bij de waterschappen onder te brengen. In formele zin is er dus geen sprake van overdracht van taken, omdat de waterschappen deze taak eigenlijk al hadden. Bij de invoering van de Waterwet (2009) zijn er bij WSRL echter geen middelen vrijgemaakt voor uitvoering van de grondwaterkwaliteitstaak (wel voor de grondwaterkwantiteitstaak). Op dit moment is het waterschap nog niet toegerust om de taak voor grondwaterkwaliteit goed uit te voeren. Het schort aan kennis, instrumenten en menskracht.

Zoals aangekondigd in de voorjaarsnota 2022, heeft WSRL het jaar 2022 gebruikt om een beeld te vormen van de consequenties van deze taak. Of deze beeldvorming afdoende is, ook in relatie tot de kennisachterstand, is nog onzeker. De inspanning om het nieuwe werkpakket per 2024 erbij te nemen, lijkt te overzien. Vooralsnog kan met een uitbreiding van 2 fte kan worden volstaan. De uitbreiding bestaat uit 1,5 fte voor het nieuwe werkpakket voor de grondwaterkwaliteit en 0,5 fte voor de toename van modelleren en rapporteren voor grondwaterkwantiteit. De komende jaren zal blijken of de inschatting van 2 fte een juiste was.

Het bovenstaande is beschreven in het Koers en Routeplan Grondwater. Dit plan heeft in 2022 de bestuurlijke stappen beeldvorming en oordeelsvorming doorlopen. Besluitvorming is voorzien in het Algemeen Bestuur van februari 2023. Het voorstel, behorend bij het Koers en Routeplan Grondwater, is om deze 2 fte in de voorjaarsnota 2023 op te nemen. De invulling van de 2 fte zal pas geëffectueerd worden als vaststaat dat de Omgevingswet daadwerkelijk in werking treedt.

Wegwerken achterstanden vergunningentaak

Door een enorme toename aan aanvragen en meldingen (30% tot 40%) in 2020, 2021 en 2022 is een werkvoorraad in het vergunningenproces ontstaan. Dit had oplopende doorlooptijden en het stagneren van advisering en vooroverleg tot gevolg, waardoor burgers en bedrijven niet meer konden worden bediend zoals gewenst. De toename is overigens een landelijk beeld. Om dit het hoofd te bieden en schade (imago en financieel) te voorkomen, aan wettelijke termijnen te voldoen en de werkdruk voor de medewerkers behapbaar te houden, was het noodzakelijk om in te grijpen. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld, dat op hoofdlijnen bestaat uit twee stappen.

De eerste stap is om voor de afhandeling van de toename van het aantal aanvragen, meldingen en adviezen tijdelijk extra capaciteit in te huren. Dit is, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, ingevuld. Hiermee komen aanbod en capaciteit meer in balans en loopt de werkvoorraad niet meer op. De doorlooptijden dalen naar het gewenste niveau, maar het aanbod blijft onverminderd hoog. Daarom is de inzet van de extra capaciteit verlengd (wordt opgevangen binnen de begroting), maar de vraag

is of dit afdoende is. Het zeer hoge aanbod lijkt structureel van aard. Daarom is ook stap twee uit het plan van aanpak noodzakelijk.

De tweede stap is om een optimalisatie van het vergunningenproces door te voeren. Ook modernisering en het 'werken in de geest van de Omgevingswet' zullen hierbij aan de orde komen. Aan het einde van deze optimalisatie (voorjaar 2023) zal de balans tussen werkaanbod en capaciteit worden bepaald en bestuurlijk worden voorgelegd. De kosten voor het wegwerken van de werkvoorraad in zijn opgenomen in de begroting 2023, evenals een verwachte stijging van legesinkomsten.

Wegwerken achterstanden bedrijfsvoering

In de afgelopen jaren zijn binnen de beschikbare formatie van de bedrijfsvoering extra inspanningen verricht voor onder andere de grondverwerving voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Als gevolg van deze extra inzet is achterstand ontstaan in de reguliere werkzaamheden. Ook kon een aantal projecten niet opgestart worden. Het streven is om de achterstanden de komende drie jaar (2023-2025) weg te werken middels het aantrekken van aanvullende tijdelijke capaciteit. In de besluiten behorend bij deze jaarrekening 2022 wordt voorgesteld een deel van het positieve resultaat te bestemmen voor het wegwerken van achterstanden in de bedrijfsvoering.

Herstel vloeren Blomboogerd, vervanging installaties en verlichting, herinrichting vleugels

De afgelopen jaren zijn onderzoeken uitgevoerd in het kader van de vloerenproblematiek en voorbereidingen getroffen voor het herstel van de vloeren van het hoofdkantoor aan de Blomboogerd. Hierover is gerapporteerd in de risicoparagrafen van eerdere B&V-documenten. Parallel hieraan is onderzoek gedaan naar de staat van de technische installaties, die het einde van de technische levensduur naderen. Ook zijn de mogelijkheden voor energiebesparing middels LED-verlichting onderzocht. Het gelijktijdig vervangen van de technische installaties en verlichting met de vloeren leidt tot een efficiëntere uitvoering en lagere kosten (ca. 20%), dan dat deze zaken op verschillende momenten worden vervangen. Daarnaast is voorzien in een gelijktijdige herinrichting van de vleugels volgens het geactualiseerde kantoorconcept Habit@. De benodigde investeringen zijn verwerkt in de begrotingen 2022 en 2023.

In 2022 is gestart met de reparatie van het dak van vleugel 4E en de voorbereiding voor de reparatie van de vloeren, het vervangen van de technische installaties en de verlichting. Deze werkzaamheden worden begin 2023 afgerond. Vleugel 4E, een deel van het restaurant en enkele decentrale locaties worden ingericht volgens het geactualiseerde kantoorconcept Habit@. Dit geactualiseerde kantoorconcept is gebaseerd op de volgende uitgangspunten: duurzaam, sober en doelmatig. De ervaringen die met deze eerste fase worden opgedaan zullen een rol spelen bij het bepalen van de aanpak en de planning van het herstel van de vloeren, het aanpassen van de technische installaties en de verlichting en de herinrichting volgens het geactualiseerde kantoorconcept Habit@. De huidige planning voorziet in een gefaseerde uitvoering in de jaren 2023 tot en met 2025, waarbij vleugel voor vleugel wordt aangepakt.

Professionalisering Programmasturing HWBP/A5H

Naast uitvoering van het dijkversterkingsprogramma HWBP en gebiedsprogramma A5H, werken we continu aan verdere professionalisering van onze programmasturing. In 2019 en 2020 is een aantal externe audits uitgevoerd op de programma's HWBP en A5H. De opvolging van de aanbevelingen die hieruit naar voren kwamen, is samengevoegd in het project Professionalisering Programmasturing (PPS). Professionalisering van de programmasturing is noodzakelijk om de groeiende opgaven aan te kunnen sturen en de risico's voor WSRL te kunnen beheersen in verband met de hoge uitgaven voor HWBP & A5H en de daaraan verbonden grote financiële risico's voor het waterschap.

Het project PPS is begin 2021 opgestart en loopt door tot eind 2023. Tussentijds worden deelprojecten afgerond en geïmplementeerd. In 2021 zijn de onderdelen 'Governance' en 'Doelen, scope en strategie' afgerond. Dit heeft geleid tot aanpassingen in de besturing, zoals een aparte stuurgroep HWBP en geactualiseerde programmaplannen voor zowel HWBP als A5H. In 2022 zijn de deelprojecten afgerond die zich richten op het verbeteren van processen, onder andere op gebied van project- en programmabeheersing, personeelsplanning en het goed inrichten van de raakvlakken tussen programma- en lijnorganisatie.

Om de risico's in de programma's te kunnen beheersen is daarnaast een investering nodig in de informatievoorziening: dashboards en rapportages, alsmede de IT-applicatiestructuur en bronsystemen (primaire vastleggingen). Daarnaast is een aantal van deze bronsystemen verouderd, waardoor beveiligingsrisico's en continuïteitsrisico's ontstaan. In 2022 is een start gemaakt met het aanpassen en implementeren van de voor project- en programmasturing benodigde systemen, zoals het financiële systeem UBW, het documentmanagementsysteem Sharepoint en een integrale dashboard tool. De benodigde aanpassingen worden naar verwachting eind 2023 afgerond.

Groot project: Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Waterschap Rivierenland werkt voortvarend aan projecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Projecten Gorinchem-Waardenburg en Wolferen-Sprok bevinden zich in de uitvoering. In 2023 start de uitvoering van de projecten Tiel-Waardenburg en Stad Tiel. De overige HWBP-projecten bevinden zich in de (voor)verkenning- of planfase.

Het programma ligt op schema om de doelstelling "20% van de primaire waterkeringen voldoet aan de wettelijke norm in 2027" te behalen (conform Waterbeheerprogramma 2022-2027). Planningen en ramingen staan onder druk als gevolg van exogene factoren (zoals bijvoorbeeld corona en stikstof), maar ook door het verwerken van nieuwe ontwikkelingen en omgevingscomplexiteit. Prijsstijging en leveringsproblemen voor bouwmaterialen (o.a. grond en staal) zijn zichtbaar en blijven een risico voor de projecten. De nieuwe ontwerpuitgangspunten (OPW) zijn in april 2022 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De gevolgen voor WSRL t.a.v. indexering worden besproken met de landelijke programmadirectie HWBP. Er is een landelijke werkgroep ingesteld om het indexeringsrisico te onderzoeken. Omdat de impact van ontwikkelingen en wijzigingen vanuit het HWBP op WSRL groot is, wordt zoveel mogelijk vanuit WSRL geparticipeerd in ambtelijke werkgroepen die deze wijzigingen voorbereiden. WSRL neemt deel aan diverse landelijke werkgroepen, te weten de klankboardgroep Doorontwikkeling referentiekader projectaanpak, werkgroep Indexering, werkgroep Implementatieplan stabiliteit, werkgroep Langetermijnprogrammering en werkgroep Evaluatie Waterwet.

Naar aanleiding van de prijsstijging van bouwstoffen (n.a.v. oorlog in Oekraïne) heeft HWBP in juni 2022 ingestemd met een tijdelijk handelsperspectief voor de subsidiëring van extreme prijsstijgingen bij projecten vlak voor aanbesteding of in fase van prijsvorming. Voor TiWa en Stad Tiel zijn er maatwerkafspraken gemaakt.

WSRL ziet risico's m.b.t. de lange termijn financiering (renterisico, indexering) en heeft o.a. daarom geen instemming verleend met het ontwerpprogramma 2024-2035. Desalniettemin heeft het programmabestuur HWBP op 17 november 2022 het definitieve HWBP programmavoorstel 2024-2035 behandeld en vastgesteld. Op de korte termijn heeft dat geen direct effect. Het is belangrijk om het gesprek over (de subsidiabiliteit van) voorfinancieringslasten te blijven voeren. Hiervoor is de werkgroep 'Langetermijn programmering' opgericht, waar WSRL deel van uitmaakt.

LBO1-uitkomsten (Landelijke beoordelingsronde primaire keringen) geven meer inzicht in onze opgave. Op trajectniveau is het inzicht ongewijzigd, maar er is meer duidelijkheid op dijkvakniveau.

Van de 500 km is er 160 km geprogrammeerd. Van de resterende 340 km dijktraject moet naar verwachting 235 km daadwerkelijk worden versterkt. In 2023 worden vier nieuwe projecten (te starten vanaf 2025) bij het HWBP aangemeld.

Groot project: Gebiedsprogramma Alblasserwaard Vijfheerenlanden (A5H)

Met de provincies Zuid-Holland en Utrecht zijn de doelstellingen voor de regionale keringen en tussentijdse mijlpalen vastgelegd: 44 km op orde in 2024 en 106 km in 2030. Om niet alleen aan deze opgave te voldoen, maar om tot een investering in een toekomstbestendig systeem te komen, heeft het Algemeen Bestuur een besluit genomen over de visie op het watersysteem van de Alblasserwaard. Voor de implementatie is het Gebiedsprogramma Alblasserwaard Vijfheerenlanden gestart bestaande uit o.a. een uitvoeringsprogramma en een onderzoeksprogramma. Binnen dit programma wordt parallel gewerkt aan het uitvoeringsprogramma voor het watersysteem, het onderzoeksprogramma en het uitvoeringsprogramma voor de regionale keringen. De activiteiten vallen onder het bestuurlijk programma Watersysteem.

Voor de nieuwe boezem en het gemaal bij Hardinxveld zijn alle voorkeursalternatieven definitief vastgesteld. Voorjaar 2022 is de planuitwerkingsfase gestart waarin de voorkeursalternatieven verder uitgewerkt zullen worden om het uiteindelijke ruimtebeslag te kunnen bepalen en op te nemen in het Projectbesluit voor de omgevingswet (2024). Afgelopen najaar lag de focus van de uitwerking nog op een aantal keuzes en varianten met ruimtelijke implicaties. O.a. de kruising van de boezem met de A15 en de meekoppelkans voor de faunapassage staan op de agenda om te bespreken en te besluiten. Begin 2023 zullen deze keuzes worden bekrachtigd. De eerste gronden zijn minnelijk aangekocht in 2022.

Het onderzoeksprogramma en de verkenning hebben geleid tot een strategie voor de waterveiligheidsopgave. Hiermee is de omvang van de benodigde versterkingsmaatregelen voor de 1e tranche bepaald. Als gevolg van het nader onderzoek van de “oranje strekkingen”, is de scope van het project in 2022 uitgebreid met 1,5 km kadeversterking (voornamelijk langs de Zouweboezem). In 2022 is gestart met de planuitwerkingsfase van de 1e tranche kadeversterking. Het project is opgesplitst in deelprojecten, voornamelijk om de overlast in het gebied te beperken. Het eerste initieel ontwerp voor de Kortlandsche Kade in Alblasserdam, de hoogteopgave en de Peursumsche Kade in de gemeente Molenlanden is opgesteld. Er zullen meerdere projectbesluiten worden opgesteld voor provincies Zuid-Holland en Utrecht. In 2022 zijn de eerste gronden minnelijk verworven (1.800 m langs de Peursumsche Kade en 700 m langs de Dwarsgang).

De activiteiten van het onderzoeksprogramma hebben zich in 2022 met name gericht op het afronden van de onderzoeksvragen voor de 1^e tranche kadevakken. Dit heeft begin 2023 geleid tot een definitieve herbeoordeling van deze vakken, waarmee de scope voor de kadeversterking 1^e tranche vaststaat. Ook is hiermee inzichtelijk wat het effect is van de herwaardering van de normering van deze strekkingen op de versterkingsopgave. Daarnaast heeft het onderzoeksprogramma zich gericht op het in beeld brengen van de omvang en urgentie van de kadeversterkingsopgave in de 2e tranche, langs de bebouwde kades. Vanwege de samenhang met de watersysteemmaatregelen in de nieuwe Nederwaard is eerst de opgave langs de Alblas uitgewerkt. Dit wordt in 2023 verder uitgewerkt inclusief een integrale afweging hoe de nieuwe watersysteeminrichting van de Nederwaard optimaal ingezet kan worden om onnodige verhoging van deze kades te voorkomen. De planuitwerking voor het project Graafstroom is in 2022 gestart. Hiermee wordt de realisatie van het afsluitmiddel in de Graafstroom en het verplaatsen van het gemaal voor polder Laag Blokland voorbereid.

Groot project: Centralisaties rwzi's Noord

Op één onderdeel na zijn alle deelprojecten van Centralisatie Noord gereed. De aanleg van de persleiding tussen het nieuwe rioolgemaal Zetten en persleiding Andelst-Dodewaard is in afwachting van gerechtelijke procedures. De slibgisting en slibontwatering op de rwzi Tiel zijn sinds 2017

operationeel. De vier nieuwe rioolgemalen zijn eveneens operationeel. De nieuwe rwzi in Dodewaard, gebouwd volgens het Nereda-concept, is volledig operationeel sinds juni 2021.

Groot project: Energiefabriek West (Sleeuwijk)

De Energiefabriek op het terrein van de zuivering in Sleeuwijk is volledig operationeel. De energiefabriek is overgedragen aan de beheerorganisatie van de afdeling technische installaties. Hiermee is het project beëindigd.

Groot project: J.U. Smit gemaal

In februari 2019 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een technische en bouwkundige renovatie van het J.U. Smitgemaal in Kinderdijk. De renovatie biedt de kans om in het Smitgemaal een belevingsruimte voor bezoekers te realiseren met de focus op modern waterbeheer, in aanvulling op het historische verhaal van de naastgelegen molens van Kinderdijk. Doel is het vergroten van het waterbewustzijn en de zichtbaarheid van Waterschap Rivierenland.

In 2020 zijn diverse mogelijkheden voor de realisatie van de belevingsruimte verkend. Daarbij komt de Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk naar voren als de meest voor de hand liggende partner. Door de coronacrisis is de verkenning van de belevingsruimte uitgesteld tot 2025. In het 1^e kwartaal van 2023 wordt bekeken hoe de diverse ruimtes in het Smitgemaal in de tussentijd optimaal benut kunnen worden.

De uitvoeringswerkzaamheden voor de bouwkundige renovatie en elektrificatie zijn eind 2020 gestart. De elektrificatie is gereed. Bij de bouwkundig aannemer is vertraging opgetreden. Verwacht wordt dat deze werkzaamheden in het 1^e kwartaal van 2023 worden opgeleverd. Daarna wordt het buitenterrein opnieuw ingericht.

Groot Project: Digitale transformatie

We worden steeds afhankelijker van digitale systemen. Inmiddels kunnen we onze bedrijfsprocessen niet meer zonder deze systemen uitvoeren. Samenhangend met die ontwikkeling constateren we dat de kwetsbaarheid mede door cyberdreiging toeneemt. Dit heeft ertoe geleid dat er in de watersector afspraken zijn gemaakt om te voldoen aan de BIO en de CSIR (¹) om de overheid weerbaarder te maken voor cyberdreiging. In 2021 hebben we plannen gemaakt om te voldoen aan de BIO (met name gericht op de kantoorautomatisering) en aan de CSIR (met name gericht op procesautomatisering). Deze plannen worden uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2025. In 2022 zijn belangrijke stappen gezet om te voldoen aan de geschetste normen, vooral op het gebied van kantoorautomatisering. In 2023 gaan we ook aan de slag met de fysieke beveiliging, het netwerk en de bewaking van procesautomatisering, voor al onze installaties en objecten in het veld. Beschikbaarheid van gekwalificeerde medewerkers en het absorptievermogen van de organisatie vormen hierbij de grote uitdagingen.

¹ De BIO (baseline informatiebeveiliging overheid) is een vertaling van een aantal normen naar concrete maatregelen die verplicht door alle bestuurslagen moeten worden nageleefd. De CSIR (cybersecurity implementatierichtlijn objecten) is een vertaalslag en specifieke invulling door Rijkswaterstaat in samenwerking met de waterschappen van de relevante beheersdoelen en beheersmaatregelen uit de BIO en de Checklist beveiliging van objecten.

Ontwikkelingen m.b.t de financiële uitgangspunten

Schuldpositie

Een robuuste financiële huishouding maakt het voor het waterschap mogelijk om ook op de lange termijn de wettelijke taken uit te voeren tegen maatschappelijk aanvaardbare lasten. Een graadmeter voor deze robuustheid is de schuldpositie van het waterschap.

Indicator schuldpositie: Netto schuld/ belastingopbrengsten

De belastinginkomsten geven in belangrijke mate aan hoeveel schulden een waterschap kan dragen. De netto-schuldquote geeft aan hoe lang er nog belasting moet worden geïnd om de schuld te elimineren na opheffing van het waterschap. De omvang van de indicator is een keuze voor ieder waterschap. Het is niet de bedoeling om de indicator als een hard kengetal te hanteren, maar veel meer om aan de hand ervan de ontwikkeling van de schuldpositie in meerjarenperspectief te kunnen beoordelen.

Als indicator gebruiken we de volgende bandbreedtes:

- < 250% acceptabel
- 250 – 300% aandacht vereist
- > 300% bijsturing overwegen

Ontwikkeling schuldpositie waterschap Rivierenland

Op basis van de jaarrekening daalt de schuldquote per 31-12-2022 naar circa 246%. De schuldquote ontwikkelt zich gunstiger dan verondersteld bij de begroting 2022. Dit wordt gedeeltelijk veroorzaakt door lager te financieren boekwaarde van activa als gevolg van de lagere projectrealisatie in 2022. Daarnaast leidt het voordelig resultaat 2022 tot een iets gewijzigde financieringspositie. Tot slot ligt de belastingopbrengst in 2022 hoger dan verondersteld bij de begroting 2022.

In onderstaande tabel is de netto schuld van het waterschap afgezet tegen de verwachte belastingopbrengst van de betreffende jaren.

Jaar	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuld	529	541	512
Belastingopbrengst	198	195	208
Schuldquote	267%	277%	246%

(bedragen x € 1 miljoen)

De netto schuld is opgebouwd uit langlopende schuld en het saldo tussen vlottende activa en passiva. Netto schuld = Vaste schuld + (netto vlottende schuld + overlopende passiva – kortlopende vorderingen – kortlopende uitzettingen – liquide middelen – overlopende activa)

In onderstaande tabel is de netto schuld uitgesplitst naar langlopende schuld en het saldo tussen vlottende activa en passiva.

Jaar	Begroting 2022	Rekening 2022
Langlopende schuld	888	842
Saldo vlottende activa en passiva	-347	-330
Netto schuld	541	512

(bedragen x € 1 miljoen)

Uitgangspunten vergeleken

Onderstaand zijn de in de begroting gehanteerde uitgangspunten afgezet tegen de realisatie 2022.

Korte rente

In de begroting 2022 was het uitgangspunt voor korte financiering een rentepercentage 0,00%. De korte rente is in de loop van het jaar opgelopen van -0,5% in januari 2022 tot 2,1% in december 2022. Vanwege de stijgende rente brengt de NWB bank vanaf half september 2022 weer rente in rekening voor een negatief saldo in rekening-courant. Het percentage is opgelopen van 0,625% half september tot 1,875% eind december 2022. Als gevolg van de oplopende rente ontvangt het waterschap vanaf 14 september 2022 een rentevergoeding over het saldo op de schatkistrekening. De vergoeding bedraagt per 14 september 0,66%, per 2 november 1,4% en per 21 december 1,9%.

Lange rente

In de begroting 2022 is als uitgangspunt voor lange financiering een rentepercentage van 0,20% opgenomen. Begin 2022 bedroeg de rente op een 10 jaar fixe lening bij de NWB 0,4%. In de loop van het jaar is de rente op 10 jaar fixe leningen opgelopen tot circa 3,0% eind 2022. Een verdere toelichting is opgenomen in paragraaf 1.10 Financiering.

Inflatie

De prijsstijging van goederen en diensten in Nederland volgens de HICP was in 2022 gemiddeld 11,6% (bron CBS), daar waar in de begroting 2022 1,7% is gehanteerd.

Loonontwikkeling

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een loonontwikkeling van 2,0%. In mei 2022 is een CAO afgesloten voor het jaar 2022. De gemiddelde 12-maands salarisverhoging in 2022 bedraagt 2,875% (per 1-1-2022 2,0% en per 1 juli 2022 1,75%). Daarnaast is in december een definitief akkoord bereikt over een CAO voor het jaar 2023. Hierin is tevens een eenmalige uitkering in 2022 opgenomen. Op basis hiervan hebben medewerkers in de salarisbetaling van december 2022, een eenmalige uitkering van € 1.000,- bruto ontvangen. De effecten van de overeengekomen CAO-afspraken zijn verwerkt in deze jaarrekening.

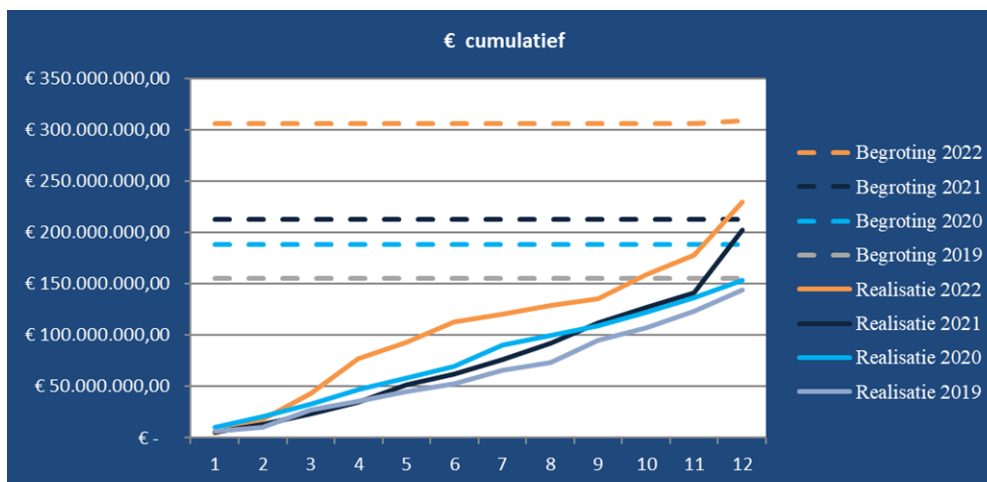
Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage in 2022 bedraagt 5,3%. Het ziekteverzuimpercentage 2022 is gestegen ten opzichte van 2021 (toen was het 4,7%) en ligt op vergelijkbaar niveau als 2020 (5,2%). Het percentage ligt onder het CBS-percentage voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (6,0% in 2022). Uitgesplitst naar de diverse categorieën bestaat het ziekteverzuimpercentage 2022 van WSRL uit 17% kort (1-7 dagen), 16% midden (8 - 42 dagen), 50% lang (43 dagen - 1 jaar) en 17% langer dan 1 jaar.

Projectrealisatie

In 2022 bedragen de gerealiseerde bruto investeringen € 229,3 miljoen. Begroot was € 308,9 miljoen. Het realisatiepercentage bedraagt 74,2%. Het percentage ligt buiten de bandbreedte van 90% - 110% en onder het voortschrijdend gemiddelde van de afgelopen 10 jaar van 90,6%.

In absolute zin is de projectrealisatie 2022 juist hoger dan voorgaande jaren, zoals blijkt uit de grafiek hieronder. Waterschap Rivierenland heeft in 2022 substantieel meer geïnvesteerd dan voorgaande jaren vanwege de omvangrijke opgave in de dijkversterking (Hoogwaterbeschermingsprogramma).

Toelichting projectrealisatie

De projectrealisatie 2022 stond onder druk als gevolg van schaarste aan grondstoffen en materialen, langere levertijden, krapte op de arbeidsmarkt en minder aanbiedingen van aannemers op aanbestedingen. Daarnaast zijn er personele knelpunten in o.a. de bezetting van projecten, bij vergunningverlening en grondverwerving. Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om vacatures tijdig in te vullen. Bovenstaande leidt tot vertraging in de uitvoering van projecten.

Daarnaast heeft Waterschap Rivierenland in aanloop naar de begroting 2023 een traject doorlopen, om projecten te temporiseren. Investerings zijn doorgeschoven naar latere jaren. Dit heeft met name effect gehad op de realisatie van de programma's Watersysteem, Waterketen en Middelen.

Het programma Waterveiligheid is gezien de grote begrotingsomvang (ca. € 253 mln) bepalend voor het geheel. Dit programma eindigde op 75,7%, met name als gevolg van een lagere projectrealisatie dan begroot op de HWBP-projecten GOWA, TIWA, NEBU, Tiel, Sprok-Sterreschans, Sterreschans-Heteren en de doortrekking A15. Bij het programma Waterketen was sprake van vertraging in de projecten Centralisatie Noord en het verleggen van enkele persleidingen. De geplande aanleg van diverse zonneparken kon geen doorgang vinden vanwege de netcongestie. Bij het programma Middelen zijn investeringen voor de projecten 'herstel vloeren', 'kantoorconcept', 'belevingsruimte JU Smit' getemporeerd, evenals een aantal investeringen in het kader van de digitale transformatie.

1.4 Exploitatieresultaat 2022

Inleiding

Het exploitatieresultaat 2022 van € 7,2 miljoen voordelig wordt beïnvloed door mutaties op reserves (mutaties op de balans) en door mutaties op de exploitatie van incidentele en structurele aard. In onderstaand overzicht is het exploitatieresultaat weergegeven voor en na de invloed van reserves.

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022
Exploitatieresultaat (voor inzet reserves)	1,7	0,1	6,3
<i>Toevoegingen aan reserves:</i>			
- bestemmingsreserve baggeren Linge	-0,1	-0,1	-0,1
- bestemmingsreserve afschrijving HWBP	-3,7	-5,6	-5,6
Subtotaal	-2,1	-5,6	0,6
<i>Onttrekkingen aan reserves:</i>			
- egalisatiereserve watersysteemheffing	0,9	2,2	2,2
- egalisatiereserve zuiveringsheffing	2,7	0,4	0,4
- egalisatiereserve wegenheffing	0,6	0,4	0,4
- bestemmingsreserve klimaatadaptatie	0,1		0,1
- bestemmingsreserve afschrijving HWBP	1,5	1,8	1,3
- bestemmingsreserve aanpak oeverherstel A-watgangen		0,5	0,8
- bestemmingsreserve Torwash onderzoek			0,2
- bestemmingsreserve onderh. primaire waterkeringen			0,8
- bestemmingsreserve frictiekosten centralisatie Aquon	0,2	0,2	0,2
- bestemmingsreserve oninbare vorderingen belastingen	0,2		0,2
- bestemmingsreserve decentrale huisvesting	0,2		
Subtotaal	6,4	5,6	6,6
Resultaat na mutaties reserves	4,3	0,0	7,2

(Bedragen x € 1 mln.)

In de “Staat van reserves en voorzieningen” (bijlage 4) wordt een nadere toelichting gegeven op de mutaties van de reserves.

Belangrijke afwijkingen t.o.v. begroting incl. wijzigingen (toelichting resultaat op hoofdlijnen)

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking Rekening 2022	
Programma Waterveiligheid	30,7	30,7	29,4	1,3	V
Programma Watersysteem	62,6	62,5	61,8	0,7	V
Programma Waterketen	56,9	56,9	60,3	3,4	N
Programma Wegen	6,6	6,6	6,4	0,2	V
Programma Middelen	50,3	52,0	51,0	1,0	V
Dekkingsmiddelen	6,6	4,9	1,6	3,3	V
Belastingopbrengsten	-210,5	-210,6	-214,7	4,1	V
Ottrekking egalisereserves	-3,1	-3,0	-3,0	0,0	-
Totaal	0,0	0,0	-7,2	7,2	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Programma Waterveiligheid

• Voordelig resultaat afgeronde dijkversterkingsprojecten (hiertegenover staan hogere kapitaallasten door extra afschrijving (0,7 N) (i)	1,7	V
• Niet benutten stelpost capaciteit HWBP en advieskosten i.v.m. opstartjaar en vertraging in de planning (i)	0,6	V
• Lagere urenopbrengst a.g.v. minder declarabele interne uren HWBP-projecten (0,8 N) en opbrengst uren schadeteam KiS (0,2 V) (i)	0,6	N
• Minder externe inzet veiligheidstoetsing waterkeringen (i)	0,3	V
• Aanbestedings- en begrotingsresultaat maaionderhoud dijken (0,2 N) (i/s) / minder peilingen schaadijken i.v.m hoge waterstand (0,1 V) (i)	0,1	N
• Per saldo hogere kapitaallasten, met name door later afronden van projectfases HWBP projecten (0,4 V), extra afschrijving afgeronde dijkversterkingsproject (0,7 N) en herstructurering leningenportefeuille (0,1 V)	0,2	N
• Lagere ottrekking bestemmingsreserve (BR) afschrijving HWBP i.v.m. later afronden van projectfases (0,4 N)	0,4	N

(Bedragen x € 1 mln.)

Programma Watersysteem

• Hogere kosten elektra met name door prijsverschillen (s)	0,6	N
• Per saldo lagere kapitaallasten door lagere projectrealisatie 2021 (0,3 V) en herstructurering leningenportefeuille (0,4 V) (i/s)	0,7	V
• Aanbestedings- en begrotingsresultaten maaionderhoud waterlopen (i/s)	0,2	N
• Lagere onderhoudskosten kunstwerken door oplopende levertijden materiaal (i)	0,2	V
• Lagere advieskosten hydrologie i.v.m. herprioritering capaciteitsvraag vanwege Droogte en Omgevingswet (i)	0,2	V
• Vrijval bestemmingsreserve aanpak oeverafkalving (wordt opgeheven) (i)	0,2	V
• Vrijval restant oude stimuleringsregeling klimaatactief (i)	0,1	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Programma Waterketen

• Hogere gasopbrengsten Energiefabriek West (i/s)	1,1	V
• Wegvallen SDE-subsidie bij zonneparken wegens hoge energieprijzen (s)	0,2	N
• Oninbaar vordering schade persleiding Bruchem (i)	0,2	N
• Hogere slijbverwerkingskosten met name lager afbraakpercentage vergisting Energiefabriek West (0,1N) en prijsstijging (0,4N) (i/s)	0,5	N
• Sloop Sappi: doorgeschoven kosten 2021 + meerwerk (i)	0,5	N
• Hogere kosten elektra met name door prijsverschillen (s)	0,9	N
• Hogere grondstofprijzen onderhoud (s)	1,1	N
• Hogere kosten chemicaliën a.g.v. prijsstijging grondstoffen en krapte Europese markt (s)	1,4	N
• Per saldo lagere kapitaallasten door lagere projectrealisatie 2021 (0,1V) en herstructurering leningenportefeuille (0,5V) (s)	0,6	V
• Per saldo overige voor- en nadelen	0,3	N

(Bedragen x € 1 mln.)

Programma Wegen

• Niet begrote subsidie exploitatieproject verbeteren fietsroute Van Langeraadweg te Giesenburg van provincie Zuid-Holland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (i)	0,4	V
• Hogere vergoeding vanuit inliggende gemeenten voor onderhoud wegen door hogere indexering (s)	0,1	V
• Hogere kosten wegverharding en wegmarkering door stijgende grondstofprijzen (asfalt) en wegwerken achterstanden bij wegmarkeringen (i)	0,4	N
• Per saldo overige voor- en nadelen	0,1	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Programma Middelen

• Hogere opbrengst verkoop overtollige gronden (i)	0,7	V
• Lagere bijdrage rijksfactuur inzake WOZ i.v.m. afspraak tussen ministerie van BZK en UvW (s)	0,5	V
• Gedeeltelijke vrijval voorziening voormalig bestuur i.v.m. lagere toekomstige verplichtingen (i)	0,5	V
• Hogere legesopbrengst door toename aantal vergunningaanvragen (i)	0,3	V
• Rentevergoeding teruggave omzetbelasting (i)	0,2	V
• Maatregelen droogtebestrijding zomer 2022 (calamiteit) (i)	1,1	N
• Lagere bijdrage van het Rijk t.b.v. overhead interne uren HWBP i.v.m. uitfasering regeling voor nieuwe projectfasen (s)	0,3	N
• Automatisering/applicatiebeheer: hogere kosten i.v.m. prijspeil, beheer en licenties applicaties en implementatie Microsoft 365 (s)	0,3	N
• Lagere kapitaallasten met name door lagere projectrealisatie 2021 (0,2 V) en herstructurering leningenportefeuille (0,1 V) (s)	0,3	V
• Per saldo overige voor- en nadelen	0,2	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Toelichting resultaat afdelingskosten/personeelskosten

De afdelingskosten en personeelskosten worden centraal geraamd en verdeeld over de programma's. Onderstaand staat het resultaat hierop toegelicht.

Afdelingskosten/ personeelskosten	Verschil	V/ N	Toelichting
Bruto salaris	1,0	N	Hogere salariskosten met name nieuwe Cao 2023 met eenmalige uitkering in december 2022
Inhuur van derden	0,6	N	Inhuur externen t.b.v. capaciteitstekort a.g.v. later invullen vacatureruimte, opname IKB en detachering personeel (i)
Bijdragen van het Rijk	0,3	N	Lagere bijdrage van het Rijk i.v.m. doorschuiven project A27
Dotatie vz muskusrattenbeheer	0,2	N	Dotatie aan vz muskusrattenbeheer i.v.m. lagere kosten
Sociale lasten	0,1	N	Hogere sociale lasten (gerelateerd aan salariskosten)
Bijdrage personeelskosten van derden	1,2	V	Bijdrage van derden i.v.m. tijdelijk gedetacheerd personeel 0,9 en uitkering sociale verzekeringswetten 0,3
Koop IKB-uren personeel	0,6	V	Resultaat koop IKB-uren eigen personeel
Advies en externe dienstverlening	0,4	V	Lagere advieskosten en dienstverlening door derden
Vergoeding woon-werkverkeer	0,3	V	Lagere vergoedingen a.g.v. hybride werken
Overig per saldo	0,2	N	Overige kleine voor- en nadelen per saldo
Resultaat totaal	0,1	V	Verdeeld over programma's

(Bedragen x € 1 mln.)

Dekkingsmiddelen

•	Renteopbrengst over voordelig saldo in rekening-courant bij schatkist (i)	1,3	V
•	Vrijval post Onvoorzien (i)	0,9	V
•	Uitkering dividend Nederlandse Waterschapsbank (s)	0,5	V
•	Resultaat kwijtschelding (0,5V) en oninbaar (0,3N): zie toelichting paragraaf 1.7 Waterschapsbelastingen (i)	0,2	V
•	Onttrekking bestemmingsreserve oninbare vorderingen 2021 a.g.v. corona (i)	0,2	V
•	Per saldo overige opbrengsten	0,2	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Opbrengst Waterschapsbelastingen

•	Resultaat voorgaande jaren met name bij ingezetenen, zuiveringsheffing bedrijven en watersysteemheffing gebouwd en ongebouwd (i/s)	3,0	V
•	Resultaat heffingsjaar 2022 met name bij ingezetenen, zuiveringsheffing bedrijven, watersysteemheffing gebouwd en ongebouwd (i/s)	1,1	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Exploitatieresultaat per taak

Het voordelig exploitatieresultaat van € 7,2 miljoen is als volgt over de taken verdeeld:

• Watersysteem	€ 6,9 mln. (V)
• Zuivering	€ 0,8 mln. (N)
• Wegen	€ 1,1 mln. (V)
Totaal	€ 7,2 mln. (V)

1.5 Incidentele baten en lasten

Deze paragraaf bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd.

Lasten		
Programma Waterketen		
- Sloop papierfabriek Sappi: doorgeschoven kosten 2021 + meerkosten	0,5	N
- Reparatie persleidingbreuk Driel (kosten worden verhaald/zie opbrengsten)	0,2	N
Programma Wegen		
- Opruimen bomen en takken n.a.v. stormschade februari 2022	0,1	N
Programma Middelen		
- Maatregelen droogtebestrijding zomer 2022 (calamiteit)	1,1	N
- Persleidingbreuk Woudrichem	0,2	N
Totaal incidentele lasten	2,1	N

Baten		
Programma Waterveiligheid		
- Resultaat afgeronde dijkversterkingsprojecten HWBP	1,7	V
Programma Watersysteem		
- Vrijval bestemmingsreserve oeverafkalving (wordt opgeheven)	0,2	V
- Vrijval bestemmingsreserve voormalige stimuleringsregeling Klimaatactief	0,1	V
Programma Waterketen		
- Verhaal kosten reparatie persleidingbreuk Driel (zie kosten)	0,2	V
- Oninbare vordering schade persleiding Bruchem	0,2	N
Programma Wegen		
- Niet begrote subsidie exploitatieproject verbeteren fietsroute Van Langeraadweg te Giessenburg van de provincie Zuid-Holland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	0,4	V
Programma Middelen		
- Rentevergoeding teruggave omzetbelasting	0,2	V
Totaal incidentele baten	2,6	V

(Bedragen € x 1 mln.)

1.6 Uitgaven direct ten laste van voorzieningen

Uitgaven ten laste van een voorziening, voor zover deze wordt aangewend voor het doel waarvoor deze is gevormd, worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en derhalve niet in de exploitatie verantwoord. De volgende uitgaven zijn in 2022 ten laste van voorzieningen gebracht:

• Voorziening baggeren Uitgaven ter dekking van de baggerkosten	8,4
• Voorziening onderhoud wegreconstructies Uitgaven ter dekking van de kosten voor wegreconstructies	1,1
• Voorziening pensioen voormalige bestuurders Uitgaven pensioenen voormalige bestuurders	0,8
• Voorziening kunstwerken wegen Uitgaven ter dekking van de kosten voor nieuwbouw kunstwerken wegen	0,3
• Voorziening baggeren wegsloten Uitgaven ter dekking van de baggerkosten	0,1
• Voorziening regeling personeel Uitgaven voormalig personeel	0,1
• Voorziening Meerjarenonderhoudsplan Blomboogerd Uitgaven ter dekking van onderhoudskosten kantoor Blomboogerd	0,1
• Voorziening PBB Uitgaven i.h.k.v. persoonsgebonden basis budget	0,1
Totaal uitgaven ten laste van voorzieningen	11,0

(Bedragen x € 1 mln.)

1.7 Waterschapsbelastingen

Het resultaat op belastingopbrengsten inclusief kwijtschelding, oninbaar en afwikkeling oude belastingjaren bedraagt circa € 4,3 miljoen voordelig volgens onderstaande specificatie.

Heffingsjaar

Belastingsoorten	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil	V/N
Zuiveringsheffing	71,9	76,5	76,0	0,5	N
Verontreinigingsheffing	0,4	0,4	0,4	0,0	-
Watersysteemheffing					
Ingezetenen	47,9	49,9	50,0	0,1	V
Gebouwd	59,9	60,8	62,5	1,7	V
Ongebouwd	13,3	14,2	13,9	0,3	N
Natuurterreinen	0,2	0,2	0,2	0,0	-
Totaal	121,3	125,1	126,6	1,5	V
Wegenheffing					
Ingezetenen	4,2	4,4	4,4	0,0	-
Gebouwd	3,5	3,7	3,8	0,1	V
Ongebouwd	0,3	0,4	0,4	0,0	-
Natuurterreinen	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Totaal	8,0	8,5	8,6	0,1	V
Totaal heffingsjaar 2022	201,6	210,5	211,6	1,1	V
Resultaat voorgaande jaren	2,5	0,0	3,0	3,0	V
Totaal belastingopbrengsten	204,1	210,5	214,6	4,1	V
Kwijtschelding (alle aanslagen)	-4,9	-5,7	-5,2	0,5	V
Oninbaar (alle aanslagen)	-1,4	-0,8	-1,1	0,3	N
Resultaat inclusief kwijtschelding en oninbaar	197,8	204,0	208,3	4,3	V
Bestemmingsreserve oninbare belastingen a.g.v. corona	0,2	0,2	0,2	0,0	-
Totaal resultaat	198,0	204,2	208,5	4,3	V

(Bedragen x € 1 mln.)

De Waterschapsbelastingen over 2022 hebben tot de volgende resultaten geleid:

Zuiveringsheffing

De opbrengst zuiveringsheffing is ca. € 0,5 miljoen lager (afwijking ca. 1%). Het nadeel wordt met name veroorzaakt door minder bedrijvigheid met als gevolg minder vervuilingseenheden.

Watersysteemheffing

De opbrengst watersysteemheffing is in 2022 ca. € 1,5 miljoen hoger dan begroot (afwijking ca. 1%).

- De categorie gebouwd geeft een voordeel van ca. € 1,7 miljoen (afwijking ca. 3%).
- De categorie ongebouwd laat een nadeel zien van € 0,3 miljoen (afwijking ca. 2%)
- Op de categorie ingezetenen is een voordeel gerealiseerd van € 0,1 miljoen.

In 2022 heeft de BSR het project kadastrale volledigheid uitgevoerd. Doelstelling van het project is om tot een juiste en volledige verantwoording en registratie te komen van de objecten en percelen in het verzorgingsgebied van waterschap Rivierenland. Resultaat van dit project is een toename van de WOZ-objecten met de daaraan gekoppelde percelen. Dit heeft een positief effect op de belastingopbrengsten die gekoppeld zijn aan WOZ-objecten (categorie Gebouwd) voor de belastingjaren vanaf 2021. Dit positieve gevolg heeft echter ook een negatief effect op de heffingen welke gekoppeld zijn aan ongebouwde objecten (categorie Ongebouwd).

De som van de hectares van gebouwde en ongebouwde objecten in het gebied van waterschap Rivierenland blijft uiteraard gelijk. Men kan de verdeling gebouwd/ongebouwd dan ook het beste vergelijken als communicerende vaten, zodra er bij gebouwd iets bij komt zal dit bij ongebouwd afnemen.

Wegenheffing

De opbrengst wegenheffing ligt in totaal ca. € 0,1 mln. boven de begroting (afwijking ca. 1%). De WOZ-waardeontwikkeling, uitbreiding van areaal (verschuiving van ongebouwd naar gebouwd) en uitvoering project kadastrale volledigheid leiden tot een hogere opbrengst bij de categorie gebouwd

Kwijtschelding/oninbaar

- Kwijtschelding heffingsjaar 2022 is uitgekomen op € 5,2 miljoen tegenover begroot € 5,7 miljoen, een voordeel van € 0,5 miljoen. Uit cijfers van de BSR blijkt dat er in 2022 geen grote wijzigingen hebben voorgedaan t.a.v. kwijtschelding, oninbaar en het betaalgedrag van onze ingezetenen. De verwachte groei in het aantal kwijtscheldingsverzoeken is achterwege gebleven.
- Nadeel bij oninbaar € 0,3 mln a.g.v. reservering oninbaar over de jaren 2016 t/m 2022.

Resultaat voorgaande jaren

Het resultaat voorgaande heffingsjaren wordt met name bepaald door een hogere opbrengst voor zuiveringsheffing bedrijven voorgaande heffingsjaren (circa € 1,3 miljoen voordeel). De zuiveringsheffing van (meet)bedrijven betreft een heffing met een variabele grondslag. Hierbij kan sprake zijn grote fluctuaties als gevolg van productie (hoeveelheid), seizoensinvloeden en economische omstandigheden. De aanslagoplegging vindt in meerdere fasen plaats (voorlopige aanslag, nader voorlopige aanslag en definitieve aanslag). De werkelijke opbrengsten zijn pas na een aantal jaren definitief. Hierdoor kunnen fluctuaties in de belastingopbrengst ontstaan. De impact hiervan varieert over de jaren tussen de € 1 mln. minderopbrengsten en de € 2 mln. meeropbrengsten.

BSR heeft in 2022 het project kadastrale volledigheid afgerond. Dit heeft geleid tot het kunnen aanslaan van meer objecten en percelen. De resultaten hiervan zijn verwerkt in de prognoses van de belastingen 2022, maar zijn ook met terugwerkende kracht op oudere belastingjaren toegepast. Dit leidt tot voordelige resultaten over de heffingsjaren in met name 2020 en 2021 bij gebouwd, ongebouwd en ingezetenen (totaal circa € 1,6 miljoen voordelig).

1.8 Weerstandsvermogen

Algemeen

De definitie van weerstandsvermogen is de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen is onderdeel van het bredere risicomanagement. Het vormt als laatste vangnet voor onverwachte kosten het sluitstuk van het risicomanagement. Daarnaast geeft het een maat voor de financiële gezondheid van de organisatie. Inzicht in het weerstandsvermogen van waterschap Rivierenland is dus belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Weerstandsvermogen kan in formulevorm als ratio worden weergegeven:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Restrisico's}}$$

Om een goede inschatting te kunnen maken van de omvang van de restrisico's wordt jaarlijks bij de jaarrekening een risico-inventarisatie uitgevoerd. De omvang van de restrisico's wordt vervolgens bepaald op basis van een Monte Carlo-simulatie.

In aanloop naar het opstellen van deze jaarrekening is de risico-inventarisatie uitgevoerd met als doelen:

1. Inzicht te verkrijgen in de belangrijkste restrisico's nu en in de komende jaren;
2. Inzicht te verkrijgen in de omvang van deze restrisico's nu en in de komende jaren;
3. Inzicht te verkrijgen in de financiële middelen om deze restrisico's op te vangen nu en in de komende jaren.

Belangrijkste Restriscio's

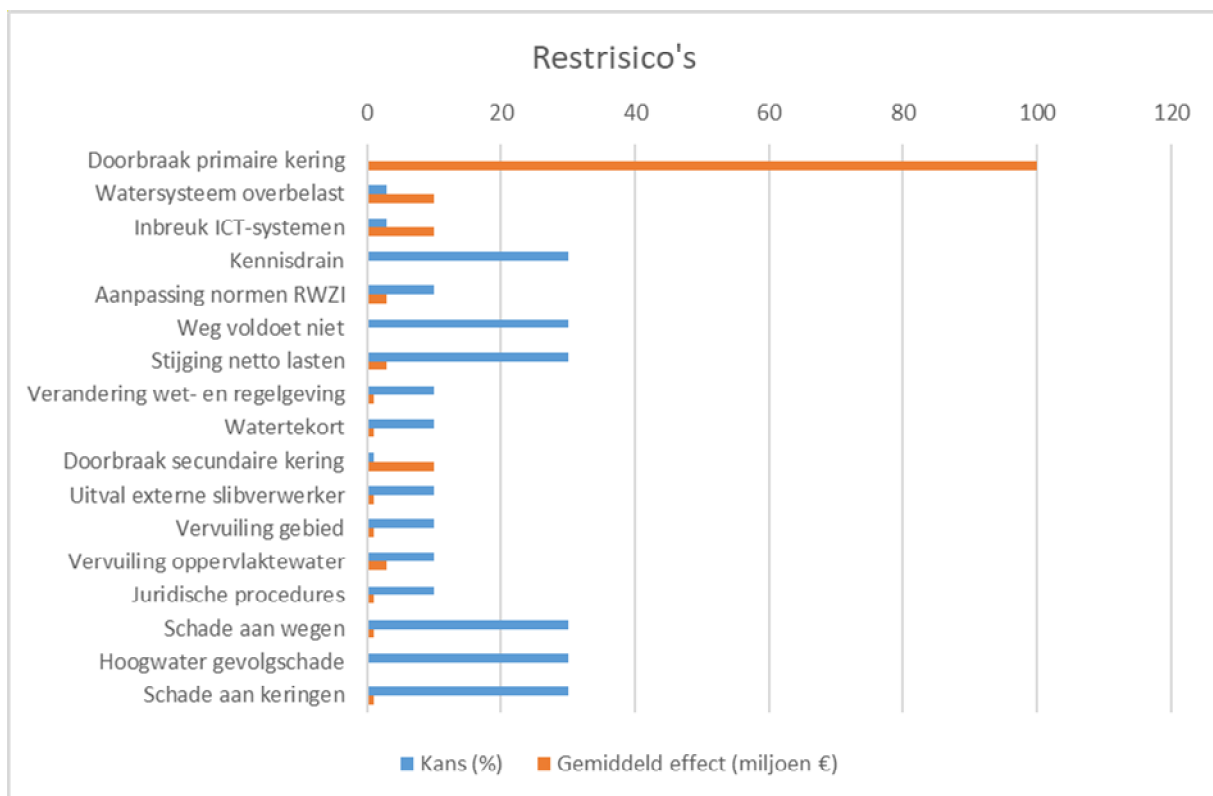
Op basis van de gedane risico-inventarisatie zijn 17 restrisico's benoemd. Deze voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Het restrisico effectueert zich naar verwachting hoogstens eens in de drie jaar;
- Het gemiddeld effect is minimaal € 0,3 miljoen;
- Dit effect is binnen één jaar merkbaar.

Om schijnprecisie te voorkomen zijn de bij het restrisico behorende kans en gemiddeld effect geschat in de volgende ordegrottes:

- Voor de kans: 0,1%, 0,3%, 1%, 3%, 10%, 30%;
- Voor het gemiddeld effect: € 0,3 mln., € 1 mln., € 3 mln., € 10 mln., € 30 mln. en € 100 mln.
- Restriscio's met een hogere kans of lager effect zijn als kosten opgenomen in de begroting.

De belangrijkste restriscio's worden op de volgende pagina's toegelicht.

1. Doorbraak primaire kering

Een doorbraak van een primaire kering is een majeure ramp. Het aangegeven gemiddeld effect betreft alleen de kosten voor het waterschap. De maatschappelijke kosten, laat staan de slachtoffers, zijn vele malen hoger. Aanname hierbij is dat die kosten worden betaald uit een landelijk calamiteitenfonds.

Kans: 0,1%

Gemiddeld effect: € 100.000.000

2. Watersysteem kan hoeveelheid water niet verwerken

Onvoorziene omstandigheden kunnen oorzaak zijn van dit risico: overmacht als gevolg van onheil van buitenaf zoals extreme buien waar het watersysteem niet op berekend is. Daarnaast kan door langdurige uitval van de regelende installaties een verkeerd peil in het gebied ontstaan met mogelijk schade aan objecten, gewassen en natuur tot gevolg. Uitval kan veroorzaakt worden door sabotage (kleinschalig op stuw, grootschalig op CRK), degradatie van objecten of externe oorzaken zoals brand en stroomuitval.

Kans: 3%

Gemiddeld effect: € 10.000.000

3. Inbreuk op ICT-systemen door derden / onbevoegden

Toenemende dreiging van buitenaf op inbreuk in informatiesystemen (cybercrime) met als gevolg ongeautoriseerde toegang en/of misbruik van ICT-systemen en/of objecten met ICT. De schatting van het gemiddeld effect is verlaagd van € 30.000.000 naar € 10.000.000 vanwege de outsourcing van de centrale ICT-omgeving naar een externe partner.

Kans: 3%

Gemiddeld effect: € 10.000.000

4. Kennisdrain

Door krapte op de arbeidsmarkt en vertrek van ervaren medewerkers door bijvoorbeeld pensionering zijn vacatures moeilijk vervulbaar. Om de werkzaamheden doorgang te laten vinden wordt extern ingehuurd. Externe inhuur kost meer dan eigen medewerkers. Daarnaast kost het inwerken van op het betreffende vakgebied minder ervaren medewerkers tijd en geld. De schatting van het gemiddeld effect is verlaagd van € 1.000.000 naar € 300.000 omdat in de begroting meer wordt geanticipeerd op dit risico.

Kans: 30%

Gemiddeld effect: € 300.000

5. Aanpassing normen RWZI

Wetgeving rondom de lozingseisen van RWZI zijn continu in beweging. In principe is hiervoor budget voorzien om de RWZI up to date te houden. Eens in de ordegrrootte 10 jaar is er toch een onverwachte tekortkoming waardoor onbegrote kosten gemaakt moeten worden om weer aan de eisen te voldoen.

Kans: 10%

Gemiddeld effect: € 3.000.000

6. Weg voldoet niet meer aan eisen

Door wijziging van gebruik of van wetgeving voldoet de weg niet meer aan de eisen. Voor wegen speelt naast wijzigende inzichten met betrekking tot inherente veiligheid ook de toename van de gebruiksintensiteit een grote rol.

Kans: 30%

Gemiddeld effect: € 300.000

7. Stijging netto lasten

Het betreft hier het marktrisico dat prijzen en/of lonen harder stijgen dan geraamd en niet binnen de begroting van de exploitatie kunnen worden opgevangen. Het afgelopen jaar zijn de prijzen sterk gestegen. Plotselinge prijsstijgingen kunnen blijven aanhouden. Bijvoorbeeld, naast dat een tekort aan chemicaliën voor de zuivering een operationeel risico is, kan dit tekort ook leiden tot prijsstijging. Daarom is dit risico verhoogd van 10% kans en € 1.000.000 gemiddeld effect naar 30% kans en € 3.000.000 gemiddeld effect.

Kans: 30%

Gemiddeld effect: € 3.000.000

8. Verandering wet- en regelgeving van bovenaf

Verandering in wet- en regelgeving van de EU, het Rijk of één van de relevante provincies kan leiden tot kosten die niet vooraf zijn begroot.

Kans: 10%

Gemiddeld effect: € 1.000.000

9. Watertekort

Schade ontstaat door langdurig neerslagtekort en/of lage rivierwaterafvoeren waardoor niet ingelaten kan worden. Droogte kan bijvoorbeeld leiden tot ongewenste bodemdaling met name in de omgeving Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Kans: 10%

Gemiddeld effect: € 1.000.000

10. Doorbraak secundaire kering

Dit betreft de herstelschade als gevolg van doorbraak van een regionale kering.

Kans: 1%	Gemiddeld effect: € 10.000.000	
----------	--------------------------------	--

11. *Uitval externe slibverwerker*

Indien een externe slibverwerker niet meer in staat is om het slib te verwerken, zal WSRL kosten moeten maken om het slib elders te laten verwerken.

Kans: 10%	Gemiddeld effect: € 1.000.000	
-----------	-------------------------------	--

12. *Vervuiling van gebied*

Lozingen/ aanwezigheid van onbekende stoffen zoals bijvoorbeeld PFAS, PFOA en GenX vervuilen een gebied. Hetzelfde geldt voor het verkeerd gebruik van vervuilde grond.

Kans: 10%	Gemiddeld effect: € 1.000.000	
-----------	-------------------------------	--

13. *Vervuiling oppervlaktewater*

Dit betreft illegale lozingen op oppervlaktewater die niet opgespoord worden en/of schade die niet verhaald kan worden op de veroorzaker. In geringere omvang kan dit ook worden veroorzaakt door transportongelukken, drugsafval en/of natuurverschijnselen zoals botulisme en blauwalg, die vervuiling veroorzaken bij extreme weersomstandigheden.

Kans: 10%	Gemiddeld effect: € 3.000.000	
-----------	-------------------------------	--

14. *Juridische procedures in de rol van overheidsorgaan*

Het Waterschap kan in het ongelijk worden gesteld bij een procedure met een derde, schadeherstel moeten betalen dan wel een boete opgelegd krijgen. Het gemiddeld effect is verlaagd van € 3.000.000 naar € 1.000.000 omdat mogelijke schades nu beter in beeld zijn gebracht en daarmee reeds in de begroting zijn opgenomen.

Kans: 10%	Gemiddeld effect: € 1.000.000	
-----------	-------------------------------	--

15. *Schade aan wegen*

Dit betreft kosten als gevolg van schade aan wegen door/ aan wegbepantingen langs de wegen, dan wel temperatuurverschillen. Het gemiddeld effect is verhoogd van € 300.000 naar € 1.000.000 door toenemende schade als gevolg van droogte en inklinkende grond.

Kans: 30%	Gemiddeld effect: € 1.000.000	
-----------	-------------------------------	--

16. *Hoogwater gevolgschade*

Hoogwater op rivier of stormvloed kost geld doordat noodmaatregelen moeten worden getroffen en drijfvuil moet worden opgeruimd.

Kans: 30%	Gemiddeld effect: € 300.000	
-----------	-----------------------------	--

17. *Schade aan keringen*

Deze schade kan onder andere het gevolg zijn van afschuiving, overslag, vervormingen, kwel en graverij door dieren. Bevers zijn hierbij vaker oorzaak van schade. Vooralsnog zijn onderstaande kans en gemiddeld effect gelijk gehouden.

Kans: 30%	Gemiddeld effect: € 1.000.000	
-----------	-------------------------------	--

Toelichting op de uitkomsten van de Monte Carlo-simulatie

In het kader van organisatiebreed risicomanagement zijn de belangrijkste restrisico's in gesprekken met materiedeskundigen beoordeeld. Vervolgens is gevalideerd in hoeverre deze restrisico's relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Met de risico-inventarisatie als input is de totale omvang van de restrisico's met een probabilistisch simulatiemodel in beeld gebracht. Het resultaat is als volgt: Met een betrouwbaarheidsniveau van 90% is gemiddeld in 9 van de 10 jaar de schadelast als gevolg van de geïdentificeerde restrisico's minder dan € 8,1 miljoen per jaar.

De omvang van de restrisico's ligt in 2023 hoger dan in 2022 (€ 8,1 miljoen nu tegen € 7,2 miljoen in 2022). Voornaamste reden voor de stijging van de omvang van de restrisico's is een groter risico op stijging van de netto-lasten door prijs- en/of loonstijgingen. Daarnaast is het risico op schade aan wegen groter geworden.

De volgende risico's zijn gedaald:

- Inbreuk op ICT-systemen door derden / onbevoegden;
- Kennisdrain;
- Juridische procedures in de rol van overheidsorgaan.

De stijgingen dan wel dalingen staan op de vorige pagina's bij het betreffende risico toegelicht.

Bepaling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de omvang van de restrisico's. De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden die het waterschap heeft om niet begrote kosten te dekken en tegenvallers te bekostigen, om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen.

In ons nieuwe beleid voor 'Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2022' is vastgelegd dat de weerstandscapaciteit bij waterschap Rivierenland wordt gevormd door de algemene reserve, stille reserve en de begrotingspost onvoorzien. De algemene reserve en de begrotingspost onvoorzien zijn vrij aanwendbaar en bedoeld om samen met de stille reserve risico's op te vangen. De omvang van de weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2022 in totaal € 35,3 miljoen, bestaande uit een algemene reserve van € 5,4 miljoen, stille reserves van € 29,0 miljoen en de begrotingspost onvoorzien van € 0,9 miljoen. Het weerstandsvermogen, ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 35,3 miljoen) gedeeld door de omvang van de restrisico's (€ 8,1 miljoen) bedraagt 4,4 per 31 december 2022.

Beoordeling weerstandsvermogen

In ons nieuwe beleid 'Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2022', is vastgelegd dat de omvang van het weerstandsvermogen tenminste 'voldoende' moet zijn, om risico's te kunnen opvangen en de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen. De weerstandscapaciteit mag niet kleiner zijn dan de omvang van de restrisico's. Dit komt overeen met een weerstandsvermogen als ratio van minimaal 1,0. Indien het weerstandsvermogen lager is dan 1,0 moet de weerstandscapaciteit worden aangevuld. Waterschap Rivierenland hanteert geen bovengrens. Het weerstandsvermogen bedraagt 4,4 en zit daarmee ruim boven de grens van 1,0.

1.9 Risicoparagraaf

De risicoparagraaf gaat in op de actuele risico's ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2022.

Effect van sterk gestegen energie-, brandstof- en grondstofprijzen op waterschap Rivierenland

Nederland kampt sinds 2021 met sterk gestegen prijzen voor grondstoffen, energie en brandstoffen als gevolg van o.a. de aantrekkende economie na corona, schaarste aan grondstoffen, de oorlog in Oekraïne en bijbehorende sancties en geopolitieke spanningen. Dit geeft onzekerheid rondom de leveringszekerheid en prijsontwikkeling van met name energie. Ook waterschap Rivierenland ondervindt hiervan de gevolgen.

Effect op budget voor elektra

In 2022 zijn de energieprijzen zeer fors gestegen. Desondanks heeft het waterschap de effecten van de marktprijsstijging van elektra voor 2023 en 2024 op haar inkoopprijs kunnen beperken door op gunstige momenten in te kopen. Onze inkooptarieven voor de jaren 2023 én 2024 staan inmiddels voor 100% vast, waardoor er voor deze jaren geen inkooprisico bestaat op elektra en gas (tenzij de energieleverancier failliet gaat. In een dergelijk geval zal het waterschap de actuele marktprijs moeten gaan betalen). Naast inkooptarieven betaalt het waterschap ook belastingen en netwerk-kosten. Doordat de tarieven hiervoor pas laat bekend zijn, lopen we jaarlijks over dit deel van de kosten een risico. Uit recent vastgestelde belasting- en netwerktafelfwijzigingen voor 2023 blijkt een forse stijging. Dit was niet voorzien en zal een nadelig effect hebben bij de 1^e bestuursrapportage 2023 en voorjaarnota 2023.

Over de teruglevering van elektra loopt het waterschap een risico. De teruglevering wordt vergoed tegen het gemiddeld maandtarief in de markt minus een opslag. Voor WSRL betekent dit dat opbrengsten uit de teruglevering, afhankelijk van de marktontwikkelingen, hoger of lager kunnen uitvallen dan begroot. Gezien alle onzekerheden in de energiemarkt, is de terugleververgoeding prudent in de begroting verwerkt.

Effect op onderhoudsbudgetten en aanbestedingen

Vanuit het reguliere beheer en onderhoudswerk lopen meerdere raamcontracten met leveranciers. Hierin zijn de prijzen vastgelegd. Vanwege met name de hoge dieselprijzen en sterk gestegen grondstofprijzen is door een aantal leveranciers een beroep gedaan op het waterschap om contractafspraken aan te passen. Waar dit conform richtlijnen voor marktpartijen mogelijk was, is het waterschap hierin meegaan. Niettemin is de uitvoering van werken fors onder druk komen te staan, omdat leveranciers van bijvoorbeeld asfalt niet uitkomen met eerder gemaakte afspraken, de levertijden fors oplopen en personeel niet altijd tijdig beschikbaar is.

Daarnaast zijn in 2022 diverse raamcontracten opnieuw aanbesteed, zoals enkele maaibestekken. De prijzen in de nieuwe raamovereenkomsten liggen hoger dan in het verleden, wat een nadelig effect geeft op komende jaren. Uit de recent afgeronde aanbestedingen voor maaien komt een nadelig aanbestedingsresultaat van € 0,9 miljoen (verdeeld over meerdere programma's). Op basis van deze aanbestedingen zijn de onderhoudsbudgetten in de begroting 2023 verhoogd, om zo te kunnen blijven voldoen aan onze verplichtingen. Het slibtransport is vorig jaar aanbesteed en ligt voor meerdere jaren vast, maar kent wel een jaarlijkse indexering. Vanwege de gestegen energieprijzen en de hogere dieselprijs, ligt het in de lijn der verwachting dat we ook hier met een meer dan gemiddelde stijging te maken gaan krijgen.

Meer specifiek speelt bij waterketen de prijsontwikkeling rondom chemicaliën. Chemicaliën kennen naast de explosieve prijsstijging waar we dit jaar al mee geconfronteerd werden momenteel ook landelijke/ Europese leveringsproblemen. Deze leveringsproblemen zijn bekend en worden landelijk besproken waarbij de waterschappen en de leveranciers met elkaar aan tafel zitten om dit probleem

te bespreken en aan te pakken. Ook binnen WSRL is dit onderwerp van gesprek in o.a. het “Oekraïne overleg”. Intern is in 2022 een draaiboek uitgewerkt met scenario’s voor afschalen van het gebruik van chemicaliën met als inzet het minimaliseren van de gevolgen voor de lozingseisen (inzet alternatieven is slechts beperkt mogelijk). Als de leveringen daadwerkelijk tot stilstand komen, kan dit gevolgen hebben voor de mate waarin WSRL kan voldoen aan de lozingseisen voor zuiveringen en het volume van de slibafzet.

Effect op projecten

Ook binnen de uitvoeringsprojecten van WSRL zijn de prijsstijgingen en de langere levertijden merkbaar. Bij projecten kan in eerste instantie gebruik worden gemaakt van de projectpost ‘onvoorzien’, maar dit zal niet in alle gevallen voldoende zijn om de prijsstijgingen op te vangen. Hierdoor kan aanvullend krediet benodigd zijn om het betreffende project uit te voeren.

Daarnaast merken we in een aantal projecten de nadelen van de krappe arbeidsmarkt bij aannemers en adviesbureaus. De gevolgen hiervan zijn vertragingen en een afname van de geleverde kwaliteit. Ook dit kan een kostenverhogend effect hebben op projecten.

Potentieel tekort aan chloridezouten voor het zuiveringsbeheer

In de komende periode is de levering van ijzerchloride- en (poly)aluminiumchlorideproducten niet gegarandeerd door de leveranciers. Dit vanwege krapte op de Europese markt voor zoutzuur, aluminium en/of chlorideproducten. De leveranciers geven aan dat zij op dit moment nog niet kunnen aangeven hoe lang deze situatie zal duren. De verwachting is dat WSRL op de korte termijn nog beleverd kan worden. Onbekend is wat er op middellange termijn nog geleverd kan worden. Dit heeft ertoe geleid dat de leveranciers op dit moment niet bereid zijn om langdurige contracten aan te gaan. Dit heeft geleid tot uitstel van aanbestedingen. Waterschappen houden elkaar op de hoogte betreffende de prijsontwikkelingen.

Op deze onzekerheid is inmiddels geanticipeerd met een advies waarin mogelijke alternatieven en een verdringingsreeks voor de toepassing van voornoemde chloridezouten binnen het zuiveringsbeheer van WSRL zijn opgenomen. Op basis hiervan wordt momenteel een concreet maatregelenpakket uitgewerkt waarin per rwzi is opgenomen wat we gaan doen als sprake is van een tekort aan chloridezouten. Gebleken is dat risico’s op het ontstaan van schade aan assets, budgetoverschrijdingen en overschrijdingen van de lozingseisen ten aanzien van totaal-fosfaat niet volledig zijn uit te sluiten wanneer zich daadwerkelijk een tekort aan chloridezouten voordoet. Wel anticiperen we hiermee zo goed als mogelijk op een dergelijke situatie. De eerste indicatie van de kosten is dat de inzet van alternatieven een factor 2 tot 4 duurder zal zijn.

Lessen uit de Lekdijk (KiS)

Op 18 februari 2022 is het rapport “Lessen uit de Lekdijk; Fase 3 KiS” vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Een belangrijke vervolgstap was het oprichten van een intern schadeteam om de schadegevallen af te handelen. Inmiddels is het grootste deel van de oorspronkelijke 32 schadezaken afgerond. Er resteert nog een klein aantal complexe schadezaken met een langere doorlooptijd. Daarnaast zijn na februari 2022 nieuwe schades gemeld. Deze gevallen worden nader bekeken c.q. onderzocht. De commissie Waterveiligheid wordt geïnformeerd over de voortgang.

Naast het afhandelen van de schadezaken wordt onderzoek gedaan naar de veiligheid van de dijk van KiS. De eerste resultaten worden in het najaar van 2023 verwacht. Om de kwaliteit van het onderzoek te waarborgen, heeft het waterschap een onafhankelijke reviewcommissie ingesteld. Deze commissie stelt een review op over de aanpak en de uitvoering van het onderzoek. De geleerde lessen van KiS worden doorvertaald naar de huidige en nog te starten dijkversterkingsprojecten. Sommige verbeterpunten kunnen direct worden toegepast, zoals het verbeteren van de zichtbaar-

heid van het waterschap tijdens de uitvoering. Andere verbeteringen vragen een meer structurele verandering, bijvoorbeeld door aanpassingen door te voeren in de ontwerputgangspunten (OPW).

De kosten die voortkomen uit 'Lessen uit de Lekdijk' zijn inzichtelijk. Voor de reeds gemaakte kosten in 2022 en de te maken kosten in 2023 zijn we in overleg met het HWBP. Deze gesprekken verlopen constructief, maar zijn nog niet afgerond. Onze inzet is om tot een aanvullende subsidiebeschikking van het HWBP te komen. Hier moeten onder andere de technische onderzoeken en de schade-uitkeringen onder gaan vallen. De overige kosten zijn voor eigen rekening. Voor deze kosten is binnen de huidige begroting dekking aanwezig.

Stikstof

De Raad van State heeft op 2 november 2022 geoordeeld dat de bouw niet mag worden vrijgesteld van de stikstofregels. Deze generieke 'bouwvrijstelling' voldoet niet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Door de uitspraak moeten veel projecten een extra vergunningstraject doorlopen en mogelijk extra maatregelen nemen. Waterschappen worden in hun ruimtelijke inrichtingsprojecten geraakt, zoals dijkversterkingen of de aanpak van gemalen en rwzi's. Beheer- en onderhoudsactiviteiten waren al vrijgesteld en worden daarom niet geraakt door deze uitspraak.

Met de uitspraak van de Raad van State komen we weer terug in de situatie van vóór de bouwvrijstelling in juni 2021. Per plan, of project moet een zogenoemde voortoets (stikstofberekening) worden uitgevoerd en, zo nodig, een passende beoordeling worden gemaakt. Mogelijk moeten er ook compenserende maatregelen worden genomen.

In het algemeen leidt het vervallen van de bouwvrijstelling tot vertraging en hogere kosten in de planuitwerking van projecten. Per project zal een specifieke stikstofberekening gemaakt moeten worden. In het geval dat er een vergunning moet worden aangevraagd, is veelal sprake van lange doorlooptijden, onder andere vanwege de overbelasting van het provinciaal apparaat. Een ander risico is dat er compenserende maatregelen mogelijk niet kunnen worden gevonden. In dat geval is het project niet vergunbaar en kan het project geen doorgang vinden.

Verontreiniging Golfbaan Spijk

De aanleg van een golfbaan in Spijk met staalslakken in de gemeente West Betuwe heeft geleid tot verontreiniging van het oppervlaktewater, het grondwater en de bodem ter plaatse. De werkzaamheden zijn in maart 2019 door de gemeente stilgelegd. De stillegging is opgeheven per juli 2020, waarna is gestart met het ter plekke geïsoleerd en gecontroleerd verwerken van de staalslakken met een sanering van water en bodem. Gedurende de voorziene uitvoeringsperiode van 8 jaar zullen er extra toezicht, handhaving en maatregelen nodig zijn. Met deze kosten is rekening gehouden in de begroting. Los daarvan is er nog steeds een risico dat de opdrachtnemer niet aan zijn (financiële) verplichtingen kan voldoen. Alsdan komen de kosten ten laste van de betrokken overheden.

Vervallen vrijstelling afvalstoffenbelasting

Voor het verbranden van zuiveringsslib ontvangen de waterschappen een vrijstelling voor de afvalstoffenbelasting. In het regeerakkoord van het vorige kabinet (2017) stond het voornemen om deze vrijstelling te laten vervallen. De voornaamste reden om de vrijstelling af te schaffen, is gelegen in het feit dat niet via alle verbrandingsroutes fosfaat kan worden teruggewonnen. Als datum waarop de vrijstelling zou komen te vervallen, is destijds 1 januari 2021 genoemd. De afschaffing van de vrijstelling heeft een grote invloed op het slibverwerkingstarief van de waterschappen. Het financiële effect voor waterschap Rivierenland is indicatief geraamd op € 0,8 miljoen per jaar.

De afgelopen jaren kwam het afschaffen van de vrijstelling meermaals aan bod. Zo was er onder andere contact tussen de Unie van Waterschappen, het Ministerie van Financiën en het Ministerie van

Infrastructuur en Waterstaat. Uit de gesprekken volgt dat de waterschappen de vrijstelling voor de afvalstoffenbelasting voor het verbranden van het zuiveringsslib wil behouden. De door het vorige kabinet beoogde wijzigingen ter zake van de afvalstoffenbelasting, waaronder het laten vervallen van de bestaande vrijstelling, zijn met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid van de baan, aangezien het huidige kabinet inzake (het afschaffen van de vrijstelling voor) de afvalstoffenbelasting niets heeft opgenomen in het coalitieakkoord. Ook in recentere stukken inzake de rijksbegroting voor 2023 is daaromtrent niets opgenomen.

Koepelvrijstelling BTW

Naar aanleiding van enkele uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie uit 2017 loopt op dit moment nog steeds een discussie of de koepelvrijstelling in de btw beperkter moet worden toegepast dan tot nu toe gebruikelijk. Het gaat om de uitleg of de koepelvrijstelling in de btw alleen geldt voor de in de BTW-richtlijn met naam genoemde activiteiten.

Door deze uitspraken zou de koepelvrijstelling alleen nog maar voor specifiek benoemde prestaties van algemeen belang gelden, zoals medische zorg, ziekenhuisverpleging, maatschappelijk werk en sociale zekerheid, prestaties door bejaardentehuizen en het geven van onderwijs. Daardoor zou deze vrijstelling, zoals die in Nederland wordt toegepast, sterk worden ingeperkt. De zorg voor een goede en veilige waterhuishouding zou bijvoorbeeld niet meer als prestatie van algemeen belang gelden. Als gevolg daarvan zouden typische waterschapstaken en belastingheffing en -inning, die niet zelfstandig door het waterschap maar bijvoorbeeld met andere overheden in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR) worden uitgevoerd, niet meer onder de koepelvrijstelling vallen, met als gevolg dat de bijdrage van het waterschap in de uitvoeringskosten van de GR met 21% wordt verhoogd.

De staatssecretaris heeft op 7 juni 2018 aangegeven dat het Kabinet, samen met andere Europese lidstaten, zich hard gaat maken voor reparatie via Europese regelgeving. In afwachting van deze reparatie via Europese regelgeving is de eerder aangekondigde inperking van de koepelvrijstelling per 1 januari 2019 opgeschort. Wel blijkt dat de belastinginspecteurs hier verschillend mee omgaan. Specifiek voor Het Waterschapshuis is deze koepelvrijstelling met ingang van 2019 komen te vervallen. Het Waterschapshuis heeft in dat verband beroep ingesteld. Het toepassen van de koepelvrijstelling is door een uitspraak van de Hoge Raad van 12 juli 2019 verder onder druk komen te staan.

Eind 2020 heeft het Europese Hof van Justitie bevestigd dat uit vaste jurisprudentie blijkt dat btw-vrijstellingen in beginsel strikt moeten worden uitgelegd, maar dat de toepassing van een vrijstelling te allen tijde sterk afhankelijk blijft van de feitelijke omstandigheden van het geval. Vooralsnog is er momenteel nog steeds geen zicht op een datum waarop de koepelvrijstelling wordt ingeperkt, noch een datum waarop Europese regelgeving ten aanzien van deze vrijstelling is te verwachten.

Ondertussen blijft er jurisprudentie ontstaan met betrekking tot de koepelvrijstelling. De laatste uitspraak inzake de toepassing van de koepelvrijstelling is de uitspraak van Gerechtshof Den Haag van 12 augustus 2021 en de toelichting van de staatssecretaris van Financiën van 23 september 2021 op het niet instellen van beroep in cassatie tegen deze uitspraak. Het blijft vooralsnog wachten op (Europese) regelgeving. Of deze regelgeving er gaat komen is de vraag. Op 24 maart 2022 heeft het Gerechtshof Den Haag, een oordeel geveld in een procedure betreffende toepassing bij een samenwerkingsverband van drie gemeenten met gedeeltelijk BTW belaste activiteiten. Dit oordeel is voor de betreffende gemeenten positief. De vraag is dan ook of nadere (Europese) wet- en regelgeving nog nodig is. De rechter heeft immers geoordeeld dat toepassing van de koepelvrijstelling voortvloeit uit het Unierecht en ook binnen de thans geldende wet- en regelgeving past. Het Ministerie van Financiën heeft geen beroep in cassatie tegen de uitspraak van het gerechtshof ingesteld, zodat deze uitspraak onherroepelijk vaststaat. De toepassing van de koepelvrijstelling kan dus (vooralsnog)

verder plaatsvinden. Het is echter afwachten of op Europees niveau nadere regels gesteld gaan worden inzake toepassing van de koepelvrijstelling.

Gerechtelijke procedures en schadeclaims

Ten tijde van het opstellen van deze risicoparagraaf loopt een aantal gerechtelijke procedures en zijn er schadeclaims in behandeling bij het waterschap, hetgeen ertoe kan leiden dat het waterschap daarvoor uiteindelijk aansprakelijk is en tot betaling van deze financiële claims over zal moeten gaan. Op dit moment zijn er 23 claims en 20 procedures van derden, waarbij het waterschap partij is, in behandeling bij het waterschap dan wel bij verschillende gerechtelijke instanties (Rechtbank, Raad van Arbitrage en Centrale Raad van Beroep). Op basis van deze claims c.q. procedures is een inschatting gemaakt van het financiële risico voor het waterschap. Dit risico wordt op dit moment in totaliteit geschat op circa € 100.000,- voor wat betreft claims en circa € 75.000,- voor wat betreft de procedures.

1.10 Financiering

Inleiding

Het treasurybeleid van waterschap Rivierenland is vastgelegd in de verordening op de beleids- en verantwoordingsfunctie. De verordening beoogt het financieringsbeleid transparant te maken waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders.

Externe en interne ontwikkelingen

Renteontwikkeling en rentevisie

Korte rente

In de begroting 2022 is als uitgangspunt voor korte financiering een rentepercentage van 0,0% opgenomen. De korte rente is in de loop van het jaar opgelopen van -0,5% in januari 2022 tot 2,1% in december 2022. Vanwege de stijgende rente brengt de NWB-bank vanaf half september 2022 weer rente in rekening voor een negatief saldo in rekening-courant. Het percentage is opgelopen van 0,625% half september tot 1,875% eind december 2022.

Als gevolg van de oplopende rente ontvangt het waterschap vanaf 14 september 2022 een rentevergoeding over het saldo op de schatkistrekening. De vergoeding bedraagt per 14 september 0,66%, per 2 november 1,4% en per 21 december 1,9%.

Lange rente

In de begroting 2022 is als uitgangspunt voor lange financiering een rentepercentage van 0,20% opgenomen. Begin 2022 bedroeg de rente op een 10 jaar fixe lening bij de NWB 0,4%. In de loop van het jaar is de rente op 10 jaar fixe leningen opgelopen tot circa 3,0% eind 2022.

Rentevisie

Ter bestrijding van de opgelopen inflatie heeft de ECB met ingang van september 2022 de deposito-rente in een aantal stappen verhoogd van -0,5% naar 2,0% in februari 2023. De inflatie ligt op dit moment nog ver boven het gewenste inflatieniveau dat de ECB nastreeft (2,0%). De verwachting is daarom dat de ECB de rente in het voorjaar van 2023 verder zal verhogen tot circa 3,5% en mogelijk aan het eind van 2023 zal verlagen afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie en het economisch perspectief.

De 10-jaars rente voor de publieke sector bedraagt momenteel circa 3,0% (feb 2023). Naar verwachting zal de rente op grond van de verwachte besluiten van de ECB in het voorjaar van 2023 verder oplopen naar circa 4,0% om vervolgens eind 2023 of begin 2024 weer te dalen richting 3,0%.

Gerealiseerde transacties

Langlopende financiering

In samenwerking met de NWB zijn begin 2022 de mogelijkheden onderzocht te komen tot een herstructurering van de leningenportefeuille van het waterschap, met als doel de jaarlijkse rentelasten van het waterschap te verlagen en het aantal leningen te reduceren.

De voorgestelde herstructurering van de leningenportefeuille NWB betrof het voornemen 13 langlopende leningen met een totale hoofdsom van € 134 miljoen met een gemiddeld rentepercentage van circa 4,0% en een gemiddelde resterende looptijd van circa 20 jaar om te zetten in één nieuwe lening van € 134 miljoen met een looptijd van 50 jaar en een rentepercentage van maximaal 3,0%. Het Algemeen Bestuur heeft op 22 april 2022 ingestemd met het voorstel en mandaat hiertoe verleend. Vervolgens is op 2 mei 2022 de herstructurering geëffectueerd. De nieuw afgesloten lening

van € 134 miljoen heeft een looptijd van 50 jaar en een rentepercentage van 2,875%. Hiermee is een rentevoordeel in de exploitatie van waterschap Rivierenland van circa € 1,2 miljoen in 2022 en € 1,7 miljoen in de komende jaren gerealiseerd.

Verdere transacties hebben er in 2022 niet plaatsgevonden. Reden daarvoor is de langlopende lening van € 400 miljoen, die per 1 september 2020 is aangetrokken. Bij het vaststellen van de voorjaarsnota 2020 heeft het Algemeen Bestuur mandaat verleend tot het aangaan van langlopende financiering tot een bedrag van maximaal € 450 miljoen. Met het oog op een zo stabiel mogelijke begroting in de toekomst en ter afdekking van het renterisico van de voorfinanciering HWBP is in juli 2020 langlopende financiering aangetrokken voor een bedrag van € 400 miljoen tegen een rentepercentage van 0%. De looptijd van de lening bedraagt 11 jaar (5 jaar fixe en vervolgens aflossing in 6 gelijke termijnen). Met het afsluiten van de lening ontstaat er gedurende een aantal jaren een voordelig banksaldo dat van rechtswege in de Schatkist aangehouden moet worden. Het saldo in rekening-courant bij de Schatkist bedraagt op 1 januari 2023 € 416 miljoen voordelig.

Kortlopende financiering

Als gevolg van het voordelige banksaldo hebben er in 2022 geen aanvullende kortlopende financieringstransacties plaatsgevonden.

Renteresultaat

Het rentevoordeel op langlopende leningen bedraagt in 2022 circa € 1,2 miljoen voordelig. De renteopbrengst over het voordelig rekening courantsaldo bij de schatkist bedraagt in 2022 circa € 1,3 miljoen. Het totale renteresultaat over 2022 bedraagt daarmee circa € 2,5 miljoen voordelig.

Externe toetsing door de toezichthouder

De provincie Gelderland is ingevolge de Wet Fido aangewezen als toezichthouder. Zij toetst of het waterschap voldoet aan de normen zoals gesteld in deze wet. Hierbij zijn de volgende wettelijke normen te onderscheiden, drempel schatkistbankieren, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Drempel schatkistbankieren

Decentrale overheden moeten hun overtollige (liquide) middelen aanhouden in 's Rijks schatkist. Hierbij is sprake van een drempelbedrag. Indien overtollige middelen de omvang van de drempel niet overschrijden, mogen die middelen buiten de schatkist worden gehouden. De hoogte van deze drempel bedraagt 2,0% van het begrotingstotaal, totaal circa €4,7 miljoen. De rekening-courant met de NWB is zodanig ingericht dat een overtollig saldo dagelijks wordt afgeroomd ten gunste van de schatkistrekening. Waterschap Rivierenland houdt derhalve geen middelen buiten de schatkist aan en blijft daarmee binnen de aangegeven drempelbedragen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt blijft. De renterisiconorm bedraagt 30% van het begrotingstotaal van het waterschap bij aanvang van het betreffende jaar en bedraagt voor 2022 € 71,3 miljoen. De leningenportefeuille van waterschap Rivierenland bevat geen leningen met een tussentijdse renteaanpassing. De totale aflossingsverplichting van waterschap Rivierenland bedroeg op basis van de begroting 2022 € 46,5 miljoen. In 2022 is geen aanvullende financiering aangetrokken. Daarmee blijft waterschap Rivierenland in 2022 binnen de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Het waterschap mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto kortlopende schuld. De kasgeldlimiet bedraagt € 52,3 miljoen (23%

van het begrotingstotaal). De kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. Gebeurt dit wel dan moet het waterschap de provincie Gelderland daarover informeren en daarbij een plan aanbieden om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. Gedurende het gehele jaar is sprake geweest van een voordelig saldo in rekening courant bij de schatkist. De kasgeldlimiet is daarom in 2022 in geen enkel kwartaal overschreden.

In bijlage 10 is een overzicht opgenomen van de stand van zaken m.b.t. liquiditeitspositie en het renterisico op vaste schuld.

1.11 Subsidieparagraaf

Algemeen

Het waterschap probeert, daar waar mogelijk en daar waar de lasten opwegen tegen de baten, gebruik te maken van de mogelijkheden tot het verkrijgen van externe subsidies. In bestuursvoorstellen wordt aandacht besteed aan subsidiemogelijkheden en de gemaakte afweging duidelijk zichtbaar gemaakt. Ten behoeve van de bewaking en naleving van subsidievoorwaarden en het compleet maken van het subsidiedossier is een subsidieregister ingericht.

In 2020 is binnen Waterschap Rivierenland gestart met het optimaliseren en professionaliseren van het proces van subsidiewerving. In 2021 en 2022 is de professionalisering van het subsidiewervingsproces gecontinueerd met het doel om de subsidiemogelijkheden die bijdragen aan het realiseren van de huidige en toekomstige ambities van het waterschap zo optimaal mogelijk te benutten.

Dijkversterkingsprogramma

Het dijkversterkingsproject KiS onder het programma HWBP-2 is in de loop van 2020 afgerond. Aan het projectteam is toen decharge verleend. De restpunten waaronder de afhandeling van nog openstaande schades is overgedragen aan de beheerorganisatie. In 2021 zijn vanwege een kritisch rapport van prof. Van Baars diverse onderzoeken opgestart onder andere naar de schadeafhandeling. Een deel van de onderzoekskosten KiS en kosten van schadeafhandeling wordt op de KiS fase-2 subsidie afgerekend (de subsidieregeling HWBP-2 is een regeling waarbij enkele restpunten niet afgekocht kunnen worden en op basis van nacalculatie voor 100% worden gesubsidieerd). De verwachting is dat de subsidiebeschikking met HWBP-2 in 2023 afgerond kan worden, hierover vindt gesprek plaats met de landelijke programmadirectie HWBP.

In 2014 is het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) gestart. Dit programma voorziet in het algemeen in 90% subsidiëring van de versterkingskosten van de bij de veiligheidsbeoordeling afgekeurde dijken. Voor innovatieve (onderdelen van) projecten is 100% subsidie mogelijk. Het betreft een voortschrijdend programma tot en met 2050 dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Door de nieuwe (en strengere) normering voor onze dijken zal de komende decennia een groot deel van onze primaire waterkeringen moeten worden versterkt. Ieder HWBP-project kent verschillende fasen: de verkenningsfase, de planuitwerkingsfase en de realisatiefase. Optioneel kan een vierde fase, de voorverkenningfase, worden toegevoegd. In een voorverkenningfase wordt op basis van de waterveiligheidsbeoordeling en andere criteria de scope van het versterkingsproject bepaald. Aan het begin van een projectfase wordt op basis van een plan van aanpak, met daarbij onder andere ook een kostenraming en risicodossier, de hoogte van de subsidie vastgesteld en uitgekeerd. Het risico van overschrijding van het budget ligt bij het waterschap.

In ons beleid voor 'Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2022' is opgenomen dat de beheersing van de uitvoeringskosten en het managen van de risico's van kostenoverschrijding bij HWBP-projecten onderdeel zijn van de reguliere bedrijfsvoering en niet wezenlijk anders dan andere investeringsprojecten. Om deze reden is geen sprake van een hoger risico op overschrijding.

In de meerjareninvesteringsraming (2022-2027) is voor een bedrag van € 924,4 miljoen aan subsidies opgenomen. Het belangrijkste aandeel van deze subsidies heeft betrekking op waterkeringen in het kader van planvoorbereiding en uitvoering van de HWBP-dijkversterkingsprojecten (€ 902,2 miljoen). De overige subsidiestromen en bijdragen van derden hebben voornamelijk betrekking op A5H kadeverbetering (€ 6,5 miljoen), watersystemen (€ 11,9 miljoen, waarvan € 3,4 miljoen subsidies die onder meer voortvloeien uit KRW-subsidies) en waterketen (€ 3,8 miljoen).

1.12 Klimaatparagraaf

Waterschap Rivierenland heeft als visie dat het in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Op weg naar dat doel heeft het Algemeen Bestuur in het waterbeheerprogramma voor de periode 2022-2027 een strategie en een aantal tussendoelen vastgesteld. Het beoogde effect is een vermindering van de bijdrage van het waterschapswerk aan het opwarmen van de aarde. Daarmee geven we invulling aan de bevindingen uit de laatste IPPC-rapporten, waarin staat dat er versneld actie nodig is om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius. Toenemende hitte, verlies van landbouwopbrengsten, droogte en wateroverlast zijn fenomenen waar we nu al last van hebben.

Om dit doel te bereiken, hanteren we een klimaatmitigatiestrategie met vier hoofdlijnen:

1. Waterschap Rivierenland is klimaatneutraal in 2050 (reduceren eigen emissies).
2. We sturen op klimaatneutraliteit van onze leveranciers van diensten, werken en goederen.
3. Waterschap Rivierenland is energieneutraal in 2030.
4. We gaan andere partijen faciliteren bij hun klimaatdoelstelling.

Hoofddlijn 1 is de belangrijkste. Zelf klimaatneutraal worden. Dit bereiken we door het reduceren van emissies van broeikasgassen die in de eigen organisatie vrijkomen. Dat bereiken we als volgt: We gaan de komende jaren stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen (benzine, diesel, etc.), we nemen maatregelen om emissie van lachgas en methaan uit de waterketen te verminderen, etc.

Bij hoofddlijnen 2 en 3 draait het vooral om het beperken van de klimaatimpact van diensten en producten van derden. Deze producten en diensten zijn nodig om onze taken uit te voeren. Met ingang van 2023 worden alle aanbestedingen van GWW-projecten circulair en klimaatvriendelijk uitgevraagd. Dijkversterkingsprojecten zullen in toenemende mate emissieloos uitgevoerd worden. Een product met een potentieel grote klimaatimpact is energie die aan ons wordt geleverd. Om de klimaatimpact van energielevering aan ons tot nul te reduceren, streven we ernaar om in 2030 de hoeveelheid energie die we gebruiken zelf duurzaam en klimaatneutraal te produceren (hoofddlijn 3). Wat we niet zelf produceren kopen we in als duurzame klimaatneutraal geproduceerde energie.

Bij hoofddlijn 4 van onze strategie pakken we onze rol als maatschappelijk betrokken overheid. We faciliteren andere partijen voor zover dat past in de wettelijke taakopdracht van de waterschappen. Dat doen we onder andere door deelname aan RESsen en het faciliteren van aquathermieprojecten.

Rapportage over prestaties en voortgang van projecten

Waterschap Rivierenland heeft in 2022 toegewerkt naar certificering voor de CO₂-prestatieladder. Op 24 januari 2023 werd het certificaat aan ons uitgereikt en zijn we officieel gecertificeerd. We hebben bepaald hoeveel CO₂ we uitstoten en we hebben een plan opgesteld om de uitstoot te verminderen.

De klimaatimpact van ons elektriciteitsgebruik is praktisch nul (geen uitstoot van broeikasgassen). De verduurzaming van ons wagenpark is een continu proces. De kennis over broeikasgassen uit de waterketen is toegenomen en stelt ons in staat om in 2023 concrete maatregelen te definiëren.

In april 2022 heeft het Algemeen Bestuur nieuwe ontwerpuitgangspunten voor primaire waterkeringen vastgesteld. Daarin zijn doelen en een stappenplan voor CO₂-reductie opgenomen. Bij de dijkversterkingsprojecten Tiel-Waardenburg en Wolferen-Sprok werden de eerste stappen gezet met het emissieloos werken aan de dijk.

In 2022 was de hoeveelheid energie die we zelf duurzaam hebben geproduceerd circa 70% van ons totale energiegebruik. Verdere uitbreiding van onze eigen elektriciteitsproductie in 2022 en daarna

werd belemmerd door congestieproblemen op het elektriciteitsnet. Het is de verwachting dat die problemen nog enkele jaren aanhouden.

In mei 2022 is gestart met de realisatie van aquathermieproject Gorinchem. Het warmtenet wordt gevoed met duurzame warmte uit het gezuiverde afvalwater van rwzi Schelluinen.

Meer informatie over de voortgang van maatregelen en projecten in 2022 vindt u in hoofdstuk 2, paragraaf 2.4, van dit jaarrekeningdocument onder het programma Waterketen.

1.12 Verbonden partijen

Waterschap Rivierenland heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en (andere) rechtspersonen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor het waterschap. Onder bestuurlijk belang wordt een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht verstaan. Van financieel belang is sprake wanneer het waterschap middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

Het betreft de volgende verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR)
- Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis
- Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009
- Gemeenschappelijke regeling Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard
- Gemeenschappelijke regeling Aquon 2011
- Waterschapsbank N.V (NWB)

Visie op verbonden partijen

Deelname aan verbonden partijen is een manier om waterschapsdoelen te bereiken. Daarbij heeft het Algemeen Bestuur een kaderstellende en controlerende taak (toezicht) met betrekking tot de doelstellingen. Kernvragen daarbij zijn dan bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partij nog corresponderen met die van het waterschap en of die doelstellingen via de verbonden partijen wel of niet gerealiseerd worden. Daar waar de doelstellingen corresponderen en samenwerking voordeel oplevert zal de samenwerking worden gecontinueerd of gezocht. Dit voordeel kan direct zijn in minder kosten en/of betere kwaliteit maar ook indirect in de vorm van een netwerk of naamsbekendheid.

Beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard

Het Algemeen Bestuur van het PHTB heeft op 23 juni 2022 besloten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling PHTB per 1 januari 2023.

Voor nadere toelichting op de afzonderlijke verbonden partijen verwijzen we naar bijlage 17.

1.14 Bedrijfsvoering

Inleiding

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn aan de primaire processen van de waterschappen (artikel 4.21 Waterschapsbesluit). De directieraad is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bedrijfsvoering van het waterschap en legt daarover verantwoording af aan het College van Dijkgraaf en Heemraden.

Doel

Waterschap Rivierenland streeft actief naar het continu verbeteren van het functioneren en daarmee de prestaties van de organisatie. De bedrijfsvoeringparagraaf heeft tot doel inzicht te geven in de initiatieven om de bedrijfsvoering naar een hoger plan te brengen. In deze bedrijfsvoeringsparagraaf staat de ambitie voor de ontwikkeling van de organisatie tot 2025.

Ambitie 2025

Waterschap Rivierenland wil zich als organisatie doorontwikkelen. De ambitie is:

- Waterschap Rivierenland is in 2025 extern georiënteerd, wendbaar en in control.
- Waterschap Rivierenland werkt in 2025 klantcentrisch, ketengericht en projectmatig.
- Waterschap Rivierenland heeft in 2025 voldoende professionele leidinggevenden en medewerkers, die duurzaam inzetbaar, mobiel en divers zijn.
- Waterschap Rivierenland beschikt in 2025 over een organisatieinrichting en een bedrijfscultuur die zijn afgestemd op de opgaven waarvoor zij staat.

Pijlers organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling die wordt aangeduid met de term Horizon 2025 stoelt op twee belangrijke pijlers:

Opdracht 1) De basis op orde houden

Bij de basis op orde houden gaat het om het nemen van maatregelen die leiden tot een efficiënte en effectieve ondersteuning van de primaire taken.

Opdracht 2) Bewegingen accommoderen

Het waterschap moet voortdurend inspelen op externe ontwikkelingen zoals klimaatverandering, nieuwe wetgeving (bv. Omgevingswet, Privacywet), een vergrijzende arbeidsmarkt, nieuwe ICT-technologie en cybercrime. Dit vraagt een wendbare organisatie, die extern gericht is en flexibel en creatief opereert. Grote ontwikkelingen waar we de komende tijd op in willen spelen zijn:

- Omgevingswet
- Digitale transformatie
- Bestuurlijke vernieuwing

In het programma Middelen worden deze ontwikkelingen verder toegelicht.

Organisatieontwikkeling Horizon 2025

Om Horizon 2025 handen en voeten te geven zijn de volgende ontwikkelfacetten benoemd:

- **Structuur en processen:** als we in 2025 de omschreven organisatie willen zijn, moeten onze organisatiestructuur en de inrichting van onze projecten, programma's en processen daarop afgestemd zijn.
- **HR:** als we in 2025 de omschreven organisatie willen zijn, moeten onze medewerkers zich in die richting ontwikkeld hebben (taak-fit zijn en culture-fit zijn). Dat geldt ook voor nieuwe WSRL-ers.
- **Burgers, bedrijven en omgeving:** als we in 2025 de omschreven organisatie willen zijn, moeten we exact weten wie onze belanghebbenden zijn, wat onze relatie met hen is, wat zij van ons verwachten en daar onze relatie met hen op aanpassen.

- **Cultuur:** als we in 2025 de omschreven organisatie willen zijn, moeten houding en gedrag van medewerkers, onze gewoonten, sturing, waardering, regels en procedures daarmee in lijn zijn.

Structuur en processen: doelmatige en doeltreffende organisatie

Waterschap Rivierenland is een uitvoeringsorganisatie die stuurt op het leveren van goede prestaties tegen zo laag mogelijke kosten. Waterschap Rivierenland werkt procesgericht, projectmatig en programmatisch en streeft op deze sturingslijnen de komende jaren een hoger niveau na.

Voor het verbeteren van onze processturing is assetmanagement geïntroduceerd gericht op het risicogestuurd beheren en onderhouden van de waterinfrastructuur.

Gezien het omvangrijke investeringsvolume van het waterschap en het belang hiervan voor o.a. de uitvoering van het Waterbeheerprogramma (WBP), het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het gebiedsprogramma A5H is beheersing van de projectrealisatie een continu speerpunt. De ambitie is om de investeringsprojecten structureel te realiseren binnen een bandbreedte van 90-110% van de begroting.

Human Resources: strategische personeelsplanning

Met alleen het optimaliseren van processen en structuren redden we het niet. De kwaliteit van mensen maakt het verschil tussen een goede en een uitstekende organisatie. Ook onze medewerkers moeten 'veranderproof' zijn, wat zoveel betekent als dat veranderingen voor niemand een bedreiging vormen, maar gezien worden als kansen voor verdere ontwikkeling om steeds beter te worden. Zowel de werkgever als de werknemer heeft baat bij een personeelsbestand dat 'fit' is en blijft voor de toekomst. Het totale arbeidzame leven met plezier in passend werk of met andere woorden: blij(f) aan het werk. Talenten, kennis en vaardigheden worden optimaal benut en ingezet. Daarbij wordt gewerkt aan het duurzaam inzetbaar houden van onze medewerkers over de as van diversiteit, mobiliteit en gezondheid.

Bij het ontwikkelen van onze organisatie is het aantrekken van de juiste nieuwe medewerkers ook van groot belang. Onder de juiste mensen verstaan we niet alleen medewerkers die de taak goed kunnen uitvoeren (taak-fit zijn), maar ook mensen die beschikken over het juiste DNA (cultuur-fit). Ook voor waterschap Rivierenland is de 'war on talent' steeds meer voelbaar. Diverse vacatures blijven langer open staan en wij moeten steeds meer ons best doen om nieuwe medewerkers te krijgen. Vanaf 2018 bouwen we daarom aan een sterk werkgeversmerk en professionaliseren we continue onze werving en selectie.

In verband met de krapte op de arbeidsmarkt, verloop van medewerkers en vacatures die ongewenst lang open staan is in 2022 een deltaplan 'vinden en binden' opgesteld, dat gericht is op het realiseren van de gestelde ambitie ("een aantrekkelijke werkgever zijn waar iedereen zich betrokken voelt, uitgedaagd wordt en met veel plezier werkt"). Doel is dat we beschikken over de juiste mens op de juiste plek en op het juiste moment. Het deltaplan moet leiden tot nieuwe en andere manieren van vinden tot het binden van het personeel.

Burgers, bedrijven en omgeving: betere dienstverlening

Als we in 2025 een wendbare organisatie willen zijn en een organisatie die echt van buiten naar binnen denkt, moeten we exact weten wie onze belanghebbenden zijn, wat onze relatie met hen is, wat zij van ons verwachten en daar onze dienstverlening op aanpassen. Een organisatie die echt van buiten naar binnen denkt, gaat niet uit van interne processen en automatiseringssystemen, maar gaat uit van de beleving van burgers en bedrijven.

In 2021 is er een visie ontwikkeld die ons richting geeft in onze ambitie om de dienstverlening te verbeteren. Deze is in lijn met de doelen van het programma Omgevingswet. Het geactualiseerde

participatiebeleid is een tweede ambitiedocument in het kader van die ambitie. Daarnaast hebben er de afgelopen periode (voorbereidende) activiteiten plaatsgevonden voor het kunnen uitvragen/ ophalen van feedback van burgers en bedrijven. Die feedback hebben we nodig om onze verschillende processen te kunnen professionaliseren. Ook wordt er gewerkt aan het optimaliseren van de verschillende communicatiekanalen zoals telefonie, balie, internet etc.

Los van onze eigen organisatie-ambitie zijn er verschillende ontwikkelingen die de urgentie van een betere dienstverlening van de overheid benadrukken. Een van die ontwikkelingen is de Omgevingswet die waarschijnlijk begin 2024 in werking treedt.

Cultuur

De opdracht voor het onderdeel Cultuur is dat houding en gedrag van medewerkers, onze gewoonten, sturing, waardering, regels en procedures in lijn worden gebracht met de 7 kenmerken die we voor onze organisatie in 2025 hebben geformuleerd:

1. De missie verbindt ons en is in lijn met strategie, sturing en cultuur
2. De verantwoordelijkheid ligt zo laag mogelijk
3. We organiseren ons naar het doel
4. We werken vanuit verantwoordelijkheid, vertrouwen en vrijheid
5. Diversiteit en inclusie zijn de basis
6. We verbeteren voortdurend en leren door te experimenteren
7. Onze blik is open en naar buiten gericht

Naast de vier onderdelen van Horizon 2025 (structuur/sturing, klant en omgeving, HR en Cultuur) is informatievoorziening van groot belang voor het ontwikkelen van onze organisatie. Zoals gezegd is dit een belangrijke randvoorwaarde voor beide opdrachten waar we voor staan: De basis op orde houden en bewegingen accommoderen.

Beveiliging van informatie, systemen en objecten

Digitale bedreigingen zoals hacken, datalekken en cybercrime nemen sterk toe, evenals onze afhankelijkheid van digitale systemen voor zowel de bedrijfsvoering als de primaire processen. Begin 2021 was er opgeschaald tot calamiteit teneinde meer menskracht en middelen beschikbaar te krijgen om onze achterstand op het gebied van informatieveiligheid in te lopen. Daarnaast is er een continue dreiging voelbaar. Tevens dient WSRL te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit heeft geleid tot drie actieplannen op de gebieden kantoorautomatisering, procesautomatisering en fysieke veiligheid. Deze actieplannen zijn of worden verder uitgewerkt in projectplannen. De Taskforce Informatieveiligheid zorgt ervoor dat deze projectplannen worden uitgevoerd. Deze projectplannen zijn erop gericht om in 2025 te voldoen aan de BIO.

Op het gebied van bescherming van privacy en persoonsgegevens zijn in de jaren 2018 – 2020 alle werkprocessen op orde gebracht en kunnen wij voldoen aan de AVG. Vanaf 2021 is de aandacht van het programma op dit gebied overgegaan van implementatie naar audit en control, onder leiding van de functionaris gegevensbescherming samen met de privacy officers.

Omdat de mens vaak de zwakste schakel blijkt, loopt verder een traject rondom bewustwording, dat zich richt op de juiste houding en gedrag van medewerkers, managers en bestuurders ten aanzien van risico's voor onze fysieke en digitale bedrijfsmiddelen. Dit traject loopt nog door in 2023. Bewustwording blijft een voortdurend punt van aandacht. Hiertoe worden organisatiebreed doorlopend boodschappen en (online) trainingen aangeboden en presentaties voor afdelingen en teams gehouden. Per slot van rekening is menselijk handelen of het nalaten daarvan de grootste bron van digitale en fysieke onveiligheid.

Informatieveiligheid omvat ook fysieke beveiliging die zich richt op het tegengaan van vandalisme, inbraak, diefstal en het voorkomen van onbevoegde betreding van onze eigendommen. De incidenten op dit gebied nemen namelijk toe de laatste tijd en daarnaast moet fysieke bereikbaarheid van onze digitale systemen door onbevoegden voorkomen worden. Vanaf 2022 wordt onder leiding van de in 2021 aangestelde coördinator fysieke beveiliging uitvoering gegeven aan een betere fysieke beveiliging, toegangscontrole en sleutelbeheer.

Veiligheid: Kwaliteit, Arbo en Milieu

Met het oog op goede werkomstandigheden worden binnen het waterschap continu activiteiten ondernomen voor het effectief en efficiënt verbeteren en borgen van de beheersing van arbeids- en milieurisico's die kunnen ontstaan bij het werk. Dit jaar is de nieuwe visie en missie rondom KAM vastgesteld. De visie gaat uit van *de goede dingen doen en de dingen goed doen*.

Per thema zijn er ambities benoemd:

Ambitie Arbo:

- WSRL zorgt ervoor dat de medewerkers, die werken bij, voor of namens het waterschap aan het eind van de werkdag gezond naar huis gaan

Ambitie en doelen Milieu:

- WSRL zorgt ervoor dat het werk dat wordt uitgevoerd minimale nadelige gevolgen heeft voor het milieu

Ambitie en doelen Kwaliteit:

- Kwaliteit binnen KAM is dienstbaar (ondersteunend) aan Arbo en Milieu werkzaamheden.

In 2023 zal de nadere uitwerking en implementatie hiervan starten.

In het verlengde van het organiseren van goede arbeidsomstandigheden ligt het organiseren van bedrijfshulpverlening (BHV). De organisatorische en operationele werkwijze van de bedrijfshulpverlening bij Waterschap Rivierenland is beschreven in het bedrijfsnoodplan. Verschillende in 2022 opgestelde/ geactualiseerde delen van het bedrijfsnoodplan beschrijven de operationele werkwijze van de bedrijfshulpverlening op specifieke locaties van het waterschap (bijv. voor de locaties met biogasopwekking). In 2023 worden hierin nadere stappen ter ontwikkeling gezet.

Het waterschap wordt steeds vaker geconfronteerd met illegale stort van drugs(-verdacht) afval. Reden om afspraken vast te stellen hoe er omgegaan wordt als een dergelijk stort plaats vindt en wie welke taak heeft bij het verwijderen van het afval, eventuele aangiftes doen en het aanvragen van provinciale subsidies. Hierover zijn in 2022 nadere interne afspraken gemaakt om de veiligheid van onze medewerkers te waarborgen.

Beheersing en transparantie

Beheersing en transparantie zijn voorwaarden voor een goede taakuitvoering en verantwoording aan bestuur en toezichthouders. Beheersing en transparantie is een verantwoordelijkheid van de gehele organisatie. Bijvoorbeeld is gewerkt aan de professionalisering van programmasturing en lopen trajecten om procesautomatisering, kantoorautomatisering en fysieke beveiliging te laten voldoen aan daarvoor relevante standaarden, in het bijzonder de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Waar relevant en mogelijk adviseert en ondersteunt Concerncontrol de organisatie hierbij aan de voorkant van de ontwikkelingen.

Dit laat onverlet dat Concerncontrol onafhankelijk van de organisatie jaarlijks onderzoeken en controles uitvoert. In 2022 is, net als in 2021, een doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek heeft betrekking op de strategie zelf doen, inhuren of uitbesteden. Daarnaast heeft Concerncontrol een aantal andere onderzoeken uitgevoerd ter lering en verbetering

voor de organisatie.

De verbijzonderde interne controles ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de daarin opgenomen baten, lasten en balansmutaties worden uitgevoerd. Deze controles zijn onder andere gericht op het proces van aankoop tot betalen. Naar aanleiding van de bevindingen worden voor zover nodig herstelmaatregelen genomen. De accountant gebruikt de resultaten van de verbijzonderde interne controles voor de jaarrekeningcontrole.

Op grond van de huidige wetgeving neemt de accountant de beoordeling van de financiële rechtmatigheid mee in de jaarrekeningcontrole en is daarmee een specifiek onderdeel van de daaruit voortvloeiende accountantsverklaring. Deze wetgeving wijzigt waardoor het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring in dit kader over het verslagjaar 2025 verschuift van de externe accountant naar het College van Dijkgraaf en Heemraden, zoals dit eerder bij gemeenten en provincies het geval zal zijn.

Aandacht voor mogelijke fraude

Waterschap Rivierenland is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat waterschap Rivierenland en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Fraude is een vorm van niet integer handelen. Voor alle bestuurders en medewerkers geldt een gedragscode inzake integriteit.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat bestuur, directie of management deze maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken en de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, dragen bij aan het signaleren van het doorbreken van beheersmaatregelen.

Gezien de aard van de activiteiten van waterschap Rivierenland onderkent het bestuur dat een restrisico op fraude blijft bestaan. In 2022 is een tweetal onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke fraude. Er is geen fraude geconstateerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van waterschap Rivierenland heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Momenteel is een overkoepelend frauderisicobeleid in voorbereiding dat in 2023 ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden. Ná vaststelling van dit beleid wordt een frauderisicoanalyse uitgevoerd.

Medezeggenschap

Waterschap Rivierenland heeft een actieve ondernemingsraad (hierna: OR) bestaande uit 13 medewerkers. De OR werkt op basis van een eigen missie: “Op eigen wijze stroomlijnen wij scherp en prikkelend de verbinding en medezeggenschap in de organisatie. Daarmee versterken we de ontwikkeling van medewerkers en Waterschap Rivierenland”. En een eigen visie: “In een continu veranderende samenleving stroomt onze ondernemende invloed door alle kanalen van de organisatie”. De OR heeft meegesproken en –gedacht over alle onderwerpen die in de paragraaf Bedrijfsvoering staan. Dat heeft geleid tot een grotere betrokkenheid van collega’s bij veranderingen, agendering van aandachtspunten en een grotere zichtbaarheid van de OR zelf.

De innovatieve en ondernemende werkwijze van onze OR is niet onopgemerkt gebleven. Dat blijkt uit de toekenning van de titel “Ondernemingsraad van het jaar 2021” in maart 2022 door de Nederlandse Vereniging voor Medezeggenschap. En wie wint trakteert! Daarom heeft de OR in november 2022 onder de titel ‘Waterproof’ een symposium georganiseerd voor collega’s van de eigen organisatie en OR-leden van collega-waterschappen. Tijdens dit symposium is beschouwd of we als waterschappen én als medezeggenschap klaar zijn voor de toekomst. Het onderwerp ‘sociale innovatie’ was hierbij leidend.

1.15 EMU-saldo

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Nederland heeft, conform in Europa gemaakte afspraken, de Europese begrotingsafspraken in de Wet Hof verankerd, zodanig dat alle lagen van de overheid gebonden zijn aan deze doelstellingen. Volgens de Europese begrotingseisen moet het structurele overheidssaldo van Nederland, het EMU-tekort, zich op de middellange termijn ontwikkelen naar evenwicht en mag de overheidsschuld niet hoger zijn dan 60 procent van het BBP. Het EMU-saldo bevat de inkomsten en uitgaven van de gehele Nederlandse overheid en beheersing hiervan is daarmee ook een verantwoordelijkheid van alle lagen van de overheid. De Wet Hof is op 13 december 2013 in werking getreden.

De Minister van Financiën heeft de volgende besluiten genomen, die betrekking hebben op de ruimte voor de decentrale overheden in het Nederlandse EMU-saldo voor de jaren 2019-2022:

- De ruimte voor de centrale overheden is 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP);
- De sanctiemogelijkheden uit de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (hof) zullen niet worden toegepast;

Referentiewaarde waterschappen

De ruimte van 0,4% is verdeeld per bestuurslaag: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% voor waterschappen. Voor Waterschap Rivierenland bedraagt de indicatieve referentiewaarde voor 2022 - € 28,9 miljoen. Het in de begroting 2022 opgenomen EMU-saldo 2022 bedraagt - € 20,1 miljoen. Het EMU-saldo van de jaarrekening 2022 bedraagt € 8,6 miljoen.

		Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
1.	EMU/exploitatiesaldo (zonder onttrekking en toevoeging aan reserve)	1,7	0,2	6,3
2.	Invloed investeringen (zie staat van vaste activa):			
	-/- bruto investeringsuitgaven	-202,1	-305,9	-228,7
	+ investeringssubsidies	144,4	234,0	179,8
	+ verkoop materiële en immateriële activa	0,0	0,0	0,0
	+ afschrijvingen	52,0	52,9	52,7
3.	Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen):			
	+ toevoeging aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	8,2	8,7	9,5
	-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.g.v. exploitatie	-0,3	-0,3	-0,9
	-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-12,3	-9,7	-10,1
	+ evt. externe vermeerderingen van voorzieningen	0,0	0,0	0,0
4.	Invloed reserves			
	-/- betalingen rechtstreeks uit reserves	0,0	0,0	0,0
	+ evt. externe vermeerderingen van reserves	0,0	0,0	0,0
5.	Deelnemingen en aandelen			
	-/- boekwinst	0,0	0,0	0,0
	+ boekverlies	0,0	0,0	0,0
	EMU SALDO	-8,4	-20,1	8,6

(bedragen x € 1 mln)

Realisatie EMU-saldo

In 2022 is een EMU-overschot gerealiseerd van € 8,6 miljoen, dit wijkt € 28,7 miljoen af van het begrote EMU-tekort van € 20,1 miljoen, voornamelijk door het exploitatieresultaat (€ 6,1 V, exclusief reserves) en de lagere realisatie van investeringsuitgaven (€ 23,0 miljoen). Waterschap Rivierenland blijft derhalve binnen de afgesproken indicatieve referentiewaarde van - € 28,9 miljoen.

1.16 Bestemming van het exploitatieresultaat 2022

Het exploitatieresultaat van € 7,2 miljoen voordelig is als onverdeeld saldo opgenomen op de balans. In de adviesnota bij de jaarstukken 2022 zijn voorstellen voor bestemming opgenomen.

2. JAARVERSLAG: PROGRAMMAVERANTWOORDING

2.1. Inleiding programma's

In dit hoofdstuk vindt u de programma's van Waterschap Rivierenland. De programma's maken duidelijk welke doelstellingen we willen bereiken, hoe het waterschap de doelstelling gaat realiseren en wat dit gaat kosten.

Programma-indeling

De programma's van Waterschap Rivierenland zijn als volgt ingedeeld:

- Waterveiligheid;
- Watersysteem;
- Waterketen;
- Wegen;
- Middelen.

Inhoud programma's

In de programma's is het bestuursakkoord 2019-2023 'Door water verbonden' verwerkt. De inhoud van de programma's Waterveiligheid, Watersysteem en Waterketen sluit aan bij het waterbeheer-programma 2022-2027. De inhoud van het programma Wegen sluit aan bij het Beheerplan Wegen. In het programma Middelen wordt vooral aandacht geschonken aan aspecten van bedrijfsvoering met een externe werking (zoals klantgerichtheid). In verband met het gestelde in de Waterschapswet dat alle kosten van het waterschap zijn ondergebracht in de programma's, zijn de kosten van de bedrijfsvoering opgenomen in het programma Middelen.

Innovatie is een taakoverstijgend onderwerp dat in alle inhoudelijke programma's aan bod komt. Innoveren is vernieuwen. Waterschap Rivierenland investeert hierin om in een omgeving die voortdurend verandert, de maatschappelijke en wettelijke opgaven doelmatig te kunnen vervullen. Het waterschap innoveert bij alle inhoudelijke programma's. De nadruk ligt op innovatie bij waterveiligheid. Hier zijn de belangen en investeringen groot.

In de begroting van waterschap Rivierenland zijn enkele posten opgenomen die vooral bedoeld zijn voor de financiering van het waterschap. Deze posten zijn opgenomen onder de post dekkings- en financieringsmiddelen. Het betreft de volgende posten:

- onvoorzien: dit is een raming ter dekking van onvoorziene lasten;
- rente over het eigen vermogen van de egalisatie- en algemene reserves;
- belastingopbrengsten;
- opbrengst kwijtschelding en oninbaar;
- dividend en overige algemene opbrengsten;
- saldo ten gunste/laste van de egalisatiereserves.

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bevat de verantwoording over de realisatie van het programmaplan uit de begroting. Het biedt per programma inzicht in:

- De doelstellingen die we willen bereiken en de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd;
- de wijze waarop is getracht de doelstellingen te realiseren (wat hebben we gedaan);
- de gerealiseerde netto kosten in relatie tot de in de begroting opgenomen bedragen;
- een analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de realisatie in de jaarverslaggeving en de plannen in de begroting.

Ter beoordeling van een doelstelling worden de volgende beoordelingscategorieën gehanteerd:

Groen: De doelstelling is behaald. Mogelijk is er van jaar tot jaar nog wel beheer nodig om de doelstelling blijvend te behalen. Of realisatie van de doelstelling (met een meerjarige termijn) ligt op schema. Wanneer tussentijdse doelstellingen zijn geformuleerd, dan zijn deze behaald.

Oranje: De realisatie van de doelstelling ligt niet op schema. Er is een extra (financiële) inspanning nodig van het waterschap om de doelstelling tijdig te realiseren. Wanneer de doelstelling niet op schema ligt vanwege achterblijvende inspanningen van een andere partij, dan wordt met deze status de verwachting uitgedrukt dat de andere partij alsnog zal meewerken aan het tijdig realiseren van de doelstelling.

Rood: De doelstelling is niet behaald. Of de realisatie van de doelstelling ligt niet op schema en het is niet mogelijk/wenselijk om de inspanning te verhogen, zodat de doelstelling alsnog wordt behaald. Wanneer de doelstelling niet op schema ligt vanwege achterblijvende inspanningen van een andere partij, dan wordt met deze status de verwachting uitgedrukt dat de andere partij niet zal meewerken aan het tijdig realiseren van de doelstelling.

Grijs: Het is (nog) niet mogelijk om de doelstelling te beoordelen, bijvoorbeeld omdat er nog niet voor de eerste keer een meting heeft plaatsgevonden om te beoordelen of de doelstelling wordt behaald.

Daarnaast is aan ieder programma een analyse toegevoegd, die het verschil verklaart tussen de Begroting 2022 en de realisatie 2022.

2.2 Programma Waterveiligheid

Visie

Waterschap Rivierenland zorgt voor sterke dijken. De dijken beschermen ons tegen overstromingen bij hoogwater. We beheren en onderhouden onze dijken zodat ze goed blijven functioneren. Het werken aan waterveiligheid is nooit klaar. We houden rekening met ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de overstromingsrisico's, zoals klimaatverandering. Onze dijken beschermen ons niet alleen, maar zijn ook belangrijk als landschapselementen. Daarnaast zijn onze dijken een leefgebied voor planten en dieren. Met het beheer en onderhoud van onze dijken leveren we een bijdrage aan het vergroten van de biodiversiteit. Een stevige kruidenrijke grasmat is goed voor de waterkerende functies van de dijk én voor de biodiversiteit.

Beoogd effect

Dijken beschermen ons primair tegen overstromingen en als landschapselementen dragen ze bij aan de biodiversiteit en de leefbaarheid van het gebied

Inhoud programma

Het rivierengebied is omringd door de grote rivieren Nederrijn, Lek en de Maas. Dwars door het gebied loopt de Waal en de rivier de Linge. In dit gebied wonen en werken ruim een miljoen mensen. Een stelsel van 1000 kilometer aan dijken en kades beschermt ons tegen overstromingen. Ruim de helft hiervan (504 kilometer) bestaat uit dijken langs de grote rivieren. Dit zijn de primaire waterkeringen. De andere keringen hebben een regionale of overige functie. De doelstellingen en de maatregelen voor de regionale en overige keringen zijn niet hier beschreven, maar in het Programma Watersysteem. Het Programma Waterveiligheid gaat over de primaire keringen en biodiversiteit.

Dagelijks beheren en onderhouden wij onze dijken, zodat zij goed blijven functioneren. Hiermee geven wij invulling aan onze zorgplicht voor de primaire waterkeringen. In de periode 2017-2022 hebben wij de eerste landelijke beoordelingsronde (LBO1) afgerond en zijn al onze primaire waterkeringen getoetst aan de landelijke normen. Voor al onze primaire waterkeringen is nu een actueel veiligheidsoordeel beschikbaar. In 2023 start de tweede landelijke beoordelingsronde (LBO2). Deze beoordelingsronde heeft een looptijd van twaalf jaar en moet in 2034 zijn afgerond.

Waterschap Rivierenland is bij veel ontwikkelingen in het rivierengebied betrokken. Als initiatiefnemer, als partner en als adviseur. We zijn zelf verantwoordelijk voor een groot aantal dijkversterkingsprojecten. De planning van de dijkversterkingen baseren we op de urgentie. Dat is het verschil tussen de huidige veiligheidssituatie en de veiligheidssituatie die de norm vereist. Het dijktraject met de hoogste urgentie versterken we in principe het eerst. De planning stemmen we af met andere waterschappen en het Rijk. Dat doen we binnen het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2050 moeten alle primaire waterkeringen aan de overstromingsrisiconormen van de Waterwet voldoen.

We versterken de dijken volgens onze Ontwerputgangspunten Primaire Waterkeringen (OPW). Zo werken we aan toekomstbestendige dijken met een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Waar mogelijk benutten we meekoppelkansen. Dat doen we in goed overleg met onze partners, met inwoners en andere belanghebbenden. Biodiversiteit is een integraal onderdeel van ons dijk- en waterbeheer. Ook maatregelen voor klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, natuurinclusieve landbouw en waterkwaliteit dragen bij aan versterking van biodiversiteit. We stimuleren onze partners hieraan een bijdrage te leveren. Op die manier werkt het waterschap aan de ecologische inrichting van de eigen gronden en het vergroten van de biodiversiteit.

Thema 1: Primaire waterkeringen

Doel lange termijn		
In 2050 voldoen alle primaire waterkeringen aan de landelijke normen, conform de Waterwet.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 is 20% van onze primaire keringen voldoende 'sterk' volgens de wettelijke norm. (Tevens zal worden gerapporteerd over aandachtspunten op programmaniveau).	De haalbaarheid van de planningen staat onder druk. Het risico om de planningen niet te halen is toegenomen vanwege o.a. Corona, Omgevingswet en het KiS-dossier, maar ook personeelskrapte. Prijsstijging en leveringsproblemen van bouwmaterialen (o.a. grond en staal) zijn zichtbaar en blijven een risico voor meerdere projecten. Deze problemen zijn verslechterd ten gevolge van de oorlog in Oekraïne.
	In 2022 hebben we voor 100% van onze primaire keringen een vastgesteld veiligheidsoordeel volgens de wettelijke norm.	Afgerond volgens planning.
	Continu hebben we aandacht voor de raakvlakken tussen het programma Integraal Rivier Management (IRM) en het Waterbeheerprogramma 2022-2027.	We volgen de ontwikkelingen rondom IRM via de deltaprogramma's Rijn en Maas op de voet en leveren kennis en inzichten waar nodig. Het position paper IRM is onze leidraad.
	Continu geven we met onze werkzaamheden aan primaire keringen invulling aan de wettelijke zorgplicht. Via de veiligheidsrapportage wordt het bestuur hier jaarlijks over geïnformeerd.	We rapporteren over de processen 'beheren', 'beoordelen' en 'versterken' in onze Veiligheidsrapportage. Hiermee sluiten wij aan bij de landelijke ontwikkeling die bekend staat als 'zorgplicht centraal'.

Thema 2: Biodiversiteit

Doel lange termijn		
In 2050 hebben we een grote diversiteit aan planten, vogels, insecten en ander water- en bodemleven in ons beheergebied.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 is de biodiversiteit op eigen gronden vergroot ten opzichte van 2021.	Met behulp van indicatoren brengen we onze prestaties en effecten op de biodiversiteit beter in beeld.

Grote projecten programma Waterveiligheid

Grote projecten	Gereed
Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)	2050

Kostenontwikkeling en analyse programma Waterveiligheid

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kosten	42,4	43,3	43,2	43,5	0,3	N
Opbrengsten	-15,9	-16,4	-16,3	-17,6	1,3	V
Te dekken kosten	26,5	26,9	26,9	25,9	1,0	V
Inzet best. Reserves	2,1	3,8	3,8	3,5	0,3	V
Per saldo	28,6	30,7	30,7	29,4	1,3	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Analyse resultaat 2022 op hoofdlijnen:

Kosten		
• Uitgaven ten laste van BR Groot Onderhoud Primaire Waterkeringen (Gedekt uit BR Groot onderhoud) (i)	0,8	N
• Aanbestedings- en begrotingsresultaat maaionderhoud dijken (i/s)	0,2	N
• Minder externe inzet veiligheidstoetsing waterkeringen (i)	0,3	V
• Niet benutten stelpost capaciteit HWBP en advieskosten i.v.m. opstartjaar en vertraging in de planning (i)	0,6	V
• Minder peilingen schaarndijken i.v.m. hoge waterstand (i)	0,1	V
• Lagere bijdrage samenwerkingsverband Muskusrattenbeheer (i)	0,1	V
• Per saldo hogere kapitaallasten, met name door later afronden van projectfases HWBP projecten (0,4 V), extra afschrijving afgeronde dijkversterkingsproject (0,7 N) en herstructurering leningenportefeuille (0,1 V)	0,2	N
• Personeels- en afdelingskosten: met name hogere salariskosten i.v.m. nieuwe Cao	0,2	N
Opbrengsten		
• Lagere urenopbrengst a.g.v. minder declarabele interne uren HWBP-projecten (0,8 N) en opbrengst uren schadeteam KiS (0,2 V) (i)	0,6	N
• Voordelig resultaat afgeronde dijkversterkingsprojecten (hiertegenover staan hogere kapitaallasten door extra afschrijving 0,7N)	1,7	V
• Personeels- en afdelingskosten: met name hogere bijdragen van derden en uitkering sociale verzekeringswetten	0,2	V
Inzet bestemmingsreserve		
• Lagere onttrekking bestemmingsreserve (BR) afschrijving HWBP i.v.m. later afronden van projectfases (0,4 N), hogere onttrekking BR Groot Onderhoud Primaire Waterkeringen i.v.m. uitgaven diverse projecten t.l.v. dezelfde BR (0,8 V) en afronding (0,1 N)	0,3	V

(Bedragen x € 1 mln.)

Totaaloverzicht investeringen programma Waterveiligheid

INVESTERING	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Bruto	154,0	253,2	191,7	61,5
Subsidies/bijdragen	-130,2	-218,9	-166,3	-52,6
Netto	23,8	34,3	25,4	8,9

(Bedragen x € 1 mln.)

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bijlage 12 "Toelichting bruto-investeringen per programma per beheerproduct".

2.3 Programma Watersysteem

Visie

Waterschap Rivierenland zorgt voor een evenwichtig watersysteem. Een evenwichtig watersysteem vraagt om een goede balans tussen wateraan- en afvoer. Zodat de inwoners in tijden van neerslag droge voeten houden en in tijden van droogte over voldoende water kunnen beschikken. Daarnaast zorgen we voor een goede waterkwaliteit. Schoon water draagt bij aan een goede leefomgeving voor mensen, dieren en planten. Evenwicht in het watersysteem refereert ook aan de afwegingen die steeds gemaakt worden, rekening houdend met andere partijen, de omgeving en de toekomst.

Beoogd effect

Droge voeten, voldoende grond- en oppervlaktewater met een goede waterkwaliteit, sterke kades

Inhoud programma

Voor een prettige en toekomstbestendige leefomgeving in ons rivierengebied is voldoende water nodig. Niet te veel en niet te weinig voor de functies en de gebruikers in het gebied. Om hiervoor te zorgen hebben we een (grond)watersysteem nodig dat robuust en veerkrachtig is. Een watersysteem met veel bergings- en voorraadmogelijkheden, waarin we oppervlaktewaterpeilen optimaal kunnen instellen. Een systeem dat kan reageren op extreme weersituaties en ruimtelijke ontwikkelingen.

Wij nemen onder andere maatregelen om het watersysteem op orde te brengen en te anticiperen op veranderende weersomstandigheden. Aanpassen aan het veranderende klimaat doen we niet alleen. Inwoners, mede-overheden en gebruikers leveren ook een belangrijke bijdrage aan een klimaatbestendige inrichting van het rivierengebied. Ook nemen we maatregelen om de regionale en overige waterkeringen op orde te brengen en te houden. Tot slot zijn er enkele specifieke functies waarmee we rekening houden en waarvoor we werkzaamheden verrichten. Voorbeelden hiervan zijn natte natuur, recreatief medegebruik, zwemwater, vaarwater en drinkwater.

Thema 3: Water eerlijk verdelen

Doel lange termijn		
We streven naar een toekomstbestendig watersysteem, waarbij we het beschikbare oppervlaktewater en grondwater optimaal willen benutten. Het watersysteem is zo ingericht dat we daarmee kunnen inspelen op de verschillende behoeftes die er in ons gebied zijn. Wij zijn ons er samen met onze omgeving van bewust dat het aanbod van water eindig is, dat er soms te veel of te weinig aan water is en dat er grenzen zitten aan het faciliteren van alle functies als het gaat om zowel wateraanvoer als waterafvoer.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In alle peilgebieden waar we peilen registreren realiseren we gedurende 85% van de tijd de vastgestelde peilen.	Uit monitoringinformatie blijkt dat we in de meeste peilgebieden waar we peilen registreren onze doelstelling halen. In de peilgebieden waar we dat niet halen heeft dit vooral te maken met externe invloeden, zoals weersinvloeden in extreme situaties als droogte of zware overlast.
	In 2027 hebben we in 100% van de belangrijkste watergangen	We liggen op koers met het toetsen van het watersysteem en het inzichtelijk krijgen van de

	het waterbeheer zodanig gestuurd dat het past bij de functies die we willen bedienen.	belangrijkste watergangen. De eerste gebieden zijn klaar, daar gaan we nu over op het prioriteren van de knelpunten. In de loop van 2023 moet dit concreet naar een maatregelplan komen.
--	---	--

Thema 4: Voorbereiden op extreem weer

Doel lange termijn		
- In 2035 voldoet het watersysteem aan de gebiedsgerichte normen voor wateroverlast, getoetst aan de dan geldende klimaatstatistieken. - In 2050 is ons beheergebied klimaatbestendig en waterrobuust, zodat we beter het hoofd kunnen bieden aan weersextremen. We hebben zo min mogelijk (klimaat)schade als gevolg van droogte, wateroverlast en hitte.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 zijn we ten opzichte van 2019 beter voorbereid op en minder kwetsbaar voor de gevolgen van weersextremen.	Met anticiperend waterbeheer proberen we tijdig in te spelen op situaties van overlast of tekort. Daarnaast hebben we voor de planperiode een breed pallet aan maatregelen voorzien, waarvan momenteel een deel in voorbereiding is en een deel al in uitvoering is.
	Inwoners zijn zich meer bewust dat klimaatverandering risico's met zich meebrengt en dat overlast niet altijd voor 100% is te voorkomen.	We werken doorlopend aan een bewustwordingscampagne, bijvoorbeeld via sociale media. Ook is de subsidieregeling 'samen vergroenen' van kracht gegaan, gericht op het zelf treffen van maatregelen door groepen van inwoners.
	In 2027 zijn al onze medewerkers klimaatbewust en is 'klimaatinclusief denken' een vanzelfsprekend thema bij ons werk.	Doorlopend wordt gewerkt aan het klimaatbewustzijn, door teamsessies en informatiebijeenkomsten. Kennislacunes worden gesignaleerd en zo mogelijk opgepakt. Voor drie afdelingen zijn interne sessies over klimaatinclusief werken georganiseerd. Andere afdelingen volgen. Er wordt gewerkt aan een vervolg met meer sessies op maat.

Thema 5: Werken aan schoon water

Doel lange termijn		
In 2050 hebben we in al ons oppervlaktewater een goede waterkwaliteit met helder water en een gevarieerde flora en fauna.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Alle oppervlaktewaterlichamen hebben in 2027 minimaal een matige biologische waterkwaliteit, waarvan 55% goed. En in de	Dit jaar zijn we gestart met de voorbereiding van het nieuwe KRW-maatregelprogramma, daarmee liggen we op koers voor de doelen van 2027, zoals vastgelegd in ons KRW-Rivierenlandplan 3. We verwachten daarbij ook van andere partijen dat ze werken aan de

	oppervlaktewaterlichamen vindt jaarlijks geen achteruitgang van de ecologische toestand plaats.	KRW en hiervoor hun verantwoordelijkheid nemen. Halverwege de planperiode (in 2024) voeren we een KRW-evaluatie uit waarbij de effecten van alle uitgevoerde maatregelen inzichtelijk gemaakt worden.
	In 2027 is de chemische waterkwaliteit zodanig verbeterd dat we 25% minder normoverschrijdingen hebben ten opzichte van 2021. En er is jaarlijks geen achteruitgang te meten ten opzichte van het jaar ervoor.	Voor de nutriënten voldoen we grotendeels aan de normen, maar voor specifieke andere chemische stofgroepen nog niet. Voor deze bijzondere stofgroepen hebben we geen of nauwelijks handelingsperspectief. Hierbij speelt het one-out-all-out principe een rol: als één stof de norm overschrijdt, dan scoort het waterlichaam een onvoldoende.
	De waterkwaliteit in het overig water heeft minimaal dezelfde kwaliteit als het jaar daarvoor. En we hebben overlast als gevolg van een slechte waterkwaliteit zoveel mogelijk voorkomen.	Uit de laatste toetsing voor de ecologie volgt dat er sprake is van achteruitgang, ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit is mogelijk te wijten aan de rivierkreeft. We weten nog niet of deze structureel van aard is. Voor de chemie zien we juist dat de waterkwaliteit verbetert. Overlastsituaties (zoals stankoverlast, vissterfte, blauwalg) houden we bij.

Thema 6: Regionale en overige waterkeringen

Doel lange termijn		
In 2030 zijn de boezemkades op orde, conform de eisen die de provincies stellen.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 is 70% van de boezemkades voldoende 'sterk' volgens de provinciale eisen.	Alle maatregelen die ertoe bijdragen dat 70% van de boezemkades in 2027 voldoende sterk zijn, liggen op koers.

Thema 7: Natte natuur

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 hebben we samen met provincie en terreinbeheerders de watercondities verbeterd richting de streefdoelen in minimaal drie natuurwateren in Gelderland.	Dit jaar zijn we gestart met de planvoorbereiding voor een aantal natuurwateren in Gelderland. De plannen van aanpak voor de herstelmaatregelen worden in de loop van 2023 opgeleverd. Daarna kan de uitvoering van maatregelen ter hand worden genomen. Daarmee liggen we – samen met provincie en terreinbeheerders - op koers om de watercondities in 2027 te hebben verbeterd. Daarnaast zijn de voorbereidingen van de overige natte natuur maatregelen welke met de provincies zijn afgesproken, gestart.

Thema 8: Recreatief medegebruik en beleving

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	We dragen continu bij aan de beleving van het rivierengebied doordat we inwoners en recreanten kennis laten maken met het werk en de geschiedenis van het waterschap.	Als uitwerking van de AB werkgroep zijn we gestart met de inventarisatie van ons waterschapserfgoed en het in kaart brengen van initiatieven/wensen van gebruikers van waterschaps-eigendommen. Binnen communicatie wordt erfgoed en onze geschiedenis gebruikt om ons werk onder de aandacht te brengen van inwoners en recreanten.

Thema 9: Zwemwater

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Alle officiële zwemwaterlocaties gaan bij de jaarlijkse beoordeling niet achteruit in kwaliteitsklasse ten opzichte van de beoordeling in het voorgaande jaar. We spannen ons in om te komen tot een verbetering van een 'aanvaardbare' of 'goede' zwemwaterkwaliteit naar 'uitstekende' zwemwaterkwaliteit.	De zwemwaterkwaliteit in het beheergebied van Waterschap Rivierenland is in het algemeen <i>uitstekend</i> . Daarnaast vallen 5 van de 27 locaties in de klasse <i>goed</i> . Dat is een lichte terugval ten opzichte van het vorige zwemseizoen (in 2021 scoorden 26 locaties uitstekend en 1 goed). Waarschijnlijk heeft dit te maken met de toename van warme en droge dagen ten opzichte van 2021.

Thema 10: Vaarwater

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	We beheren de aangewezen vaarwegen zodanig dat de watergang continu in stand blijft en de scheepvaart geen belemmering ondervindt.	We voeren het vaarwegbeheer uit, conform provinciale vaarwegverordeningen op de door provincies aangewezen vaarwegen: oeveronderhoud en sluisbeheer, baggeren op vastgestelde afmetingen, bediening en beheer van sluizen en handhaving van de keur. Grondslag hiervoor zijn overeenkomsten met de verschillende provincies.
	We zorgen continu voor een vlotte en veilige doorvaart op de wateren waarvoor we aangewezen zijn als nautisch beheerder door de provincie.	We voeren het nautisch beheer uit van het scheepvaartverkeer (toezicht en handhaving) op de door de provincies aangewezen vaarwegen en enkele recreatieve vaarwegen in de Alblasserwaard. Grondslag hiervoor zijn overeenkomsten met de verschillende provincies.

Thema 11: Drinkwater

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Onze werkzaamheden zijn in alle gevallen gericht op het voorkomen van negatieve effecten voor de drinkwatervoorziening.	Als expert leveren wij input aan provincies en Rijkswaterstaat bij het uitzetten van beleid. Ook ondersteunen wij met kennis en informatie over het watersysteem het proces rondom de aanwijzing van nieuwe of uitbreiding van bestaande drinkwatergebieden. We leveren input voor de uiteindelijke uitvoeringsprogramma's om het effect te minimaliseren. We bereiden de maatregelen voor uit de uitvoeringsprogramma's van de drinkwaterdossiers (trekkracht bij provincies en Rijkswaterstaat voor grondwater- respectievelijk oppervlaktewaterwinningen). Vervolgens kan de uitvoering ter hand worden genomen. Bij bestaande drinkwateronttrekkingen proberen we in afstemming zoveel mogelijk negatieve effecten te voorkomen samen met stakeholders.

Grote projecten programma Watersysteem

Grote projecten	Gereed
Gebiedsprogramma Alblasserwaard en Vijfheerenlanden (A5H)	2030
Boezembemaling Hardinxveld	2026

Kostenontwikkeling en analyse programma Watersysteem

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kosten	62,5	64,2	64,3	64,7	0,4	N
Opbrengsten	-2,3	-1,1	-1,3	-2,1	0,8	V
Te dekken kosten	60,2	63,1	63,0	62,6	0,4	V
Inzet best. Reserves	-0,1	-0,5	-0,5	-0,8	0,3	V
Per saldo	60,1	62,6	62,5	61,8	0,7	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Analyse resultaat 2022 op hoofdlijnen:

Kosten		
• Hogere kosten elektra met name door prijsverschillen (s)	0,6	N
• Waterbodemonderzoek PFAS eindafrekening 2021 (0,3 N) en aanvullende kosten 2022 (0,2 N) tlv voorziening Baggeren (i/s)	0,5	N
• Aanbestedings- en begrotingsresultaten maaionderhoud waterlopen (i/s)	0,2	N
• Onderhoud vaarwegen (doorgeschoven werk van 2021 naar 2022) (i)	0,2	N
• Lagere onderhoudskosten kunstwerken door oplopende levertijden materiaal (i)	0,2	V
• Lagere advieskosten hydrologie i.v.m. herprioritering capaciteitsvraag vanwege Droogte en Omgevingswet (i)	0,2	V
• Lagere inhuur en advies kosten aanleg & verwerving Regionale Waterkeringen (i)	0,1	V
• Per saldo lagere kapitaallasten door lagere projectrealisatie 2021 (0,3 V) en herstructurering leningenportefeuille (0,4 V)	0,7	V
• Personeels- en afdelingskosten: met name hogere salariskosten i.v.m. nieuwe Cao	0,3	N
• Per saldo overige kleine voor- en nadelen	0,2	V
Opbrengsten		
• Extra onttrekking uit voorziening baggeren i.v.m. eindafrekening 2021 en aanvullende kosten (0,5 V) (i)	0,5	V
• Personeels- en afdelingskosten: met name hogere bijdragen van derden en uitkering sociale verzekeringswetten	0,3	V
Inzet bestemmingsreserve		
• Vrijval bestemmingsreserve aanpak oeverafkalving (wordt opgeheven) (i)	0,2	V
• Vrijval restant oude stimuleringsregeling klimaatactief (i)	0,1	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Totaaloverzicht investeringen programma Watersysteem

INVESTERING	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Bruto	26,5	30,8	25,5	5,3
Subsidies/bijdragen	-9,8	-10,7	-11,1	0,4
Netto	16,7	20,1	14,4	5,7

(Bedragen € x 1 mln.)

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bijlage 12 "Toelichting bruto-investeringen per programma per beheerproduct".

2.4 Programma Waterketen

Visie

Het bestuurlijke programma waterketen omvat de thema's waterketen, klimaatneutraliteit en circulaire economie.

We hebben de taak om afvalwater te zuiveren. Dat doen we om de verspreiding van ziekten te beperken en voor schoon water in onze leefomgeving. Door de tijd heen zien we dat de maatschappij steeds hogere verwachtingen heeft van het gezuiverde afvalwater. We gaan het afvalwater effectiever zuiveren. Zodat het gezuiverde afvalwater voldoet aan de gewenste kwaliteit. Bij het uitvoeren van onze zuiveringstaak speelt duurzaamheid binnen de waterketen een steeds belangrijkere rol. Onze ambitie is om met onze zuiveringstaak bij te dragen aan het verduurzamen van de samenleving.

De mate waarin het waterschap bijdraagt aan het opwarmen van de aarde willen we verminderen. Dat doen we door de totale emissie van broeikasgassen door het waterschap in de periode tot en met 2027 met minimaal 45% te verminderen (ten opzichte van het peiljaar 1990). In 2050 willen we klimaatneutraal zijn.

We willen voorkomen dat grondstofvoorraden die zich in of op de aarde bevinden uitgeput raken. We verspillen geen grondstoffen, water en energie en hergebruiken alles wat mogelijk is, op een zo hoogwaardig mogelijke manier. In 2050 werken we als waterschap volledig circulair.

Beoogd effect

Schoon water in onze leefomgeving, verminderen van onze bijdrage aan de opwarming van de aarde en voorkomen dat grondstofvoorraden uitgeput raken.

Inhoud programma

De inhoud van dit programma is gebaseerd op het huidige beleid zoals onder andere is vastgesteld in de Toekomstvisie Zuiveren 2020-2035, de in 2021 geactualiseerde energiestrategie en de thema's uit het WBP 2022-2027 die gaan over waterketen, toewerken naar klimaat- en energieneutraliteit en toewerken naar circulariteit.

Thema 12: Schoon water – waterketen

Doel lange termijn		
We hebben de taak om afvalwater te zuiveren. Dat doen we om de verspreiding van ziekten te beperken en voor schoon water in onze leefomgeving. Door de tijd heen zien we dat de maatschappij steeds hogere verwachtingen heeft bij het gezuiverde afvalwater. We gaan het afvalwater effectiever zuiveren, zodat het gezuiverde afvalwater voldoet aan de gewenste kwaliteit. Bij het uitvoeren van onze zuiveringstaak speelt duurzaamheid binnen de waterketen een steeds belangrijkere rol. Onze ambitie is om met onze zuiveringstaak bij te dragen aan het verduurzamen van de samenleving.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In de periode 2022-2027 zorgen we er continu voor dat het ingezamelde afvalwater wordt	In het gehele beheergebied heeft het effluent een kwaliteit die niet belemmerend is voor de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater. Dit betreft

	gezuiverd en dat de kwaliteit van het gezuiverde afvalwater zodanig is dat het geen nadelige effecten heeft op de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater.	zowel de rwzi's die op eigen water lozen als de rwzi's die op rijkswater lozen. Een uitzondering is rwzi Groesbeek. Daar willen we de effluentkwaliteit nog verder verbeteren. De KRW-pilot die gericht is op lagere fosforconcentraties komt naar verwachting i.p.v. in 2022 pas medio 2023 in bedrijf. In 2023 gaan we het effect van die maatregel nader onderzoeken. Het realiseren van een demo-installatie voor het verwijderen van medicijnresten is nu in de aanbestedingsfase en ligt op schema om in 2023 in bedrijf te worden gesteld. De zuiveringsprocessen op rwzi's Dodewaard en Asperen werden verstoord door bedrijfsmatige lozingen op de riolering. Dat leidde ook tot overschrijding van de lozingseisen van de rwzi's en daarmee ook tot potentieel nadelige effecten op de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater. Daar zijn we op aangesproken door het bevoegd gezag. Er zijn gesprekken gevoerd met de partijen die dat water aanleveren. Bij rwzi Dodewaard worden korte- en langetermijn maatregelen voorbereid om het nadelige effect van bedrijfsafvalwater te beperken.
	In 2027 is duurzaam zuiveren praktijk geworden op onze rioolwaterzuiveringsinstallaties. We verkleinen de emissies die bijdragen aan het broeikaseffect en verminderen het gebruik van primaire grondstoffen om uitputting van die grondstoffen te voorkomen.	Er is een studie uitgevoerd om de emissies van broeikasgassen bij zuiveringsprocessen en bij gistingsinstallaties te bepalen en vervolgens te reduceren. Verwacht wordt dat de eerste concrete voorstellen voor investeringen in 2023 zullen worden geagendeerd. Studies naar vermindering van het gebruik van primaire grondstoffen staan gepland voor de periode 2023-2026. Het verzamelen van kennis en informatie is al wel gestart. Bij het project Aquafarm is de uitdaging aangegaan om uit afvalwater (groen)producten met een economische waarde te produceren. Hiervoor wordt een nieuw type zuiveringsinstallatie ontwikkeld waarin planten en dieren het afvalwater zuiveren in plaats van zuivering door bacteriën (conventioneel actief slib). De tweede fase van dit project eindigde in 2022. Er is nog geen rapportage opgeleverd. Daardoor hebben we eind 2022 niet kunnen bepalen hoe resultaten en toekomstplannen van aquafarm bijdragen aan onze eigen doelen en of dit het continueren van onze deelname rechtvaardigt.

Thema 13: Toewerken naar klimaat- en energieneutraliteit

Doel lange termijn		
• We zijn in 2050 grotendeels klimaatneutraal. • De uitstoot van broeikasgassen uit de zuiveringen is in 2050 teruggebracht naar nul. • In 2050 gebruiken we voor bedrijfsauto's en ander materieel geen fossiele brandstoffen meer. • In 2030 werkt Waterschap Rivierenland energieneutraal. • Vanaf 2050 stoten we met ons werk nagenoeg geen broeikasgassen uit.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	We verminderen de mate waarin het waterschap bijdraagt aan het opwarmen van de aarde. Dat doen we door de totale emissie van broeikasgassen door het waterschap in de periode tot en met 2027 met minimaal 45% te verminderen (ten opzichte van het peiljaar 1990). In lijn met het klimaatakkoord is onderdeel van onze aanpak: • In 2027 is de CO₂-uitstoot door werk-gerelateerd verkeer (zakelijk en woon-werk) 20% minder dan in 2016. • In 2027 is de emissie van broeikasgassen door en mobiele werktuigen met tenminste 80% gereduceerd.	Het merendeel van de uitstoot van broeikasgassen bij WSRL komt vrij bij het zuiveringsproces en bij de vergisting van zuiveringsslib in onze energiefabrieken. Een relatief klein deel komt vrij bij het gebruik van voertuigen, transportmiddelen en mobiele werktuigen. Het verduurzamen van het werkgerelateerde verkeer is iets waar we al jaren mee bezig zijn. Dat zien we onder andere terug in een steeds verdergaande elektrificatie van het wagenpark. Ook een hybride werkvorm (thuiswerken en op kantoor werken) draagt hieraan bij. Een aanpak om de emissie van mobiele werktuigen te reduceren wordt nog nader uitgewerkt. In de praktijk wordt er al wel naar gehandeld. Een voorbeeld is de elektrische maaiboot. Er is een studie uitgevoerd om de emissies bij zuiveringsprocessen en bij gistingsinstallaties te bepalen en vervolgens te reduceren. Een aanpak met maatregelen wordt in 2023 verder uitgewerkt. De Unie van Waterschappen heeft een visie en strategie richting klimaatneutraliteit vastgesteld. De "Uniestrategie" is een ambitiedocument en is een vertrekpunt voor samenwerking. Waterschappen kunnen op eigen wijze en tempo inhoud geven aan de sectorambities. Het kan ons helpen om onze eigen doelen te realiseren.
	We beperken de klimaatimpact van diensten en producten die derden leveren aan het waterschap. In lijn met sectorafspraken en het klimaatakkoord is onderdeel van onze aanpak: • In 2027 werken we minimaal 80% klimaatneutraal bij grond-, weg- en waterbouwprojecten.	We zijn ons meer en meer bewust van de klimaatimpact van diensten en producten die aan het waterschap worden geleverd. De omvang van de uitstoot van broeikasgassen die veroorzaakt worden door derden zijn lastig te kwantificeren, maar we krijgen ze al wel beter in beeld. We zijn gestart met het ontwikkelen van een aanpak waarbij aandacht is voor een combinatie van zowel klimaatneutrale als circulaire doelstellingen.

	In 2027 is de emissie van broeikasgassen door bouwverkeer met tenminste 80% gereduceerd.	Er worden ook al GWW-projecten voorbereid en uitgevoerd waarbij er in de uitvoeringsfase al veel aandacht is om de emissies op de bouwplaats te verminderen. Dit zien we bijvoorbeeld bij dijkversterkingsprojecten en bij de aanleg van een waterberging.
	We verminderen de klimaatimpact van de aan het waterschap geleverde energie. Dat realiseren we door in 2027 minimaal 85% van ons energiegebruik zelf duurzaam te produceren.	In 2022 hebben we circa 71% van ons energiegebruik zelf duurzaam geproduceerd. Het resterende deel is ingekocht. De aan het waterschap geleverde (ingekochte) elektriciteit is duurzaam opgewekt. De klimaatimpact van ons elektriciteitsgebruik is praktisch nul (geen uitstoot van broeikasgassen). De zon-projecten bij Culemborg en Sliedrecht zijn in bedrijf gesteld. Het project Groot Ammers wordt niet in 2022 opgeleverd maar in 2023. Verdere uitbreiding van onze eigen elektriciteitsproductie in 2023 en daarna wordt momenteel belemmerd door congestieproblemen op het elektriciteitsnet. Op z'n vroegst verwachten we dat er in 2028 weer mogelijkheden zijn om productiecapaciteit op net aan te sluiten. Het doel van de planperiode is dat we in 2027 minimaal 85% zelf duurzaam opwekken. We onderzoeken de mogelijkheden om dat zoveel mogelijk te halen. Hoewel we nog 5 jaar hebben om dat doel te realiseren schatten we de kans dat we dat halen nu in als klein.

Thema 14: Toewerken naar circulariteit

Doel lange termijn		
In 2050 werken we volledig circulair. We verspillen geen grondstoffen, water en energie en hergebruiken alles wat mogelijk is, op een zo hoogwaardig mogelijke manier. Afvalwater zien we als bron van energie, herbruikbaar schoon water en grondstoffen. Al onze restproducten stellen we ter beschikking voor nieuwe toepassingen. Het water dat de afvalwaterzuivering verlaat, is zo schoon dat het gebruikt kan worden binnen het gebied.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 hebben we het gebruik van primaire grondstoffen bij de operationele taakuitvoering van het waterschap met 40% verminderd om te voorkomen dat grondstofvoorraden uitgeput raken.	De grootste stromen primaire grondstoffen die het waterschap binnen komen hebben we globaal in beeld. De komende jaren worden er studies uitgevoerd om hier duurzamere alternatieven voor te vinden. Die studies starten pas in 2023. Een ander spoor is dat we bij het bedenken en ontwerpen van nieuwe investeringsmaatregelen al in een zo vroeg mogelijk stadium gaan nadenken hoe we het gebruik van grondstoffen kunnen voorkomen of minimaliseren. Als we niet zonder kunnen dan kijken we hoe we het bedrijfsproces zo duurzaam mogelijk kunnen inrichten. Dit proces van vooruitdenken gaan

		we nog nader uitwerken en structureel borgen in de werkprocessen.
	In 2027 hebben we het gebruik van primaire grondstoffen door derden die diensten en producten leveren aan het waterschap verminderd. In lijn met sectorafspraken en het klimaatakkoord is onderdeel van deze aanpak: • In 2023 vragen we alle werken circulair uit bij de aanbesteding van bij grond-, weg en waterbouwprojecten. • In 2027 werken we minimaal 80% circulair bij grond-, weg en waterbouwprojecten.	We zijn ons meer en meer bewust van de grondstoffen"footprint" van diensten en producten die aan het waterschap worden geleverd. We zijn gestart met het geven van meer aandacht voor klimaatneutrale en circulaire doelstellingen in de projectdefinitiefase en de aanbestedingsfase van GWW-projecten. We hebben behoefte aan een verdere uitwerking van het beleid zoals dat is opgenomen in het WBP. Hier wordt aan gewerkt, maar dat is nog niet zo ver gevorderd dat die in 2022 kan worden afgerond. Het kortetermijndoel is dat vanaf 1 januari 2023 alle GWW- aanbestedingen circulair worden uitgevraagd. In 2022 doen we daar al ervaring mee op. Ad hoc doen we dit al wel, maar er is nog geen structurele werkwijze. We zijn gestart met een nadere uitwerking om dat structureel borgen in de werkprocessen.

Grote projecten programma Waterketen

Grote projecten	Gereed
Energiefabriek West	2022
Centralisatie Noord	2023

Kostenontwikkeling en analyse programma Waterketen

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kosten	65,4	62,0	62,2	66,2	4,0	N
Opbrengsten	-4,9	-5,1	-5,3	-5,7	0,4	V
Te dekken kosten	60,5	56,9	56,9	60,5	3,6	N
Inzet best. Reserves	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,2	V
Per saldo	60,5	56,9	56,9	60,3	3,4	N

(Bedragen € x 1 mln.)

Analyse resultaat 2022 op hoofdlijnen:

	Kosten		
•	Hogere kosten chemicaliën a.g.v. prijsstijging grondstoffen en krapte Europese markt (s)	1,4	N
•	Hogere grondstofprijzen onderhoud (s)	1,1	N
•	Hogere kosten elektra met name door prijsverschillen (s)	0,9	N
•	Hogere slibverwerkingskosten met name door lager afbraakpercentage vergisting Energiefabriek West (0,1N) en prijsstijging (0,4N) (i/s)	0,5	N
•	Sloop Sappi: doorgeschoven kosten 2021 + meerwerk (i)	0,5	N
•	Reparatie persleidingbreuk Driel (kosten worden verhaald/zie opbrengsten) (i)	0,2	N
•	Bijdrage Torwash onderzoek (gedekt uit bestemmingsreserve Torwash/zie onttrekking bestemmingsreserve) (i)	0,2	N
•	Hogere slibtransportkosten a.g.v. hoge dieselprijzen (i)	0,1	N
•	Lagere kosten Covid-bemonstering op de RWZI's i.v.m. minder bemonsteringen (hierdoor lagere bijdr. Rijk/zie opbr.) (i)	0,2	V
•	Lagere kosten luierproject a.g.v. wegvallen SDE-subsidie (hiertegenover ook lagere opbrengsten/zie opbr.) (i)	0,4	V
•	Per saldo lagere kapitaallasten door lagere projectrealisatie 2021 (0,1V) en herstructurering leningenportefeuille (0,5V) (s)	0,6	V
•	Personeels- en afdelingskosten: met name hogere salariskosten i.v.m. nieuwe Cao	0,2	N
•	Per saldo overige kleine voor- en nadelen	0,1	N
	Opbrengsten		
•	Hogere gasopbrengsten Energiefabriek West (i/s)	1,1	V
•	Verhaal kosten reparatie persleidingbreuk Driel (zie kosten) (i)	0,2	V
•	Wegvallen SDE-subsidie bij zonneparken wegens hoge energieprijzen (s)	0,2	N
•	Lagere bijdrage vanuit het Rijk door lagere kosten Covid-bemonstering op de RWZI's i.v.m. minder bemonsteringen (zie kosten). (i)	0,2	N
•	Oninbaar vordering schade persleiding Bruchem (i)	0,2	N
•	Lagere opbrengsten luierproject a.g.v. wegvallen SDE-subsidie (hiertegenover ook lagere kosten/zie kosten) (i)	0,5	N
•	Personeels- en afdelingskosten: met name hogere bijdragen van derden en uitkering sociale verzekeringswetten	0,2	V
•	Inzet Bestemmingsreserve		
•	Onttrekking bestemmingsreserve Torwash t.b.v. bijdrage Torwash onderzoek (zie kosten)	0,2	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Totaaloverzicht investeringen programma Waterketen

INVESTERING	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Vershil
Bruto	15,2	10,5	6,4	4,1
Subsidies/bijdragen	-0,8	-1,3	-0,1	-1,2
Netto	14,4	9,2	6,3	2,9

(Bedragen € x 1 mln.)

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bijlage 12.

2.5 Programma Wegen

Visie

In het gebied van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden is Waterschap Rivierenland verantwoordelijk voor het onderhoud van wegen, fietspaden en wandelpaden buiten de bebouwde kom. Verkeersveiligheid (met name de kwetsbare verkeersdeelnemers) heeft daarbij onze nadrukkelijke aandacht.

Beoogd effect

Veilige wegen voor een goede bereikbaarheid.

Inhoud programma

Het is belangrijk dat mensen op een veilige manier kunnen reizen van a naar b. We streven ernaar om ongevallen te voorkomen door pro-actief belangrijke risico's op onveiligheid aan te pakken. Dat doen we door infrastructurele maatregelen te nemen, maar ook door het gedrag van de weggebruiker positief te stimuleren. Daarnaast willen zorgen voor een bereikbare regio waarbij aandacht is voor zowel de economische aspecten als de leefbaarheid. De focus ligt op duurzame mobiliteit om hiermee bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen.

We blijven ons regionaal inzetten voor een goede afstemming en samenwerking op het gebied van mobiliteit. Wegen, fietspaden en wandelpaden eindigen niet bij een gemeentelijke of provinciale grens. Ook ontwikkelen andere wegbeheerders plannen die van invloed zijn op onze wegen. Tenslotte zoeken we actief het contact met bewoners, bedrijven en belangpartijen bij het inrichten van onze wegen. Zij zijn (dagelijkse) gebruikers en hebben kennis en kunde die we kunnen gebruiken voor een veilige weg en een goede bereikbaarheid.

Thema 15: Streven naar een veilige weg

Doel lange termijn										
Het waterschap streeft naar een optimale verkeersveiligheid en een verkeersveilig gedrag. Er wordt gestreefd naar 0 verkeersslachtoffers in 2050 en een halvering in 2030 in aansluiting op de regionale slogan ‘maak een punt van 0 verkeersslachtoffers’. We sluiten aan bij de landelijke doelstelling voor ongevallen.										
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel								
	Het handhaven van het huidige kwaliteitsniveau zijnde een evenwichtig wegenareaal waarbij geen kapitaalvernietiging optreedt.	<table><tr><td>Goed tot zeer goed</td><td>81,3</td></tr><tr><td>Matig</td><td>9,2</td></tr><tr><td>Slecht</td><td>3,3</td></tr><tr><td>Zeer slecht</td><td>6,2</td></tr></table> Peildatum 2022	Goed tot zeer goed	81,3	Matig	9,2	Slecht	3,3	Zeer slecht	6,2
	Goed tot zeer goed		81,3							
	Matig		9,2							
	Slecht		3,3							
	Zeer slecht		6,2							
	Evenwichtig wegenareaal op basis van kwaliteitsbeoordeling									
	Zeer goed 20%									
Goed 46%										
Matig 20 %										
Slecht 14%										
Zeer slecht 0%										

	Het handhaven van het huidige kwaliteitsniveau van de kunstwerken.	Conform. Groot onderhoud voor een monumentaal kunstwerk is uitgevoerd.
	Veilige verkeersdeelname van kwetsbare verkeersdeelnemers (met name fietsers en voetgangers). Langzaam verkeer heeft positieve effecten op de kwaliteit van de leefomgeving, de bereikbaarheid van voorzieningen en de gezondheid van mensen.	Op schema. Uitvoering van het verbeteren van een schoolroute is gereed.
	We willen continu samenwerken met andere overheden, direct omwonenden en belangengroepen. Verkeersmaatregelen grijpen namelijk in op de directe omgeving en op andere wegen.	Op schema. We hebben bij een herinrichting de participatie gezocht met o.a. gemeente, bedrijven, bewoners en fietsersbond.
	We onderhouden continu de bermen om de veiligheid en goede doorstroming op de weg te waarborgen.	Conform. We hebben bermen verhard om gaten en kuilen te voorkomen en weggebruikers veilig te laten rijden.
	We voeren gladheidsbestrijding uit tijdens de winterperiode.	Conform. We hebben 29 preventieve acties en 1 curatieve actie uitgevoerd.
	We streven continu naar veilige landbouwroutes voor alle verkeer, omdat in het beheergebied veel wegen zijn met landbouwverkeer	Conform. We hebben bermen verhard.

Thema 16: Streven naar samenhang tussen ruimte, leefbaarheid, economie en natuur

Doel lange termijn		
Gebruik van de wegen in overeenstemming met de categorisering, passend binnen de regionale en subregionale routenetwerken en ruimtelijke ontwikkelingen. We kiezen daarbij voor duurzame, milieuvriendelijke biodiverse, ecologische en robuuste oplossingen.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	We volgen continu ruimtelijke ontwikkelingen in het beheergebied. Elke ontwikkeling heeft namelijk effect op de wegenstructuur in verband met verkeersgeneratie, type voertuigen en parkeren.	Conform. We hebben met gemeenten overleg over enkele nieuwbouwlocaties.
	Bijdragen aan het nieuwe regionale verkeers- en milieumodel (RVMK).	Op schema. Er zijn op verschillende wegen en fietspaden tellingen uitgevoerd in het voorjaar.

	We werken continu samen met andere wegbeheerders voor een robuust en optimaal verkeerssysteem.	Op schema. We hebben nader kennisgemaakt met de provincie Utrecht tav wegbeheer.
	Continu duurzaamheid toepassen bij wegwerkzaamheden.	Conform. We hebben laagtemperatuur asfalt toegepast.
	De overlast van ingravingen zo kort mogelijk houden. Ingravingen kabels en leidingen onder de weg zijn belangrijk voor de leefbaarheid, maar kunnen ook overlast geven in de directe omgeving.	Conform. Er is een toezichthouder bij de glasvezelwerkzaamheden in gemeente Molenlanden.
	Bij het afgeven van ontheffingen voor zwaardere voertuigen wordt altijd een afweging gemaakt tussen enerzijds economie en logistiek en anderzijds leefbaarheid en veiligheid. Voor het aan- en afvoeren van goederen rijden in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden vrachtwagens over soms kleine/smalle wegen op een slappe ondergrond. Er geldt op een aantal wegen daarom een verbod op voertuigen zwaarder dan 15t.	Conform. We hebben een algehele handhavingsactie uitgevoerd in samenwerking met de politie.
	We willen bijdragen en zorgen voor natuur en landschap en ecologie. Bij maatregelen voor natuurlijk sturen kiezen we voor duurzaam, veilig en streekeigen beplanting.	Conform. We maaien smalle stroken in de berm ipv gehele berm.

Kostenontwikkeling en analyse programma Wegen

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Vershil	V/N
Kosten	9,3	9,6	9,6	9,6	0,0	-
Opbrengsten	-3,0	-3,0	-3,0	-3,2	0,2	V
Te dekken kosten	6,3	6,6	6,6	6,4	0,2	V
Inzet best. Reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Per saldo	6,3	6,6	6,6	6,4	0,2	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Verklaring resultaat 2022 op hoofdlijnen:

	Kosten		
•	Hogere kosten wegverharding en wegmarkering door stijgende grondstofprijzen (asfalt) en wegwerken achterstanden bij wegmarkeringen (i)	0,4	N
•	Opruimen bomen en takken n.a.v. stormschade februari 2022 (i)	0,1	N
•	Aanbestedings- en begrotingsresultaten maaionderhoud (i/s)	0,1	V
•	Niet begrote subsidie exploitatieproject verbeteren fietsroute Van Langeraadweg te Giesenburg van provincie Zuid-Holland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (i)	0,4	V
	Opbrengsten		
•	Hogere vergoeding vanuit inliggende gemeenten voor onderhoud wegen door hogere indexering (s)	0,1	V
•	Per saldo overige opbrengsten	0,1	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Totaaloverzicht investeringen programma Wegen

INVESTERING	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Vershil
Bruto	3,4	3,1	1,6	1,5
Subsidies/bijdragen	-3,3	-3,1	-1,6	-1,5
Netto	0,1	0,0	0,0	0,0

(Bedragen € x 1 mln.)

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bijlage 12 "Toelichting bruto-investeringen per programma per beheerproduct".

2.6 Programma Middelen

Visie

In het bestuursakkoord 'Door water verbonden' is op hoofdlijnen vastgelegd welke ambitie het waterschap heeft en welke koers het wil varen in de bestuursperiode 2019 tot en met 2023. Het bestuur heeft er in het bestuursakkoord expliciet voor gekozen om te vernieuwen. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de digitale transformatie, die meer betekent dan 'digitalisering' en ervoor gaat zorgen dat onze manier van werken fundamenteel zal gaan veranderen. Dat betekent dat we ons daarop moeten voorbereiden. Een andere belangrijke ontwikkeling betreft de Omgevingswet die naar verwachting op 1 juli 2024 in werking treedt. Deze wet vraagt van ons om ons klantgedreven te gaan gedragen. Door regelgeving, vergunningverlening en handhaving komt het waterschap dichtbij voor burgers en andere belanghebbenden. Daar is een klantgerichte benadering in het bijzonder van belang. In dit verband is ook participatie een onderdeel van het bestuursakkoord.

Beoogd effect

Een professionele organisatie gericht op doelmatig, doeltreffend en rechtmatig uitvoeren van de kerntaken van het waterschap

Inhoud programma

Het programma Middelen betreft zes thema's:

- Bestuurlijke vernieuwing
- Digitale transformatie
- Omgevingswet
- Participatie
- Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving
- Samenwerken als deskundige en omgevingsbewuste partner

Bestuurlijke vernieuwing

Binnen het waterschap werken we vanuit een breed gedragen bestuursakkoord. Het werken in gemeenschappelijkheid zien we als meerwaarde. Het Algemeen Bestuur kiest voor een heldere kaderstellende en controlerende rol met oog voor de belangen van mens en dier, ondernemers en overige stakeholders.

We werken vanuit een open houding, waarbij luisteren naar en openstellen voor elkaars afwegingen de basis is. Hierbij is verbinden de leidende term: werken aan een cultuur van verbinden. Verbinden met elkaar, met de gebieden en met het Dagelijks Bestuur, dat de breed gedragen wensen herkent en vertaalt naar beleid. Zowel Algemeen Bestuur als Dagelijks Bestuur zijn zichtbaar in de gebieden door contact met bewoners en andere belanghebbenden. Daarbij legt het bestuur de verbinding onderling en met de ambtelijke organisatie van het waterschap. Het bestuur ontvangt, geeft door en agendaert. Vertrouwen is het kernwoord om te kunnen ontvangen, door te geven, en te agenderen bij het Dagelijks Bestuur. Hier past geen cliëntelisme, wel een nieuwsgierige en creatieve "handen uit de mouwen" houding.

Het Dagelijks Bestuur staat ten dienste van het Algemeen Bestuur, waarbij zij de ruimte heeft om binnen de vastgestelde kaders slagvaardig te handelen en waar kaders ontbreken, deze te agenderen. Dit geschiedt op basis van wederzijds vertrouwen, waarbij de inhoudelijke argumenten

vertretpunt zijn. Het Dagelijks Bestuur zoekt actief de verbinding met het Algemeen Bestuur om de kaderstellende en controlerende rol te faciliteren. Het “Overleg fractievoorzitters-dijkgraaf” neemt besluiten over zaken met betrekking tot het functioneren van het Algemeen Bestuur; de jaarkalender met betrekking tot strategische onderwerpen, de voorbereiding van themabijeenkomsten, het bewaken van de actieve informatieplicht aan het Algemeen Bestuur, het kiezen van grote onderwerpen die zich lenen voor het werken volgens nieuwe werkvormen zoals het ‘werkatelier’, de benoeming en het ontslag van commissieleden uit het Algemeen Bestuur, de voordracht van burgerleden in de commissies en de evaluatie van de vernieuwing van het bestuur. De voorzitters van de commissies hebben, in samenspraak met de voorzitter van het Algemeen Bestuur, een belangrijke rol in het voorbereiden van vergaderingen van commissies en het Algemeen Bestuur.

Het Dagelijks Bestuur fungeert als ambassadeur van het waterschap namens het gehele Algemeen Bestuur. Oog voor (deel)belangen, draagvlak, actief luisteren en communiceren zijn hierbij de uitgangspunten. Zij treedt op als netwerkende verbinder, binnen en buiten het waterschap. Het Dagelijks Bestuur maakt bij belangrijke thema’s al in de beeldvormende fase de verbinding met het Algemeen Bestuur. Het zijn belangrijke, eerste stappen, met experimenteren in het vernieuwen van het bestuur.

Integriteit is een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek, zodat bestuurders hun houding met elkaar blijven afstemmen. Het Algemeen Bestuur speelt een rol bij het jaarlijks evaluatief overleg over omgangsvormen en rolneming van de leden van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur zijn tezamen verantwoordelijk om te werken aan een waterschap dat op de toekomst is voorbereid en kan worden doorgegeven aan de generaties na ons.

Digitale transformatie

Als waterschap Rivierenland zijn we ons aan het voorbereiden op de uitdagingen die de digitalisering van de maatschappij met zich meebrengt. Zo raken bedrijfsprocessen steeds meer verweven met geautomatiseerde oplossingen, worden er steeds meer eisen gesteld aan digitalisering vanuit wet- en regelgeving (denk hierbij bijvoorbeeld aan de Omgevingswet of de zorgplicht), komen de ontwikkelingen op het gebied van IT steeds sneller op ons af en moeten we resoluut bestand zijn tegen alle kwetsbaarheden die de continuïteit van onze bedrijfsvoering in gevaar brengt. Ook zien we dat nieuwe technologieën het mogelijk maken om ons werk anders in te richten waarbij de burgers en bedrijven steeds meer centraal komt te staan in ons werk. Burgerparticipatie bij dijkversterkings-trajecten zijn hierbij een voorbeeld evenals de gevolgen van de omgevingswet.

Bij dit alles komt data van onze organisatie steeds meer centraal te staan. Niet alleen de data die nodig is voor onze reguliere processen maar ook grote eigen en externe databronnen die we door middel van nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie, machine learning en data-analytics, kunnen gaan inzetten om veel meer proactief risico gestuurd te werken zoals bijvoorbeeld het proactief onderhoud aan onze installaties waardoor we veel efficiënter met onze mensen en middelen om kunnen gaan. Robottechnologie zal steeds meer zijn intrede gaan krijgen. Al met al kan worden geconstateerd dat de ontwikkelingen in de Informatievoorziening/ Informatietechnologie steeds strategischer worden waardoor er steeds meer vanuit een integrale visie ontwikkeld zal gaan worden.

Hierbij is het van groot belang dat de basis op orde moet zijn om uiteindelijk de digitale transformatie op een goede manier uit te voeren. De basis op orde heeft te maken met data, de technologie, de organisatie van de informatievoorziening (professionalisering, regie), maar ook met outsourcing die een belangrijke randvoorwaarde gaat zijn om onze kwetsbaarheden te minimaliseren en onze flexibiliteit te vergroten. Onderwerpen die vanuit een bestuurlijk perspectief van belang zijn in deze digitale transformatie zijn de digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven, het vormgeven van

de integrale regie dat onze kernprocessen raakt, de crisisbeheersing en het verhogen van doelmatigheid en transparantie. Verbinden, werken in ketens en gebiedsgericht zijn hierbij van groot belang. De digitale transformatie gaat ons hierbij op velerlei terreinen helpen om ons voor te bereiden op de toekomst.

Omgevingswet

De nieuwe beoogde ingangsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2024. De wet heeft onder andere als uitgangspunt dat decentrale overheden hun regels over de fysieke leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Voor de waterschappen is het instrument hiervoor de waterschapsverordening. In 2022 legt Waterschap Rivierenland de ontwerp waterschapsverordening ter inzage, deze wordt voor inwerkingtreding van de Omgevingswet vastgesteld. De verordening (en toepasbare regels) zijn ontwikkeld volgens de digitale standaarden die nodig zijn voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Naast de technische omzetting gelden er ook andere uitgangspunten onder de Omgevingswet. Bijvoorbeeld dat de huidige praktijk rond aanvragen (te duiden als ‘nee, tenzij’) moet veranderen naar ‘ja, mits’. Niet langer staat controleren en toetsen voorop, maar meer regisseren en faciliteren. Met dit uitgangspunt moeten maatschappelijke doelstellingen makkelijker gerealiseerd worden.

Participatie

Waterschap Rivierenland werkt vanzelfsprekend samen met inwoners, medeoverheden en andere stakeholders bij de uitvoering van haar taken. Daar waar inwoners, ondernemers of andere stakeholders zelf taken kunnen oppakken, wil Waterschap Rivierenland dat stimuleren en het zelforganiserend vermogen vooral aanboren.

Bij de ontwikkeling van plannen van het waterschap werken we samen met partners om meekoppelkansen, binnen duidelijke (financiële) kaders met een heldere rolverdeling en vanuit een Watervisie voor de lange termijn, te verzilveren.

De afspraken in het bestuursakkoord en evaluatie van de huidige participatiepraktijk zullen worden vertaald naar een geactualiseerd participatiebeleid. Daarin worden nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen meegenomen, zoals aansluiting bij de Omgevingswet, gebiedsgericht werken en omgevingsbewustzijn, een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken (klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulaire economie e.a.), en verdere digitalisering.

Vergunningen, Toezicht en Handhaving

VTH is nodig voor het beschermen en beheren van watersysteem en keringen. Afhandeling van aanvragen en meldingen binnen de wettelijke termijn is het uitgangspunt, waarbij de kosten van vergunningverlening grotendeels (75%) worden gedekt door legesopbrengsten.

De afgelopen jaren is er veel bereikt op het gebied van verminderen van regeldruk. Reeds 70% van het aantal te verwerken zaken kan snel, eenvoudig en kosteloos als melding worden afgehandeld. Dit niveau zal minimaal worden vastgehouden. De komende bestuursperiode zal het werken in de geest van de Omgevingswet vorm krijgen. Deze wet heeft grote impact op het waterschap, met name voor planvorming, vergunningen, toezicht en handhaving. Naast toetsend en controlerend verschuift accent het naar faciliterend en adviserend. Hiermee krijgt afstemming met burgers en bedrijven en samenwerking met medeoverheden een belangrijkere rol.

Ook de digitale transitie heeft veel invloed. VTH kan hiermee gericht inzetten en pro-actiever handelen, waarmee herstel achteraf voorkomen wordt en het aantal bestuursrechtelijke en strafrechtelijke zaken beperkt blijft. Daarnaast wordt steeds meer ingezet op samenwerking met

medeoverheden, maar ook met veel-aanvragers teneinde de maatschappelijke belangen te bedienen.

Samenwerken als deskundige en omgevingsbewuste partner

De samenleving verandert en de rol van de overheid verandert mee. Naast Rijk, provincies en gemeenten geldt dit ook voor het waterschap. Grote maatschappelijke ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, circulariteit, nationale woonagenda, transitie in de landbouw, opgaven voor biodiversiteit en de Omgevingswet vragen van ons een meer gezamenlijke aanpak van de opgaven en uitdagingen. Hierbij werken de verschillende overheden als één overheid samen. Niet alleen als organisator, maar ook als één van de deelnemers. Inwoners en partners vragen om een ander type overheid. Een overheid die in gesprek is met inwoners en stakeholders en de gevraagde diensten snel levert. En een overheid die als partner optreedt in de ontwikkeling van de openbare ruimte. We geven deze rol vorm in een wendbare organisatie. De Omgevingswet geeft een extra impuls om de beweging te maken naar een meer omgevingsbewuste overheid en gebiedspartner.

Thema 17: Bestuurlijke vernieuwing

Doel lange termijn		
Modern waterschapsbestuur		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Eigenaarschap van bestuurlijke kaders	In de afgelopen bestuursperiode is aandacht besteed aan deze punten. Met het nieuwe bestuur zal hierover opnieuw een dialoog worden gevoerd.
	Verbinding Algemeen en Dagelijks Bestuur	

Thema 18: Digitale transformatie

Doel lange termijn		
- Betrouwbare, wendbare, richtinggevende en veilige informatievoorziening. - Een moderne datagedreven organisatie die de dienstverlening aan burgers en bedrijven centraal stelt.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Basis op orde: Data. Eind 2023 gereed.	Algemene opmerking: Voor het totaal aan gestelde doelen in de planperiode geldt dat er momenteel veel effort gepleegd wordt om enerzijds een goed fundament te maken voor IV/IT en data en anderzijds door te ontwikkelen op de gestelde thema's. Dit stelt hoge eisen aan de inzet van onze mensen. Het verandervermogen van onze organisatie is een voortdurend punt van aandacht.
	Basis op orde: Professionalisering, regie en outsourcing. Eind 2023 gereed.	
	Informatiebeveiliging op orde. 2025 gereed.	
	Doorontwikkelen dienstverlening aan burgers en bedrijven. 2026 gereed.	

	Realisatie concept van Integrale Regie. 2025 gereed.	
	Proactief ondersteunen van Crisisbeheersing. 2025 gereed.	
	Verhogen doelmatigheid en transparantie. 2025 gereed.	

Thema 19: Omgevingswet

Doel lange termijn		
Waterschap Rivierenland werkt in 2025 naar 'de geest' van de Omgevingswet. We maken werk van participatie, hebben een gebruiksvriendelijk digitaal loket en worden boven gemiddeld positief gewaardeerd door onze burgers en bedrijven.		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2024 hebben we een waterschapsverordening, in 'de geest' van de Omgevingswet. Deze is doelgericht, in lijn met onze beleidsambities, zonodig afgestemd op de regelgeving van ketenpartners en toepasbaar gemaakt.	Door het meerdere keren uitstellen van de Omgevingswet, komt de doorontwikkeling van de verordening later op gang komen dan gepland. Stapsgewijs wordt aanpassingen aan de regels voorbereid. Daarbij is eerst aandacht voor laaghangend fruit.
	In 2024 hebben we een gebruiksvriendelijk digitaal loket dat boven gemiddeld wordt gewaardeerd door onze burgers en bedrijven (7 of hoger)	Door het meerdere keren uitstellen van de Omgevingswet, wordt het nieuwe digitaal loket pas later in gebruik genomen dan voorzien. De nieuwe beoogde ingangsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2024.
	In 2024 is onze dienstverlening klantgedreven. Zodanig dat de burgers en bedrijven het onderling contact via al onze kanalen (post, telefoon, internet) boven gemiddeld positief (7 of hoger) beoordeelt.	Op verschillende fronten worden voorzichtige stappen gezet richting een betere dienstverlening.

Thema 20: Participatie

Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2022 willen we uitvoering geven aan bewonersparticipatie conform de Omgevingswet.	Voor de implementatie van het participatiebeleid is een implementatieproject gestart. Eind 2022 is het project vrijwel afgerond. In het project is uitwerking gegeven aan participatie bij waterschapsinitiatieven, burgerinitiatieven en uitdaagrecht. Onderdeel van het project zijn de externe en interne communicatie, het aanbieden van trainingen en een toolkit voor medewerkers en het stimuleren van een organisatiecultuur die is gericht op participatie (in aansluiting op Horizon 2025).
	In 2025 willen we als functionele overheid een optimale netwerkpartner zijn bij de realisatie van wateropgaven en daarbij ruimte bieden aan initiatieven van derden.	Deze doelstelling is in lijn met de doelstellingen van Horizon 2025 en wordt als onderdeel van dit programma opgepakt.

Thema 21: Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Doel lange termijn		
• Administratieve lastenverlichting voor burgers en bedrijven • Klantgerichte vergunningverlening • Naleefgedrag van regelgeving door handhaving		
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	Passende regels • Leefomgeving komt centraal te staan in de regels • In 2023 zijn knelpunten in de regels herzien • In 2026 zijn alle regels geëvalueerd en vereenvoudigd	Om de passende regels van kracht te laten zijn is het noodzakelijk dat de Omgevingswet van kracht is. Met de Omgevingswet wordt namelijk de zorgplicht van kracht en zonder zorgplicht is er een te groot risico m.b.t. beheer van waterveiligheid en watersysteem en de omgeving. Dit schuift in de tijd mee met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Door oplopende aantal meldingen en aanvragen van >30% zijn werkvoorraad en doorlooptijden opgelopen waardoor de doelstellingen niet worden behaald. O.b.v. een Plan van Aanpak wordt deze voorraad in 2022/23 teruggebracht. Er is flink vooruitgang geboekt en voorraden zijn ingelopen.
	Innovatie en digitalisering • Schouw is vanaf 2023 volledig digitaal • Omslag van controleren achteraf naar continu inzicht	Doelen liggen op koers. Schouw is deels digitaal en met de verander-detectie worden samen met Het Waterschapshuis

	• Proactief en realtime handelen bij gebiedsontwikkeling door gebruik van veranderdetectie • Regulering is gekoppeld aan werkingsgebieden in het DSO	verkennende stappen gezet. Dat moet leiden tot continu inzicht. Koppeling aan het DSO is gereed, maar treedt in werking met de Omgevingswet
	Versterken samenwerking • Samenwerking met omgevingsdiensten is versterkt • Samenwerking uitbreiden met ketenpartners • Sectorbrede innovaties • In 2023 is geïnventariseerd of gemeenschappelijk VTH-beleid Unie van Waterschappen mogelijk is	Samenwerking met Omgevingsdiensten krijgt vorm, als ook met gemeenten. De mogelijkheden tot uniform VTH-beleid met andere waterschappen worden verkend.

Thema 22: Samenwerken als deskundige en omgevingsbewuste partner

Doel lange termijn		
	• De Omgevingswet zorgt ervoor dat in een gebied de maatschappelijke vraagstukken en kansen steeds meer in samenhang worden bekeken en aangepakt. Hierbij werken verschillende overheden als één overheid samen. • Bij de uitvoering van onze taken maken we gebruik van onze gebiedskennis en houden we rekening met brede maatschappelijke opgaven en lokale uitdagingen. • Met kennis van het watersysteem en het gebied schuiven we vroegtijdig aan als deskundige waterpartner. Samen voeren we een integraal gesprek over ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot het waterbeheer.	
Oordeel	Doel planperiode	Toelichting oordeel
	In 2027 zijn de procedures voor de burger eenvoudiger/ simpeler/ transparanter t.o.v. 2021. Daarvoor werken we continu samen met gemeenten en provincies als één overheid.	Zie thema 19 Omgevingswet
	In 2027 zitten we bij 100% van de advisering over complexe ruimtelijke ontwikkelingen als deskundige waterpartner vroegtijdig aan tafel.	Via de organisatieontwikkeling Horizon 2025 werken we aan de omgevingsgerichtheid en de klantgerichtheid van de organisatie. Dit is nog in ontwikkeling.
	In 2025 weten onze 1e aanspreekpunten buiten wat er in hun omgeving speelt, zijn zij zichtbaar en toegankelijk en worden ze door die omgeving gewaardeerd.	Via de organisatieontwikkeling Horizon 2025 werken we aan de omgevingsgerichtheid en de klantgerichtheid van de organisatie. Dit is nog in ontwikkeling. Vanuit ervaringen in projecten zoals Gastvrije Waaldijk wordt deze ontwikkeling gevoed. Zie verder thema 20 participatie.

	In 2025 betrekken we belanghebbenden bij onze werkzaamheden en participeren we in werkzaamheden van derden.	Zie thema 20 Participatie.
	In 2027 zien we samenwerking met partijen primair vanuit de integrale opgaven waarbij samenwerken met andere partijen eerder regel dan uitzondering zijn.	Via de organisatieontwikkeling Horizon 2025 werken we aan de omgevingsgerichtheid en de klantgerichtheid van de organisatie. Dit is nog in ontwikkeling.

Grote projecten programma Middelen

Grote projecten	Gereed
Elektrificatie & renovatie JU-Smitgemaal, incl inrichten bezoekerscentrum	Elektrificatie & renovatie 2023 Bezoekerscentrum (ntb)

Kostenontwikkeling en analyse programma Middelen

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kosten	52,4	54,7	56,4	57,1	0,7	N
Opbrengsten	-5,3	-4,4	-4,4	-6,1	1,7	V
Te dekken kosten	47,1	50,3	52,0	51,0	1,0	V
Inzet best. Reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Per saldo	47,1	50,3	52,0	51,0	1,0	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Verklaring resultaat 2022 op hoofdlijnen:

	Kosten		
•	Maatregelen droogtebestrijding zomer 2022 (calamiteit) (i)	1,1	N
•	Automatisering/applicatiebeheer: hogere kosten i.v.m. prijspeil, beheer en licenties applicaties en implementatie Microsoft 365 (s)	0,3	N
•	Hogere bijdrage Waterschapshuis o.b.v. geactualiseerde begroting (s)	0,2	N
•	Persleidingbreuk Woudrichem (calamiteit) (i)	0,2	N
•	Lagere bijdrage rijksfactuur inzake WOZ i.v.m. afspraak tussen ministerie van BZK en UvW (s)	0,5	V
•	Informatisering: Voordeel bijdrage aan Rijk voor Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) door landelijke afspraken (s)	0,1	V
•	Doorontwikkeling satelietschouw uitgesteld n.a.v. uitkomsten pilots (i)	0,1	V
•	Kosten bedrijfsrestaurant en interne faciliteiten i.v.m. hybride werken (s)	0,1	V
•	Lagere kosten golfbaan Spijk door minder benodigde monitoringskosten (i)	0,1	V
•	Lagere kapitaallasten met name door lagere projectrealisatie 2021 (0,2 V) en herstructurering leningenportefeuille (0,1 V)	0,3	V
•	Personeels- en afdelingskosten: met name hogere salariskosten i.v.m. nieuwe Cao	0,3	N
•	Per saldo overige kleine voor- en nadelen	0,2	V
	Opbrengsten		
•	Lagere bijdrage van het Rijk t.b.v. overhead interne uren HWBP i.v.m. uitfasering regeling voor nieuwe projectfasen (s)	0,3	N
•	Hogere opbrengst verkoop overtollige gronden (i)	0,7	V
•	Gedeeltelijke vrijval voorziening voormalig bestuur i.v.m. lagere toekomstige verplichtingen (i)	0,5	V
•	Hogere legesopbrengst door toename aantal vergunningen (i)	0,3	V
•	Rentevergoeding teruggave omzetbelasting (i)	0,2	V
•	Personeels- en afdelingskosten: met name hogere bijdragen van derden en uitkering sociale verzekeringswetten	0,3	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Totaaloverzicht investeringen programma Middelen

INVESTERING	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Bruto	3,0	11,3	3,5	7,8
Subsidies/bijdragen	-0,4	-0,1	-0,7	0,6
Netto	2,6	11,2	2,8	8,4

(Bedragen € x 1 mln.)

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bijlage 12 "Toelichting bruto-investeringen per programma per beheerproduct".

2.7 Dekkings- en financieringsmiddelen

In de jaarrekening van waterschap Rivierenland zijn diverse posten opgenomen, die vooral bedoeld zijn voor de financiering van het waterschap. Hieronder volgt een overzicht van de posten:

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kosten	0,8	3,3	1,8	0,8	1,0	V
Opbrengsten	1	3,4	3,3	1,2	2,1	V
Te dekken kosten	1,8	6,7	5,1	2,0	3,1	V
Inzet best. Reserves	-0,4	-0,2	-0,2	-0,4	0,2	V
Per saldo	1,4	6,5	4,9	1,6	3,3	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Analyse resultaat 2022 op hoofdlijnen:

Kosten		
• Vrijval post Onvoorzien (i)	0,9	V
• Lagere kosten belastingaanslag eigen objecten (i)	0,1	V
Opbrengsten		
• Renteopbrengst over voordelig saldo in rekening-courant bij schatkist (i)	1,3	V
• Uitkering dividend Nederlandse Waterschapsbank (s)	0,5	V
• Resultaat kwijtschelding (0,5V) en oninbaar (0,3N); zie toelichting paragraaf 1.7 (i)	0,2	V
• Per saldo overige opbrengsten	0,1	V
Inzet bestemmingsreserve		
• Onttrekking bestemmingsreserve oninbare vorderingen 2021 a.g.v. corona (i)	0,2	V

(Bedragen € x 1 mln.)

3 EXPLOITATIEREKENING NAAR PROGRAMMA'S

3.1 Recapitulatie programmakosten

PROGRAMMA	EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Waterveiligheid	Kosten	42,4	43,3	43,2	43,5	0,3	N
	Opbrengsten	-15,9	-16,4	-16,3	-17,6	1,3	V
	Te dekken kosten	26,5	26,9	26,9	25,9	1,0	V
	Inzet best. reserves	2,1	3,8	3,8	3,5	0,3	V
	Per saldo	28,6	30,7	30,7	29,4	1,3	V
Watersysteem	Kosten	62,5	64,2	64,3	64,7	0,4	N
	Opbrengsten	-2,3	-1,1	-1,3	-2,1	0,8	V
	Te dekken kosten	60,2	63,1	63,0	62,6	0,4	V
	Inzet best. reserves	-0,1	-0,5	-0,5	-0,8	0,3	V
	Per saldo	60,1	62,6	62,5	61,8	0,7	V
Waterketen	Kosten	65,4	62,0	62,2	66,2	4,0	N
	Opbrengsten	-4,9	-5,1	-5,3	-5,7	0,4	V
	Te dekken kosten	60,5	56,9	56,9	60,5	3,6	N
	Inzet best. reserves	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,2	V
	Per saldo	60,5	56,9	56,9	60,3	3,4	N
Wegen	Kosten	9,3	9,6	9,6	9,6	0,0	-
	Opbrengsten	-3,0	-3,0	-3	-3,2	0,2	V
	Te dekken kosten	6,3	6,6	6,6	6,4	0,2	V
	Inzet best. reserves	0,0	0,0	0	0	0,0	-
	Per saldo	6,3	6,6	6,6	6,4	0,2	V
Middelen	Kosten	52,4	54,7	56,4	57,1	0,7	N
	Opbrengsten	-5,3	-4,4	-4,4	-6,1	1,7	V
	Te dekken kosten	47,1	50,3	52,0	51,0	1,0	V
	Inzet best. reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
	Per saldo	47,1	50,3	52,0	51,0	1,0	V
Dekkingsmiddelen	Kosten	0,8	3,3	1,8	0,8	1,0	V
	Opbrengsten	1,0	3,4	3,3	1,2	2,1	V
	Te dekken kosten	1,8	6,7	5,1	2	3,1	V
	Inzet best. reserves	-0,4	-0,2	-0,2	-0,4	0,2	V
	Per saldo	1,4	6,5	4,9	1,6	3,3	V
	Totale kosten	232,9	237,1	237,5	241,9	4,4	N
	Totale opbrengsten	- 30,5	-26,6	-27,0	-33,5	6,5	V
	Belastingopbrengsten	-204,1	-210,5	-210,6	-214,7	4,1	V
	Te dekken kosten	-1,7	0,0	-0,1	-6,3	6,2	V
	Inzet best. reserves	1,6	3,1	3,1	2,1	1,0	V
	Inzet egal. reserves	-4,2	-3,1	-3,0	-3,0	0,0	-
	Resultaat	-4,3	0,0	0,0	-7,2	7,2	V

(Bedragen € x 1 mln.)

3.2 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de controle van de jaarrekening controleert de accountant, zoals in de Waterschapswet is vastgelegd, zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid van de financiële beheershandelingen.

Bij de rechtmatigheidscontrole gaat het onder meer om de vraag of de financiële beheers handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansposten die in de jaarrekening zijn opgenomen, tot stand gekomen zijn binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hierin opgenomen programma's. Op grond hiervan dient er in de jaarrekening een analyse plaats te vinden met betrekking tot de rechtmatigheid van eventuele overschrijdingen op de lasten van de programma's (begrotingsrechtmatigheid).

Rechtmatigheid en programma's

Bij rechtmatigheid wordt een duidelijk onderscheid gemaakt in kosten en baten. De rechtmatigheid van het begrotingscriterium wordt specifiek getoetst op de kosten en niet op de baten. De vraag bij rechtmatigheid is derhalve of de kosten per programma binnen de begrote kosten zijn gebleven, onafhankelijk van het feit of een mogelijke kostenoverschrijding wordt gedekt door hogere baten.

Uit de recapitulatie van de programmakosten (zie paragraaf 3.1) blijkt dat er sprake is van een overschrijding van de programmakosten voor de programma's:

- Waterveiligheid	€ 0,3 miljoen
- Watersysteem	€ 0,4 miljoen
- Waterketen	€ 4,0 miljoen
- Middelen	€ 0,7 miljoen

Op basis van het begrotingscriterium is autorisatie van de hogere kosten door het Algemeen Bestuur noodzakelijk. In het besluit tot vaststelling en goedkeuring van de jaarrekening 2022 wordt daarom expliciet aan het Algemeen Bestuur autorisatie gevraagd voor bovenstaande kostenoverschrijdingen.

Voor de toelichting op de kostenontwikkeling wordt verwezen naar:

- paragraaf 2.2 programma Waterveiligheid
- paragraaf 2.3 programma Watersysteem
- paragraaf 2.4 programma Waterketen
- paragraaf 2.6 programma Middelen

3.3 Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), kortweg Wet normering topinkomens, is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van excessieve beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling vastgesteld. In de WNT wordt expliciet bepaald dat ten aanzien van een waterschap enkel de secretaris-directeur wordt aangemerkt als topfunctionaris. Voor 2022 is het toegestane bezoldigingsmaximum € 216.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	Z.C. Vonk
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	168.915
Beloningen betaalbaar op termijn	23.164
<i>Subtotaal</i>	<i>192.078</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.V.T.
Bezoldiging	192.078
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.V.T.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.V.T.
Gegevens 2021	
Bedragen x € 1	Z.C. Vonk
Functiegegevens	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	163.121
Beloningen betaalbaar op termijn	22.625
<i>Subtotaal</i>	<i>185.746</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
Bezoldiging	N.V.T.

Naast de hierboven vermelde topfunctionaris zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4 TOELICHTING NAAR KOSTENDRAGERS

In dit hoofdstuk wordt het resultaat per taak nader toegelicht.

4.1 Watersysteem

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Netto kosten	118,2	124,3	124,1	122,5	1,6	V
Onvoorzien	0,5	0,4	0,4	0,0	0,4	V
Kwijtschelding en oninbaar	3,1	3,2	3,2	2,8	0,4	V
Dividenden en overige algemene opbrengsten	- 5,2	-3,2	-3,2	-4,4	1,2	V
Belastingopbrengsten	-122,6	-125,5	-125,5	-128,1	2,6	V
Resultaat voor mutatie reserves	-6,0	-0,8	-1,0	-7,2	6,2	V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1,0	0,8	1,0	0,3	0,7	V
Saldo	-5,0	0,0	0,0	-6,9	6,9	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Gerealiseerde netto kosten

Het resultaat op de netto kosten wordt met name veroorzaakt door:

- Aandeel verdeling programma Waterveiligheid over wettelijke taken 1,1 V
- Aandeel verdeling programma Watersysteem over wettelijke taken 0,4 V
- Aandeel verdeling programma Waterketen over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Wegen over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Middelen over wettelijke taken 0,5 V
- Aandeel verdeling programma Dekkingsmiddelen over wettelijke taken 0,4 N

Zie toelichting op programma's in hoofdstuk 2 en bijlage 13 Verdeelsleutels primaire beheer-producten naar de taken.

Onvoorzien

Het resultaat op Onvoorzien wordt veroorzaakt door:

- De post Onvoorzien (totaal 0,9 mln) is in 2022 niet benut en valt vrij t.g.v. het jaarrekeningresultaat. 0,4 N

Kwijtschelding en oninbaar

Het resultaat op kwijtschelding en oninbaar wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

- Resultaat kwijtschelding 2022 en reservering oninbaar heffingsjaren 2016-2022; zie toelichting paragraaf 1.7 Waterschapsbelastingen. 0,4 V

Dividenden en overige algemene opbrengsten

Het resultaat op dividenden en overige algemene opbrengsten wordt veroorzaakt door:

- Renteopbrengst over voordelig saldo in rekening-courant bij schatkist. 0,7 V
- Uitkering Dividend Nederlandse Waterschapsbank. 0,5 V

Belastingopbrengsten

Het resultaat op belastingopbrengsten wordt veroorzaakt door:

- Hogere belastingopbrengsten huidig jaar (1,5 V) en voorgaande jaren (1,1 V) o.b.v. definitieve aanslagoplegging en prognoses BSR. 2,6 V

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het resultaat op toevoegingen en onttrekkingen aan reserves wordt veroorzaakt door:

Het resultaat op toevoegingen en onttrekkingen aan reserves wordt veroorzaakt door:

- Lagere onttrekking bestemmingsreserve afschrijving HWBP 0,4 N
- Onttrekking bestemmingsreserve onderhoud primaire waterkeringen 0,8 V
- Onttrekking bestemmingsreserve aanpak oeversafkalving 0,2 V
- Onttrekking bestemmingsreserve Klimaatadaptatie 0,1 V

4.2 Zuivering

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Netto kosten	74,9	73,2	73,5	76,4	2,9	N
Onvoorzien	-0,4	0,4	0,4	0,0	0,4	V
Kwijtschelding en oninbaar	3,0	3,1	3,1	3,3	0,2	N
Dividenden en overige algemene opbrengsten	0,0	0	0	-0,7	0,7	V
Belastingopbrengsten	-73,7	-76,5	-76,6	-77,4	0,8	V
Resultaat voor mutatie reserves	3,8	0,2	0,4	1,7	1,3	N
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3,0	-0,2	-0,4	-0,8	0,4	V
Saldo	0,8	0,0	0,0	0,8	0,8	N

(Bedragen € x 1 mln.)

Gerealiseerde netto kosten

Het resultaat op de netto kosten wordt met name veroorzaakt door:

- Aandeel verdeling programma Waterveiligheid over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Watersysteem over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Waterketen over wettelijke taken 3,5 N
- Aandeel verdeling programma Wegen over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Middelen over wettelijke taken 0,4 V
- Aandeel verdeling programma Dekkingsmiddelen over wettelijke taken 0,2 V

Zie toelichting op programma's in hoofdstuk 2 en bijlage 13 Verdeelsleutels primaire beheer-producten naar de taken.

Onvoorzien

Het resultaat op Onvoorzien wordt veroorzaakt door:

- De post Onvoorzien (totaal 0,9 mln) is in 2022 niet benut en valt vrij t.g.v. het jaarrekeningresultaat. 0,4 V

Kwijtschelding en oninbaar

Het resultaat op kwijtschelding en oninbaar wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

- Resultaat kwijtschelding 2022 en reservering oninbaar heffingsjaren 2016-2022; zie toelichting paragraaf 1.7 Waterschapsbelastingen. 0,2 V

Dividenden en overige algemene opbrengsten

Het resultaat op dividenden en overige algemene opbrengsten wordt veroorzaakt door:

- Renteopbrengst over voordelig saldo in rekening-courant bij schatkist. 0,7 V

Belastingopbrengsten

Het resultaat op belastingopbrengsten wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

- Lagere belastingopbrengsten huidig jaar (0,5 N) en hogere belastingopbrengsten voorgaande jaren (1,3 V) o.b.v. definitieve aanslagoplegging en prognoses BSR. 0,8 V

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het resultaat op toevoegingen en onttrekkingen aan reserves wordt veroorzaakt door:

- Onttrekking bestemmingsreserve oninbare belastingen 0,2 V
- Onttrekking bestemmingsreserve Torwash 0,2 V

4.3 Wegen

EXPLOITATIE	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Vershil	V/N
Netto kosten	8,2	8,8	8,7	8,3	0,4	V
Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Kwijtschelding en oninbaar	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	-
Dividenden en overige algemene opbrengsten	0,0	0	0	0	0,0	-
Belastingopbrengsten	-7,9	-8,5	-8,5	-9,2	0,7	V
Resultaat voor mutatie reserves	0,5	0,5	0,4	-0,7	1,1	V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	0,0	-
Saldo	0,1	0,0	0,0	-1,1	1,1	V

(Bedragen € x 1 mln.)

Gerealiseerde netto kosten (op hoofdlijnen)

Het resultaat op de netto kosten wordt met name veroorzaakt door:

- Aandeel verdeling programma Waterveiligheid over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Watersysteem over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Waterketen over wettelijke taken 0,0
- Aandeel verdeling programma Wegen over wettelijke taken 0,2 V
- Aandeel verdeling programma Middelen over wettelijke taken 0,1 V
- Aandeel verdeling programma Dekkingsmiddelen over wettelijke taken 0,1 V

Zie toelichting op programma's in hoofdstuk 2 en bijlage 13 Verdeelsleutels naar de taken.

Belastingopbrengsten

Het resultaat op belastingopbrengsten wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

- Hogere belastingopbrengsten huidig jaar (0,1 V) en voorgaande jaren (0,6 V) o.b.v. definitieve aanslagoplegging en prognoses BSR. 0,7 V

5 REKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTENSOORTEN

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de kosten- en opbrengstencategorieën, gerubriceerd in overeenstemming met de regeling Beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW). Ter vergelijking zijn tevens de cijfers van de jaarrekening 2021 en de begroting 2022 opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Rekening 2022	Verschil	V/N
Kostensoortgroepen						
Kapitaallasten	63,0	63,4	63,4	62,0	1,4	V
Personeelslasten	77,2	79,6	79,3	80,0	0,7	N
Goederen en diensten van derden	74,8	76,0	76,2	80,5	4,3	N
Bijdragen aan derden	9,5	9,0	9,0	9,9	0,9	N
Toevoegingen voorzieningen /onvoorzien	8,4	9,6	9,6	9,5	0,1	V
Totaal kosten	232,9	237,6	237,5	241,9	4,4	N
Opbrengstensoortgroepen						
Financiële baten	-3,6	-3,3	-3,2	-5,4	2,2	V
Personeelsbaten	-6,5	-5,9	-5,7	-6,6	0,9	V
Goederen en diensten aan derden	-14,7	-14,3	-14,3	-15,1	0,8	V
Bijdragen van derden	-8,8	-9,8	-9,9	-11,2	1,3	V
Waterschapsbelastingen	6,3	6,5	6,5	6,3	0,2	V
Onttrekkingen aan voorzieningen	-2,7	0,0	0,0	-1,1	1,1	V
Geactiveerde kosten	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	-
Totaal opbrengsten	-30,5	-27,2	-27,0	-33,5	6,5	V
Te dekken kosten	202,4	210,4	210,5	208,4	2,1	V
Inzet algemene/bestemmingsreserves	1,6	3,2	3,1	2,1	1,0	V
Gedekt door heffing Waterschapsbelastingen	-204,1	-210,5	-210,6	-214,7	4,1	V
Exploitatieresultaat	-0,1	3,1	3,0	-4,2	7,2	V
Toevoeging/onttrekking egalisatiereserve	-4,2	-3,1	-3,0	-3,0	0,0	-
Exploitatieresultaat te bestemmen	-4,3	0,0	0,0	-7,2	7,2	V

(Bedragen € x 1 mln.)

6 BALANS

6.1 Balans

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
<i>Vaste activa</i>		
1. Immateriële vaste activa	40.564	41.015
2. Materiële vaste activa	522.682	526.473
3. Financiële vaste activa	513	513
Totaal vaste activa	563.759	568.001
<i>Vlottende activa</i>		
4. Voorraden	0	0
5. Uitzettingen looptijd < 1 jaar	415.936	427.246
6. Kortlopende vorderingen	21.099	19.151
7. Overlopende activa	22.964	23.135
8. Liquide middelen	253	7
Totaal vlottende activa	460.252	469.539
Totaal activa	1.024.011	1.037.540
PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
<i>Vaste passiva</i>		
9. Eigen vermogen		
Algemene reserves	5.420	5.420
Egalisatiereserves	10.252	10.830
Bestemmingsreserves	8.932	5.039
Nog te bestemmen resultaat	7.220	4.266
Totaal eigen vermogen	31.824	25.555
10. Voorzieningen	20.075	13.448
11. Langlopende schulden > 1 jaar	841.887	888.435
Totaal vaste passiva	893.786	927.438
<i>Vlottende passiva</i>		
12. Netto vlottende schulden < 1 jaar	14.544	7.214
13. Overlopende passiva	115.681	102.888
Totaal vlottende passiva	130.225	110.102
Totaal passiva	1.024.011	1.037.540

(Bedragen € x 1.000)

6.2 Toelichting op de balans

Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen.

Immateriële en materiële vaste activa

Voor het beleid met betrekking tot activeren, waarderen en afschrijven van activa wordt verwezen naar de beleidsnota 'Waardering, activering en afschrijving van activa' die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 27 november 2020 en met terugwerkende kracht per 1 januari 2020 van toepassing is.

Aanleiding tot aanpassing van de vigerende beleidsnota is het op 26 juni 2020 door het Algemeen Bestuur bij de behandeling van de voorjaarsnota genomen besluit tot toepassing van een alternatief activeringsbeleid met betrekking tot het zogenaamde projectgebonden aandeel HWBP per 1 januari 2020.

Daarnaast is de nota op onderdelen verduidelijkt. Hier is het beleid niet gewijzigd maar is de toelichting op het beleid aangepast. Dit betreft de toelichtingen bij de onderdelen:

- Grensbedrag voor activeren;
- Activeren van bijdragen eigen personeel;
- Te hanteren afschrijvingstermijnen;
- Verwerking activeren jaarkosten bij negatieve boekwaarde.

HWBP projectgebonden aandeel

Reguliere HWBP-projecten worden voor 90% bekostigd uit een bijdrage van het Rijk en de solidariteitsbijdrage van alle waterschappen samen. Het resterende deel van 10% betreft het Projectgebonden aandeel en wordt betaald door het waterschap die het betreffende project uitvoert. Als gevolg van pieken in de programmering en daarmee pieken in de projectuitgaven dreigde bij waterschap Rivierenland een situatie te ontstaan waarbij de totale afschrijvingslast van het projectgebonden aandeel van jaar tot jaar sterk zou fluctueren hetgeen zou leiden tot een bestuurlijk ongewenste ongelijkmatige lastenontwikkeling. In overleg met het HWBP-directie is naar mogelijkheden gezocht om dit zogenaamde bekostigingsprobleem op te lossen.

De uitgewerkte oplossingsrichting voor het bekostigingsprobleem is erop gericht om de afschrijvingslasten per jaar te egaliseren en te komen tot een zo stabiel mogelijk kostenniveau per jaar. Dit kan gerealiseerd worden door toepassing van een alternatief activeringsbeleid waarbij:

- De eigen bijdrage (het projectgebonden aandeel van 10%) wordt geactiveerd na afronding van een projectfase;
- Een bestemmingsreserve egalisatie afschrijving HWBP wordt ingesteld;
- Een jaarlijkse dotatie van de in de meerjarenbegroting van waterschap Rivierenland geraamde afschrijvingslast aan de bestemmingsreserve egalisatie afschrijving HWBP plaatsvindt;
- De werkelijke afschrijvingslast met ingang van het jaar na afronding van een projectfase aan de bestemmingsreserve egalisatie afschrijving HWBP wordt onttrokken.

Toepassing van de uitgewerkte oplossingsrichting voor het bekostigingsvraagstuk leidt tot een evenwichtigere lastenontwikkeling. Op grond hiervan heeft het Algemeen Bestuur van waterschap Rivierenland op 26 juni 2020 besloten met ingang van 2020 bovenstaande systematiek toe te passen waarbij het projectgebonden aandeel wordt geactiveerd na afronding van een projectfase en

vervolgens met ingang van het jaar volgend op de projectfaseafsluiting wordt afgeschreven in 5 gelijke termijnen.

De vastgestelde afschrijvingstermijnen:

Omschrijving	Afschrijvings- termijn in jaren
Kosten afsluiten geldlening	Exploitatie
Onderzoek en ontwikkeling	5
Bijdragen aan activa in eigendom derden	5*
Overige immateriële activa	
- peilbesluiten, waterakkoorden en monitoring	10
- Geactiveerde bijdragen aan het Rijk (o.m. Solidariteitsbijdrage HWBP)	5
- Meerjarige strategische beleidsplannen (o.m Waterbeheerprogramma)	5
- Toetsing waterkeringen	5
- Legger en beheerregisters	5
- Software	5
- Saneringsbaggeren	5
- Verkiezingen leden van het Algemeen Bestuur	4
- Overige	5
Materiële vaste activa	
Gronden en terreinen	
- onbebouwde gronden en terreinen	0
- ondergrond gebouwen	0
Vervoermiddelen	
- Tractie: Vrachtauto's, tractoren	8
Machines, apparaten en werktuigen	
- Tractie: Overig	8**
Bedrijfsgebouwen	
- Bouwkundig	30
- Installaties (afhankelijk van aard inst.)	5-10-15
- Inrichting	10
Woonruimten	
- Bouwkundig	30
- Installaties (afhankelijk van aard inst.)	5-10-15
- Inrichting	10
Grond-, weg- en waterbouwkundige objecten	
<i>Waterkeringen</i>	
- Primaire waterkeringen (kleidijken)	50
- Primaire waterkeringen (veendijken)	30
- Primaire waterkeringen (HWBP projectgebonden aandeel)	5
- Regionale waterkeringen	30
<i>Waterkeringen HWBP</i>	
- Primaire waterkeringen HWBP (projectgebonden aandeel)	5
<i>Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen</i>	
- Aanleg en verwerving watergangen	20
- Kunstwerken en gemalen bouwkundig	35
- Kunstwerken en gemalen elektromechanisch	15

Omschrijving	Afschrijvings- termijn in jaren
<i>Zuiverings-technische werken (transportstelsels, zuiveringsinstallaties, slibverwerkingsinstallaties)</i>	
- Bouwkundig	35
- Elektromechanisch	15
- IBA-inrichtingen	5
Wegen	
- Aanleg en verwerving (uitbreiding) wegennet ***	20
Vaarwegen en havens	
- Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	20
- Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegbeheer	20
Overige materiële vaste activa	
- Hardware (Applicaties)	5
- Overige materiële vaste activa	o.b.v. verwachte gebruiksduur
* Termijn is gelijk aan de periode dat het actief naar verwachting door de derde zal worden geëxploiteerd. Indien de termijn niet bekend is, dan een afschrijvingstermijn hanteren van 5 jaar. ** In het huidige beleid kennen tractiemiddelen één afschrijvingstermijn van 8 jaar. Vanwege de diversiteit in de verschillende onderdelen wordt met ingang van 2016 bij de jaarlijkse kredietaanvraag van tractiemiddelen de specifieke afschrijvingstermijn opgenomen op basis van de verwachte gebruiksduur van het object. *** Alle kosten m.b.t. het onderhouden en verleggen van wegen (reconstructie en kunstwerken) worden conform de huidige gedragslijn ten laste van de exploitatie gebracht.	

Financiële vaste activa

Voor de financiële vaste activa gelden de volgende waarderingsgrondslagen:

- Aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V. zijn gewaardeerd tegen nominale waarde;

Debiteuren

Voor wat betreft debiteuren worden zo nodig individuele voorzieningen getroffen.

Langlopende verplichtingen

De langlopende verplichtingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige activa en passiva

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt tegen nominale waarde.

Algemene reserves

De algemene reserves vormen (samen met de begrotingspost onvoorzien en de stille reserves) het weerstandsvermogen en hebben geen specifieke bestemming. Zij dienen dan ook vooral om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard, meestal bijzondere omstandigheden, op te vangen.

Bestemmingsreserves

In tegenstelling tot de algemene reserves hebben de bestemmingsreserves wel een specifieke bestemming. De bestemmingsreserves kunnen worden onderscheiden in:

- Egalisatiereserves;
- Overige bestemmingsreserves.

Egalisatiereserves

Egalisatiereserves zijn reserves die zijn ontwikkeld ten behoeve van de tariefegalisatie in de planperiode c.q. de meerjarenraming. Per taak kent het waterschap egalisatiereserves. Bij de tariefegalisaties worden een drietal uitgangspunten gehanteerd:

- De opbrengst waterschapslasten is aan het eind van de planperiode in principe gelijk aan het kostenniveau;
- Er is sprake van een gelijkmatige tariefontwikkeling;
- Het niveau van de egalisatiereserve is aan het eind van de planperiode in principe nihil.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten;
- Lasten zijn toegerekend aan de periode waarin ze thuishoren;
- Baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd;
- Verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn;
- Onttrekkingen aan de egalisatiereserve vinden plaats overeenkomstig het begrote nadelig resultaat.

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1.000)

VASTE ACTIVA

	<u>01-01-2022</u>	Investerings	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Desinvesteringen /overboeking en	<u>31-12-2022</u>
1. Immateriële vaste activa						
Onderzoek en ontwikkeling	0			0		0
Bijdragen aan activa in eigendom van overheden	38.079	9.805		-9.921		37.963
Overige immateriële activa	2.936	721	-132	-924		2.601
1. Totaal immat. vaste activa	41.015	10.526	-132	-10.845	0	40.564
2. Materiële vaste activa						
Werken in exploitatie						
Gronden en terreinen	11.863	-338	-636	0	0	10.889
Vervoermiddelen	2.663	200		-482	-380	2.001
Machines, apparaten en werktuigen	15.330	2.967		-2.546		15.751
Bedrijfsgebouwen	14.886	1.011		-968	-62	14.867
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:						
Waterkeringen	86.746	3.977	-1.632	-4.868	0	84.223
Waterkeringen HWBP projectgebonden	22.169	179.373	-164.664	-2.047	0	34.831
Watergangen, waterkwantiteitskunstwerk en gemalen	144.832	23.644	-3.048	-12.440	-7.934	145.053
Zuiveringstechn. werken:						
Transportsystemen	65.182	1.794	-101	-4.736	0	62.139
Zuiveringsinstallaties	105.633	1.930		-9.529	0	98.035
Slibverwerkingsinstallaties	51.453	1.002		-3.403	0	49.052
Wegen	100	1.624	-124	-100	-1.500	0
Vaarwegen en havens	2.156	0		-119	0	2.037
Overige materiële vast activa	3.460	992		-648	0	3.804
2. Totaal materiële vaste activa	526.473	218.176	-170.205	-41.886	-9.876	522.682
3. Financiële vaste activa						
<i>Kapitaalverstrekingen aan:</i>						
Bedrijven	513					513
Overheden						
3. Totaal financiële vaste activa	513					513
Totaal vaste activa	568.001	228.702	-170.337	-52.731	9.876	563.759
Zie bijlagen 1, 2, & 3						

(Bedragen € x 1.000)

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
4. Voorraden	0	0
5. Uitzettingen looptijd < 1 jaar	415.936	427.246
6. Kortlopende vorderingen		
• Debiteuren algemeen	3.676	5.817
• Debiteuren verbonden partijen	253	120
• Nog te vorderen belastingen	111	1.192
• Voorziening debiteuren algemeen	-516	-516
• Debiteuren BSR	22.150	16.360
• Voorziening belastingdebiteuren BSR	-4.575	-3.822
Totaal per 31 december	21.099	19.151

(Bedragen € x 1.000)

5. Uitzettingen looptijd < 1 jaar

Bij het vaststellen van de voorjaarsnota 2020 heeft het Algemeen Bestuur mandaat verleend tot het aangaan van langlopende financiering tot een bedrag van maximaal € 450 miljoen. Met het oog op een zo stabiel mogelijke begroting in de toekomst en ter afdekking van het renterisico van de voorfinanciering HWBP is in juli 2020 langlopende financiering aangetrokken voor een bedrag van € 400 miljoen tegen een rentepercentage van 0%. Als gevolg hiervan is gedurende enkele jaren sprake van overfinanciering van het waterschap. Het overschot wordt zoals de wet het voorschrijft aangehouden in 's Rijks schatkist.

Decentrale overheden moeten hun overtollige (liquide) middelen aanhouden in 's Rijks schatkist. Wel is sprake van een drempelbedrag. Indien overtollige middelen de omvang van de drempel niet overschrijden, mogen die middelen buiten de schatkist worden gehouden. De hoogte van deze drempel bedraagt 2,0% van het begrotingstotaal en bedraagt € 4,7 miljoen. De rekening-courant met de NWB is zodanig ingericht dat een overtollig saldo dagelijks wordt afgeroomd ten gunste van de schatkist-rekening. Waterschap Rivierenland houdt derhalve geen middelen buiten de schatkist aan en blijft daarmee binnen de aangegeven drempelbedragen.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag 2022*	4.752.503	4.752.503	4.752.503	4.752.503
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	336.287	2.855.533	1.535.896	2.194.444
Ruimte onder het drempelbedrag	4.416.216	1.896.969	3.216.607	2.558.058

* Het drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal.

6. Kortlopende vorderingen

Per 31 december 2022 was een bedrag van € 3.944.000 direct opeisbaar en een bedrag van € 96.000 niet direct opeisbaar.

Van de debiteuren algemeen en debiteuren verbonden partijen in totaal € 3.929.000 heeft een bedrag van € 1.871.000 betrekking op vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen. Voor de openstaande vordering waarvoor het waterschap een risico loopt is een voorziening opgenomen.

Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening (half februari) stond van de genoemde debiteuren algemeen per 31 december 2022 nog een bedrag van € 2.032.000 open. Er zijn nog vorderingen van voor 1 januari 2022 voor een bedrag van € 933.000. In 2020 is hiervoor een voorziening gevormd van € 516.000.

7. Overlopende activa:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
7. Overlopende activa		
• Vooruitbetaalde bedragen	494	543
• Nog door te storten debiteurenontvangsten BSR	4.097	3.914
• Nog te ontvangen subsidie dijkverbetering	10.574	10.538
• Nog te ontvangen subsidie en bijdragen overige projecten	3.761	4.521
• Overig nog te ontvangen inkomsten	4.038	3.619
Totaal per 31 december	22.964	23.135

(Bedragen € x 1.000)

De vooruitbetaalde bedragen betreft voornamelijk verzekeringen en leasekosten.

Te declareren subsidie dijkverbetering

	Stand 1 januari 2022	Van overlopende passiva	Naar overlopende passiva	Toevoeging	Onttrekking / ontvangst	Stand 31 december 2022
Te declareren bij het Rijk						
Dijkversterking Tiel-Waardenburg (Tiwa)	8.788		-8.788			0
Wolferen-Sprok Vos (HWBP)		-12.012		59.018	-43.774	3.232
Ameide-Streefkerk HWBP		-1.475		3.691		2.217
POV Macrostabieliteit	0			113	-113	0
Project overstijgende activiteiten		-833		2.402		1.569
VZG deel Willemspolder POV Piping	32					32
KIS asfaltherstel e.a.	321		-321			0
Dijkaanpassing Fluvia Tiel fase 1 (HWBP)	807					807
Gastvrije dijk (HWBP)	155			91		245
Future Dikes (HWBP)	86		-86			0
Emissieloos bouwen (HWBP)	14			10	-24	0
Handr.duurz.en ruimte kwal.Dijken (HWBP)		-56		84		28
Subtotaal te decl. bij het Rijk	10.203	-14.376	-9.195	65.409	-43.911	8.130
Te declareren bij de Provincie						
Subtotaal te decl. bij Provincie	0	0	0	0		0
Te decl. overig						
Wolferen-Sprok Vos (HWBP)	335				-335	0
Dijkversterking Tiel-Waardenburg (Tiwa)				2.466	-23	2.443
Subtotaal te decl. diversen	335			2.466	-358	2.443
Totaal nog te declareren	10.538	-14.376	-9.195	67.875	-44.269	10.574

(Bedragen € x 1.000)

In 2022 werd gewerkt aan de realisatie van dijkversterkingsprojecten die vallen onder de programma's HWBP-2 (100% subsidie), de innovatieprojecten (100% subsidie) en het nieuwe HWBP (90% subsidie). Aan het einde van de HWBP-2 projecten kan een tekort ontstaan en wordt een eindafrekening opgesteld. Voor het nieuwe HWBP worden de kosten per projectfase op basis van een bijbehorende kostenraming aan het begin van een projectfase afgerekend en ligt het risico van afwijking bij het waterschap. Soms moet het waterschap kosten voorfinancieren, bijvoorbeeld, omdat er voordat een beschikking is verleend wordt gestart met een projectfase of omdat tussenvakken worden meegenomen. Door de veelheid van projecten in verschillende fasen is het totaal van de verleende voorschotten groter dan het totaal van de voorfinancieringen. Zie hiervoor ook de specificaties onder 13 Overlopende passiva.

Te declareren subsidie overige projecten

	Stand 1 januari 2022	Van overlopende passiva	Naar overlopende passiva	Toevoeging	Onttrekking / ontvangst	Stand 31 december 2022
Te declareren bij het Rijk						
KRW Vispassages Noord-Brabant	265				-265	0
KRW verdiepen	0			70		70
Nieuwbouw gemaal Pannerling en realisatie vispassage	0			131		131
A27 POS 001	25			9		34
A27 POS 002	469			9	-432	46
A27 POS 003	1			4		5
A27 POS 004	0					0
A27 POS 005	20			88		108
7.1 2021-2022 Baggeren	0			12		12
4.1 2021-2022 Baggeren	0			13		13
Onderhoud en schadeherstel na oplevering dijkversterkingsprojecten	0			595		595
Calamiteit rapportage KIS	763			321		1.083
Subtotaal te decl. bij het Rijk	1.543	0	0	1.252	-697	2.097
Te declareren bij de Provincie						
KRW vispassages Noord-Brabant	6		-6			0
KRW Vispassages GLD	695			612	-899	409
Nieuwbouw gemaal Pannerling en realisatie vispassage	0			290		290
KRW herprofilering Oevers	1.127			6	-1.133	0
WBP Natura 2000 KRW	0			18		18
KRW/EVZ SOK GLD 2015-2021	143		-143			
NBW Waterberg 4hoeven	0			418		418
4.1 2021-2022 Baggeren	0			11		11
64.1 2022-2023 Baggeren				22		22
KRW - aanleg natuurvriendelijke oevers	0			2		2
Fietspad Kerkweg Alblasserdam	52				-52	0
Bazeldijk	263				-223	40
Subtotaal te decl. bij de provincie	2.286	0	-149	1.379	-2.307	1.210
Te declareren lagere overheden						
Inzam. &zuiv. Glastuinb. Bomm.	575				-575	0
Uitv.waterplan Maasdriel	47					47
Uitv.waterplan Molenlanden	70				-70	0
Uitv.waterplan vijfheerenlanden	0			20		20
KRW Vispassages GLD	0			8		8

	Stand 1 januari 2022	Van overlopende passiva	Naar overlopende passiva	Toevoeging	Onttrekking / ontvangst	Stand 31 december 2022
KA. Gebiedsprocessen	0			11	-11	0
14.2 2022-2023 Baggeren	0			270		270
64.1 2022-2023 Baggeren	0			3		3
Waterberging Regiodeal	0			101		101
WUP Aanpassen en automatiseren stuwten RMW + KAR	0			5		5
Subtotaal te decl. bij lagere overheden	692	0	0	418	-656	454
Totaal nog te declareren	4.521	0	-149	3.049	-3.660	3.761

De overige nog te ontvangen activa is gestegen van € 3.619.000 eind 2021 naar € 4.038.000 eind 2022. Onder deze overige nog te ontvangen activa zijn onder meer verantwoord: De B.T.W.-teruggaafverzoeken van de zonnepanelenparken, de bijdrage in de loonkosten KiS-calamiteit, de verwachte opbrengst van I.B.A.'s van de gemeente West-Betuwe, de verwachte opbrengst van H.B.E.'s (verkoop certificaten Hernieuwbare Brandstof Eenheden), de verwachte opbrengst inzake kosten claim calamiteit reparatie van de persleiding Driel bij gemeente Arnhem, vordering inzake verkoop hardware aan Open Line en de rente schatkistbankieren 4^e kwartaal 2022.

8. Liquide middelen

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
8. Liquide middelen		
• NWB	249	4
• Kas	4	3
Totaal per 31 december	<u><u>253</u></u>	<u><u>7</u></u>

(Bedragen € x 1.000)

VASTE PASSIVA

9. Eigen Vermogen

	Stand per 31-12- 2021	Bestemming resultaat 2021	Stand per 1-1-2022	Mutaties		Stand per 31-12- 2022	Voorlopig resultaat 2022	Stand per 31 december 2022
				Bij	Af	excl. resultaat bestemming		
Algemene reserves								
Zuiveringsheffing	2.168		2.168			2.168		2.168
Watersysteemheffing	2.981		2.981			2.981		2.981
Wegenbeheer	271		271			271		271
Totaal	5.420		5.420			5.420	0	5.420
Egalisatiereserves								
Zuiveringsheffing	770	-829	-59		-404	-463	-802	-1.265
Watersysteemheffing	7.957	3.201	11.158		-2.190	8.968	6.894	15.862
Wegenbeheer	2.103	57	2.160		-413	1.747	1.128	2.875
Totaal	10.830	2.428	13.258		-3.007	10.252	7.220	17.472
Bestemmingsreserves								
Vervroegde afschrijving investerings Waterkeringen	112		112		-20	92		92
Aanpak oeverherstel in A-watgangen	770		770		-770	0		0
Schaderegeling Maaswerken	284		284		-19	265		265
Klimaatadaptatie	71		71	10	-71	10		10
Egalisatie afschrijving HWBP	2.294		2.294	5.598	-1.345	6.547		6.547
Torwash onderzoek	242		242		-242	0		0
Oninbare belastingen a.g.v. corona	218		218		-218	0		0
Frictiekosten centralisatie AQUON	978		978		-185	793		793
Baggeren vaarweg Linge/Kanaal van Steenenhoek	70		70	71		141		141
Onderhoud primaire waterkeringen	0	1.838	1.838		-754	1.084		1.084
Totaal	5.039	1.838	6.877	5.679	-3.624	8.932		8.932
Totaal Eigen Vermogen	21.289	4.266	25.555	5.679	-6.631	24.604	7.220	31.824

(Bedragen € x 1.000)

Het resultaat over 2022 bedraagt € 7.220.292. Voor een analyse hiervan wordt verwezen naar met name de hoofdstukken 2, 3, 4 en 5 van deze jaarstukken. Het resultaat 2021 was € 4.266.229 en is ten gunste/laste gebracht van de egalisatiereserves en één bestemmingsreserve.

De bestemmingsreserve Onderhoud primaire waterkeringen is gevormd na besluitvorming van het Algemeen Bestuur bij de jaarrekening 2021.

Voor een gedetailleerde toelichting per reserve wordt verwezen naar bijlage 4.

10. Voorzieningen

	Rubricering	Stand per 1 januari 2022	Mutaties		Stand per 31 december 2022
			Bij	Af	
Regeling personeel	Arbeid gerelateerd	385		-66	319
Pensioen voormalig bestuurders	Arbeid gerelateerd	5.668		-807	4.861
Baggeren	Baggeren & Saneren	4.994	5.795	-8.434	2.355
Flexibel personeel muskusratten bestrijding	Arbeid gerelateerd	287	200		487
Reconstructie wegen	Onderhoud	173	2.213	-1.086	1.300
Kunstwerken wegen	Onderhoud	1.178	363	-279	1.262
Baggeren wegsloten	Onderhoud	144	298	-134	308
Onderhoud kantoorgebouw Blomboogerd	Onderhoud	191	76	-62	205
PBB (persoonsgebonden basis budget)	Arbeid gerelateerd	428	506	-82	852
Voorziening IKB (individueel keuzebudget)	Arbeid gerelateerd	0	7.234		7.234
Voorziening vitaliteitsuren	Arbeid gerelateerd	0	907	-14	893
Totaal Voorzieningen		13.448	17.592	-5.904	20.075

(Bedragen € x 1.000)

Het waterschap heeft voorzieningen gevormd voor in de toekomst verwachte kosten, zoals diverse onderhoudsvoorzieningen en arbeid gerelateerde voorzieningen.

Voorziening voormalig bestuurders: op basis van de circulaire aanpassing pensioenen en inhoudingen APPA dient het Waterschap op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager het opgebouwde pensioen over te dragen. Daarmee zijn de pensioenen direct opeisbaar. Dat houdt in dat de volledige verplichting (voorziening voormalige bestuurders) zo hoog dient te zijn als de actuariële berekening per 31 december 2022. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met lang/kort levensrisico, rekenrente, wettelijke ingangsdatum e.d. Op basis van deze actuariële berekeningen bedraagt de verplichting ultimo 2022 € 4,9 miljoen. De stand van de voorziening was € 4,97 miljoen. Er heeft geen dotatie aan de voorziening plaatsgevonden.

De voorziening persoonsgebonden basisbudget (PBB) heeft een egaliserende functie. Medewerkers mogen in een periode van vijf jaar het PBB besteden aan ontwikkeling en vitaliteit. Het in enig jaar niet bestede deel van dit PBB wordt toegevoegd aan de voorziening ten behoeve van bestedingen in komende jaren binnen de geldende periode van 5 jaar.

Conform de verslaggevingsregels worden de reserveringen voor het IKB en de vitaliteitsuren met ingang van 2022 ondergebracht in een voorziening.

Voor een gedetailleerde toelichting per voorziening wordt verwezen naar bijlage 4.

11. Langlopende schulden

	2022	2021
11. Langlopende schulden > 1 jaar		
• Leningen NWB, ABP en gemeenten	888.435	925.165
• Nieuwe geldleningen	134.000	0
• Aflossingen langlopende leningen	-180.548	-36.730
Totaal per 31 december	841.887	888.435

(Bedragen € x 1.000)

De rentelast voor deze leningen is een bedrag van € 11.276.000. De gemiddelde rentevoet was 1,058% en gemiddelde looptijd van de leningen is 13,39 jaar. In 2022 is een bedrag van € 180.548.000 afgelost.

VLOTTENDE PASSIVA

12. Netto vlottende schulden

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
12. Netto vlottende schulden < 1 jaar		
• Rekening-courant NWB NV	0	0
• Kasgeldlening NWB NV	0	0
• Crediteuren	8.862	2.314
• Belastingen	4.751	4.108
• Pensioenfondsen	931	792
Totaal per 31 december	14.544	7.214

(Bedragen € x 1.000)

Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening (half februari) stond van de genoemde crediteuren per 31 december 2022 nog een bedrag van ca. € 169.000 open.

13. Overlopende passiva

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
13. Overlopende passiva		
• Nog te betalen energiekosten	3.143	1.167
• Te betalen rente	3.848	4.755
• Te betalen salarissen	38	39
• I.K.B. verlof	0	6.184
• Wettelijk verlof	1.326	1.288
• Vitaliteitsuren	0	907
• Vooruit ontvangen bedragen i.v.m. dijkverbetering	92.618	74.373
• Vooruit ontvangen bedragen i.v.m. overige projecten	9.902	8.120
• Vooruit ontvangen bedragen	609	1.082
• Belastingen B.T.W.	353	256
• Terug te betalen SDE subsidies zonneparken en WKK installatie	498	932
• Overige (o.a. nog te ontvangen facturen)	3.346	3.785
Totaal per 31 december	115.681	102.888

(Bedragen € x 1.000)

Het I.K.B. verlof en de Vitaliteitsuren zijn conform de verslaggevingsvoorschriften overgebracht naar een voorziening.

Vooruit ontvangen bedragen i.v.m. dijkverbetering

	Stand 1 januari 2022	Van overlopen de activa	Naar overlopend e activa	Toevoeging	Onttrekking / ontvangst	Stand 31 december 2022
Vooruitontvangen van het Rijk						
Gameren HWBP	816			-682		135
Dijkversterking Tiel-Waardenburg (Tiwa)		-8.788		-20.625	49.961	20.548
Gorinchem Waardenburg GOWA (HWBP)	39.078			-65.805	53.978	27.251
Neder Betuwe Nebu (HWBP)	9.021			-3.702	4	5.322
Vianen (HWBP)	1.368			-1.368		0
Tiel (HWBP)	1.584			-3.497	34.340	32.427
Projectorg POV Piping (HWBP)	200			-200		0
Wolferen-Sprok Vos (HWBP)	12.012		-12.012			0
Ameide-Streefkerk HWBP	1.475		-1.475			0
Proj. overst activiteiten (HWBP)	833		-833			0
VZG deel POV Piping (HWBP)	118					118
Dvb Sterrenschans-Heteren	417			-406		11
Dvb Sprok-Sterrenschans H	903			-499		404
KiS restpunten	1.393			-1.232		161
KiS fase 2	1.446			-345		1.101
KiS asfaltherstel e.a.		-321		-183	550	46
KiS afwikkeling	150			-36	545	658
Future Dikes (HWBP)		-86		-1.054	1.693	552
Doortr. A15 Sterr.-Heteren HWBP	1.745					1.745
Dubocale Calc plan en real.fase (HWBP)	118			-52		66
Handr. duurz. en ruimte kwal. Dijken (HWBP)	56		-56			0
De innovatieversneller	1.212			-739	1.013	1.486
Subtotaal vooruitontvangen van het Rijk	73.945	-9.195	-14.376	-100.425	142.084	92.031
Vooruitontvangen Provincie						
Gorinchem Waardenburg GOWA (HWBP)	85			-19	66	131
Subtotaal vooruitontvangen Provincie	85	0	0	-19	66	131
Vooruitontvangen overige openbare lichamen						
Wolferen-Sprok Vos (HWBP)	0				110	110
Future Dikes (HWBP)	32				27	59
Vianen (HWBP)	6			-316	310	0
Gorinchem Waardenburg GOWA	50			-50	89	89
Subtotaal vooruitontvangen overige openbare lichamen	88	0	0	-366	536	258
Vooruitontvangen overig						
Gorinchem Waardenburg GOWA	235			-50		185
Tiel	13			-7		6
KiS restpunten	6					6
Subtotaal overig	254			-57		197
Totaal vooruitontvangen bedragen i.v.m. dijkverbetering	74.373	-9.195	-14.376	-100.867	142.686	92.618

(Bedragen € x 1.000)

Vooruit ontvangen bedragen i.v.m. overige projecten

	Stand 1 januari 2022	Van overlopen de activa	Naar overlopend e activa	Toevoeging	Onttrekking / ontvangst	Stand 31 december 2022
Vooruitontvangen van de EU						
Life MICA (Muskusratten)	647			-515		132
Subtotaal vooruitontvangen EU	647			-515		132
Vooruitontvangen van het Rijk						
Noordwaard restpunten kades	877			-121		755
Fietspad Lichte kade Leerdam	0				163	163
Noordwaard gem. Steurgat	104					104
Digitale dienstverlening	0				61	61
Subtotaal vooruitontvangen Rijk	981	0	0	-121	224	1.083
Vooruitontvangen van de provincie						
KRW vispassages Noord-Brabant		-6		-130	525	389
KRW/EVZ SOK GLD 2015-2021		-143		-121	312	47
SOK Zuid-Holland t/m 2026	1.401			-121	750	2.031
Gastvrije Waaldijk SOK Gelderland	5.000					5.000
Planvorming klimaatadaptatie RvMV	10			-10		0
A5H:Kadeverb.1e tranche +EVZ Achterwaterschap /dwarsgang Smoutjesvliet	66			-16		50
Fietspad Lichte kade Leerdam	0				147	147
45.2 + 51.4 + 51.3 2021-2022 Baggeren	0				31	31
N2000 Pompveld Andelschbroek Fase3	0				540	540
Thema en gebiedsingerichte plannen	0				6	6
Subtotaal vooruitontvangen van de provincie	6.477	-149	0	-398	2.311	8.241
Vooruitontvangen van de lagere overheden						
45.2 + 51.4 + 51.3 2021-2022 Baggeren	0				36	36
7.1 2021-2022 Baggeren	0				37	37
11.1 2021-2022 Baggeren	0				145	145
61.1+63.1 2022-2023 Baggeren	0			-60	60	0
SSWN	0				109	109
Subtotaal vooruitontvangen van de lagere overheden	0	0	0	-60	387	327
Vooruitontvangen van overig						
SSWN	14				81	95
7.1 2021-2022 Baggeren	0				10	10
11.1 2021-2022 Baggeren	0				12	12
Totaal vooruitontvangen overig	14	0	0		103	117
Totaal vooruitontvangen overige projecten	8.120	-149	0	-1.094	3.025	9.900

(Bedragen € x 1.000)

Niet uit de balans blijkende vorderingen

In deze balans is de volgende vordering niet opgenomen:

Calamiteit ICT-serveruitval (claim)

In januari 2022 is het waterschap geconfronteerd met een ICT-calamiteit (serveruitval door verkeerde handeling externe partij bij migratiewerkzaamheden). Een week is het netwerk niet bereikbaar geweest. De betrokken externe partij is door het waterschap voor de schade aansprakelijkheid gesteld. Het schadebedrag is door het waterschap bepaald op € 486.247,- Deze externe partij heeft echter tot heden geen aansprakelijkheid erkend. Momenteel wordt een dagvaarding opgesteld ter voorbereiding op een rechtszaak.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In deze balans zijn de volgende verplichtingen niet opgenomen:

Meerjarige leaseverplichtingen voor:

Omschrijving	Looptijd < 1jaar	Looptijd 1>5 jaar	Looptijd > 5 jaar
Leaseauto's	101	3.586	385
Facilitaire installaties	0	39	

(Bedragen € x 1.000)

GR Slibverwerking

Waterschap Rivierenland heeft op basis van de overnameovereenkomst tussen HVC en de deelnemers van de slibverwerking een risico van maximaal 4% in de verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009. De bereidstelling ten aanzien van de BEC is niet omgezet in een feitelijke garantstelling. Dit betekent dat de GR per 31 december 2022 garant staat voor € 53,7 miljoen aan uitstaande geldleningen. 4% van € 53,7 miljoen bedraagt € 2,2 miljoen.

Garantstelling lening Unie van Waterschappen

In 2017 heeft de Unie van Waterschappen een lening o/g van € 6.013.269 aangegaan onder borgstelling van waterschappen. Het betreft een hypothecaire lening met gebouwen en terreinen als onderpand. Het openstaand saldo per 31-12-2022 is € 4.810.614. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 240.531. De overeengekomen rente ligt vast tot en met 2 mei 2042 en bedraagt 2,75% per jaar. In 2022 is niet extra afgelost of opgenomen. De contributiebijdrage van waterschap Rivierenland aan de Unie van Waterschappen bedraagt circa 6% van het begrotingstotaal van UvW.

Garantstelling lening AQUON

In 2011 is AQUON een lening aangegaan onder borgstelling van de deelnemende waterschappen. Het openstaand saldo van deze lening bedraagt per 31-12-2022 € 2.872.166. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 151.167. De overeengekomen rente bedraagt 0,46 procent en de lening heeft als einddatum 19-12-2041. In 2022 is niet extra afgelost of opgenomen. In 2022 is AQUON een tweede lening aangegaan onder borgstelling van de deelnemende waterschappen. Het openstaand saldo per 31-12-2022 is € 3.705.000. De overeengekomen rente bedraagt 2,56% en heeft als einddatum 10-11-2072. De contributiebijdrage van waterschap Rivierenland aan AQUON bedraagt circa 15% van het begrotingstotaal van AQUON.

Gebeurtenissen na balansdatum

N.v.t.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Waterschap Rivierenland te Tiel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van Waterschap Rivierenland op 31 december 2022 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader Rechtmatigheid vastgesteld op 20 september 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening naar programma's;
- 2 de toelichting naar kostendragers;
- 3 de rekening naar kosten- en opbrengstensoorten;
- 4 de balans en toelichting op de balans;
- 5 de bijlage Sisa met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 6 de bijlage Kota.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het 'controleprotocol voor de accountantscontrole van Waterschap Rivierenland vanaf de jaarrekening 2020' dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 25 september 2020, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Rivierenland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.419.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in 5.2, lid 6 Waterschapsbesluit. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 480.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de organisatie en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het dagelijks bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het algemeen bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het beleid risicomangement en de klokkenluidersregeling. Daarnaast heeft het waterschap een frauderisicobeleid opgesteld. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management.	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten.
Het management en het dagelijks bestuur bevinden zich in de positie om verslaggevingsfraude	Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, onder andere memoriaalboekingen ten behoeve van het opstellen van de jaarstukken, en

te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het dagelijks bestuur met name in: - Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; - Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het dagelijks bestuur
---	---

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een waterschap laat zich typeren als een bestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten.

De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (namelijk waterschapsbelasting), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het waterschap.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Weerstandvermogen' in de jaarstukken, heeft het dagelijks bestuur een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van Waterschap Rivierenland om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben bestaan uit:

- ▣ Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

- Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen van het dagelijks bestuur en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan de accountant als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis heeft en het bevragen van het dagelijks bestuur over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Het kennisnemen van de (meerjaren)begroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van Waterschap Rivierenland door de toezichthouder.
- Het inwinnen van inlichtingen bij het waterschap over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering. ▫ Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het dagelijks bestuur een beoordeling heeft gemaakt.
- Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het dagelijks bestuur inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het dagelijks bestuur over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de paragrafen en de programmaverantwoording;
- De overige bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat alsmede dat het alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van Waterschap Rivierenland.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de organisatie in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het 'controleprotocol voor de accountantscontrole van Waterschap Rivierenland vanaf de jaarrekening 2020' dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 25 september 2020, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij

fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstelling aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen ontstaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van het waterschap;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 23 mei 2023

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. (Rob) Bouman RA

8. BESLUIT TOT VASTSTELLING EN GOEDKEURING

Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland

gelezen het voorstel van het College van Dijkgraaf en Heemraden d.d. 23 mei 2023,
gelet op het advies van de Commissie(s) d.d. 5 juni 2023 en 6 juni 2023,
gelet op de desbetreffende bepalingen van de Waterschapswet en het algemeen reglement voor
Waterschap Rivierenland;

besluit:

1. De rekening van lasten en baten over het dienstjaar 2022 als volgt vast te stellen:
 - a. het totaal van de kosten: € 241.843.830
 - b. het totaal van de opbrengsten: € 249.064.122
 - c. voordelig exploitatieresultaat: € 7.220.292
2. In te stemmen met het vormen/ opheffen van de volgende voorzieningen en reserves:
 - a. Vormen van de bestemmingsreserve Wegwerken achterstanden bedrijfsvoering. Hieraan € 700.000 te doteren uit het voordelig resultaat 2022;
 - b. Vormen van de voorziening IKB;
 - c. Vormen van de voorziening Vitaliteitsuren;
 - d. Opheffen van de bestemmingsreserve Torwash onderzoek;
 - e. Opheffen van de bestemmingsreserve Aanpak oeverherstel A-watergangen;
 - f. Opheffen van de bestemmingsreserve Oninbare vorderingen belasting 2021 agv corona.
3. In te stemmen met een dotatie van € 1.022.540 (a.g.v. voordelig resultaat afgeronde dijkversterkingsprojecten) aan de bestemmingsreserve Afschrijving HWBP.
4. Het resterend voordelig exploitatieresultaat (= resultaat minus besluit 2a en 3) ad € 5.497.752 ten laste/gunste te brengen van de egalisereserves:

Watersysteem	€	5.171.713	voordelig
Zuivering	€	801.774	nadelig
Wegen	€	<u>1.127.813</u>	voordelig
Totaal	€	€ 5.497.752	voordelig
5. De overschrijdingen op de lasten van de volgende programma's alsnog formeel te bekrachtigen:
 - Waterveiligheid € 0,3 miljoen
 - Watersysteem € 0,4 miljoen
 - Waterketen € 4,0 miljoen
 - Middelen € 0,7 miljoen
6. De kredietoverschrijdingen van de afgesloten projecten per 31 december 2022 van in totaal € 79.000 alsnog formeel te bekrachtigen (details in bijlage 11b van de jaarrekening).

aldus besloten in de vergadering d.d. 30 juni 2023.

het Algemeen Bestuur voornoemd,

de secretaris-directeur
ir. Z.C. Vonk

de voorzitter,
prof. dr. J.C. Verdaas

Waterschap Rivierenland

BIJLAGEN

Bijlage 1 Staat van immateriële vaste activa

Omschrijving	Stand per 1-1-2022										Stand per 31-12-2022						
	aanschaf prijs	cumulatieve			boek- waarde	boek- waarde	nieuw- bouw	verkoop materiële	ontvang- en	Over- boeking onderhand en werk	herwaar- dering	afschrij- ving	cumulatieve bijdrage	subsidies/ bijdr. van derden	boek- waarde	rente- lasten	kapitaal- lasten
		ving	van voor- zieningen	subsidies/ bijdr. van derden		01-01-2021	door derden	vaste activa	subsidie				van voor- zieningen				
bedragen x € 1.000																	
Sluiten geldleningen & saldo agio/disagio	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	163	163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	163	0	0	0	0	0
Geactiveerde bijdragen aan Rijk	88.189	50.110	0	0	38.079	38.079	9.805	0	0	0	0	60.030	0	0	37.963	671	10.592
Overige immateriële vaste activa	7.717	4.141	0	640	2.936	2.936	721	0	132	0	0	5.065	0	773	2.600	50	974
Totaal	96.069	54.414	0	640	41.015	41.015	10.526	0	132	0	0	65.258	0	773	40.563	721	11.566

Bijlage 2 Staat van materiële vaste activa

Omschrijving	Stand per 1-1-2022					Mutaties 2022							Stand per 31-12-2022					rente-lasten	kapitaal-lasten
	aanschaf prijs	afschrij-ving	cumulatieve bijdrage van voorzieningen	subsidies/ bijdr. van derden	boek-waarde	nieuw-bouw door derden	Buiten-gebr.gest AW	ontvang-en subsidie	over-boeking onderhanden werk	afschrij-ving	Buiten-gebr.gest Afschr	bijdrage van voor-zieningen	aanschaf prijs	afschrij-ving	cumulatieve bijdrage van voor-zieningen	subsidies/ bijdr. van derden	boek-waarde		
bedragen x € 1.000																			
gronden en terreinen	14.729	897	107	1.862	11.863	-338	0	636	0	0	0	0	14.391	897	107	2.498	10.889	196	196
vervoermiddelen	5.590	2.927	0	0	2.663	200	958	0	0	482	578	0	4.832	2.831	0	0	2.001	43	525
machines, apparaten en werktuigen	22.942	7.173	0	440	15.330	2.967	0	0	0	2.546	0	0	25.909	9.719	0	439	15.751	259	2.805
bedrijfsgebouwen	36.371	16.358	344	4.783	14.886	1.011	0	0	0	968	0	62	37.382	17.326	406	4.783	14.867	240	1.208
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken																		0	
-waterkeringen	873.382	89.126	47.023	650.487	86.746	3.977	0	1.632	0	4.868	0	0	877.359	93.994	47.023	652.119	84.223	1.354	6.222
-waterkeringen HWBP projectgebonden	305.774	6.060	0	277.545	22.169	179.373	0	164.664	0	2.047	0	0	485.147	8.107	0	442.209	34.831	461	2.508
-watergangen, kunstwerken en gemalen	375.060	129.276	38.464	62.488	144.832	23.644	0	3.048	0	12.440	0	7.934	398.704	141.716	46.399	65.536	145.053	2.359	14.799
Zuiveringstechnische werken																		0	
- transportsystemen	169.010	71.712	5.651	26.465	65.182	1.794	0	101	0	4.736	0	0	170.804	76.448	5.651	26.566	62.139	1.030	5.766
- zuiveringsinstallaties	300.586	144.756	11.576	38.621	105.633	1.930	0	0	0	9.529	0	0	302.516	154.285	11.576	38.620	98.035	1.663	11.192
- slibverwerkingsinstallaties	89.387	31.929	0	6.006	51.453	1.002	0	0	0	3.403	0	0	90.389	35.332	0	6.005	49.052	811	4.214
wegen	15.435	335	13.023	1.978	100	1.624	0	124	0	100	0	1.500	17.059	435	14.523	2.101	0	2	102
vaarwegen en havens	3.533	701	416	260	2.156	0	0	0	0	119	0	0	3.533	820	416	260	2.037	34	153
overige materiële vaste activa	6.503	2.849	193	1	3.460	992	0	0	0	648	0	0	7.495	3.497	193	1	3.804	62	710
Totaal	2.218.302	504.099	116.797	1.070.936	526.473	218.176	958	170.205	0	41.886	578	9.496	2.435.520	545.407	126.294	1.241.137	522.682	8.514	50.400

Bijlage 3 Staat van financiële vaste activa

Omschrijving	Nominaal	Stand per 1-1-2022			Mutaties boekjaar 2022			Stand per 31-12-2022					Opbrengst in 2021
		Aanschaf-prijs	Cumulatieve herwaarder-dering / aflossing	Boek-waarde	Vermeer-dering	Herwaarder-dering	Verminder-dering	Aantal	Koers-waarde	Aanschaf-prijs	Cumulatieve herwaarder-dering / aflossing	Boekwaarde	
bedragen x € 1.000													
Deelnemingen en effecten													
Deelnemingen en aandelen													
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	15	0	15	0	0	0	132	100%	15	0	15	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	61	0	61	0	0	0	534	100%	61	0	61	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	15	0	15	0	0	0	132	100%	15	0	15	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	12	0	12	0	0	0	106	100%	12	0	12	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	1	0	1	0	0	0	5	100%	1	0	1	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	115	0	0	0	0	0	0	1	100%	0	0	0	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	113,45	293	0	293	0	0	0	2.585	100%	293	0	292	0
Aandelen A Ned. Waterschapsbank NV 1954	140	66	0	66	0	0	0	473	100%	66	0	66	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	113,45	4	0	4	0	0	0	35	100%	4	0	4	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	113,45	27	0	27	0	0	0	237	100%	27	0	27	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	113,45	4	0	4	0	0	0	35	100%	4	0	4	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	113,45	3	0	3	0	0	0	30	100%	3	0	3	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	113,45	1	0	1	0	0	0	10	100%	1	0	1	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	453,78	6	0	6	0	0	0	50	100%	6	0	6	0
Aandelen B Ned. Waterschapsbank NV 1961	140	6	0	6	0	0	0	40	100%	6	0	6	0
Totaal		514	0	514	0	0	0	4.405		514	0	513	0

Bijlage 4 Staat van reserves en voorzieningen

[illegible]

Bijlage 4 Toelichting op de reserves en voorzieningen

	2022		2021
<u>Algemene reserves</u>			
De algemene reserves vormen samen met de post onvoorzien en de stille reserves het weerstands-vermogen en hebben geen specifieke bestemming. Zij dienen dan ook vooral om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard, meestal bijzondere omstandigheden, op te vangen.			
<u>Algemene reserve zuiveringsheffing</u>			
Saldo per 1 januari	2.168		2.168
Afroming	0		0
Saldo per 31 december	2.168		2.168
<u>Algemene reserve watersysteemheffing</u>			
Saldo per 1 januari	2.981		2.981
Afroming	0		0
Saldo per 31 december	2.981		2.981
<u>Algemene reserve wegenbeheer</u>			
Saldo per 1 januari	271		271
Afroming	0		0
Saldo per 31 december	271		271
Bij de Jaarrekening 2022 is de jaarlijkse risico-inventarisatie uitgevoerd en het weerstandvermogen berekend. Het weerstandvermogen bedraagt 4,4 keer de omvang van de restrisico's, ruim voldoende om de risico's op te kunnen vangen en de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen.			
<u>Bestemmingsreserves</u>			
In tegenstelling tot de algemene reserves hebben de bestemmingsreserves wel een specifieke bestemming. De bestemmingsreserves kunnen worden onderscheiden in:			
- Egalisatiereserves; - Overige bestemmingsreserves.			
<u>Egalisatiereserves</u>			
Egalisatiereserves zijn reserves die zijn ontwikkeld ten behoeve van de tariefegalisatie in de planperiode c.q. de meerjarenraming. Per taak kent het waterschap egalisatiereserves. Bij de tariefegalisaties worden een drietal uitgangspunten gehanteerd:			
1. De opbrengst van de waterschapslasten is aan het einde van de planperiode in principe gelijk aan het kostenniveau. 2. Er is sprake van een gelijkmatige tariefontwikkeling. 3. Het niveau van de egalisatiereserve is aan het eind van de planperiode in principe nihil.			
<u>Egalisatiereserve zuiveringsheffing</u>			
	2022		2021
Saldo per 1 januari	-59		3.515
Toevoeging	0		0
Begrote onttrekking	-/- 404		-/- 2.744
Nog te bestemmen resultaat	-/- 802		-/- 829
Saldo per 31 december	-1.265		-59
<u>Egalisatiereserve watersysteemheffing</u>			
Saldo per 1 januari	11.158		8.837
Toevoeging	0		0
Begrote onttrekking	-/- 2.190		-/- 880
Nog te bestemmen resultaat	6.894		3.201
Saldo per 31 december	15.862		11.158
<u>Egalisatiereserve wegenbeheer</u>			
Saldo per 1 januari	2.160		2.682
Begrote onttrekking	-/- 413		-/- 579
Toevoeging	0		0
Nog te bestemmen resultaat	1.128		57
Saldo per 31 december	2.875		2.160

Overige bestemmingsreserves

Overige bestemmingsreserves zijn reserves gevormd ten behoeve van een specifiek benoemd doel.

Bestemmingsreserve vervoegde afschrijvingen investeringen waterkeringen

Deze bestemmingsreserve is in 2005 gevormd ter gedeeltelijke compensatie van het vervallen in dat jaar van zowel de rijksbijdrage Delta wet Grote Rivieren als de onderhoudsbijdrage van de provincie. De reserve wordt ingezet ter gedeeltelijke dekking van de afschrijving van investeringen van waterkerings zorg.

Saldo per 1 januari	112		142
Onttrekking	<u>-/- 20</u>		<u>-/- 30</u>
Saldo per 31 december	92		112

Bestemmingsreserve aanpak oeverherstel in A-watergangen

Ten behoeve van een projectmatige aanpak van herstel oevers langs A-watergangen en voor het herstel van grondkeringen (damwanden) langs het gestuwde niet bevaarbare deel van de Linge is in totaal over een periode van 10 jaar een budget nodig van € 3,2 miljoen. Hiervan is € 2,0 miljoen opgenomen als extra kosten. Het resterende bedrag van € 1,2 miljoen wordt gedekt uit de bestemmingsreserve.

Saldo per 1 januari	770		770
Onttrekking	<u>-/- 770</u>		<u>0</u>
Saldo per 31 december	0		770

In 2022 zijn er geen uitgaven ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserve schaderegeling Maaswerken

Deze bestemmingsreserve is bij de besluitvorming inzake de resultaatbestemming 2011 gevormd.

Het uitvoeren van het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute-aanvulling I zorgt ervoor dat het Maaspeil in enkele stappen in totaal met 30 cm wordt verhoogd in de stuwpannen Grave en Sambeek. Dit leidt mogelijk tot natschade. Daarnaast voert het waterschap als gevolg van de peilopzet in dit gebied maatregelen uit waardoor mogelijk schade optreedt. Voor de betrokkenen in het gebied zal het niet altijd duidelijk zijn door welke overheid hun schade (gedeeltelijk) vergoed kan worden. Daarom hebben de waterschappen en Rijkswaterstaat Maaswerken de intentie uitgesproken om de eventuele verzoeken om schadevergoeding die betrekking hebben op dit gebied gezamenlijk te behandelen. Met de bestuursovereenkomst wordt geregeld dat het waterschap de verzoeken om schadevergoeding behandelt en besluiten hierover neemt. Waterschap Rivierenland heeft hiervoor in 2011 € 293.000 ontvangen van Rijkswaterstaat. Ter dekking van de eventueel te maken kosten door waterschap Rivierenland is deze bestemmingsreserve gevormd.

Saldo per 1 januari	284		284
Onttrekking	<u>-/- 19</u>		<u>0</u>
Saldo per 31 december	265		284

In 2022 zijn er in totaal ad € 18.554,28 aan uitgaven ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserve klimaatadaptatie

Deze bestemmingsreserve is bij de besluitvorming inzake de resultaatbestemming 2017 gevormd.

Op 24 februari 2017 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de koers klimaatadaptatie.

Onderdeel van deze koers is de instelling van een stimuleringsregeling voor initiatieven van burgers/ particulieren, vanuit het inzicht dat kleinschalige klimaatinitiatieven bijdragen aan het terugbrengen van de kwetsbaarheid van ons gebied. Dit kan zijn voor groene daken, het opvangen en hergebruiken van regenwater, het vergroenen van de buurt, afkoppelen, enzovoort. Deze stimuleringsregeling geldt voor initiatieven van stedelingen, dorpelingen en mensen op het platteland (evt. in collectief verband) en is daarmee een instrument die onze zichtbaarheid bij de burger kan vergroten. Vanuit het waterschap is als eerste inleg voor de regeling eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld. De bestemmingsreserve is gevormd vanuit de egaliseringsreserve van de taak Watersysteem.

Saldo per 1 januari	71		140
Toevoeging	10		0
Onttrekking	<u>-/- 71</u>		<u>-/- 69</u>
Saldo per 31 december	10		71

In 2022 is een bedrag van € 70.991,06 ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserve egalisatie afschrijving HWBP

De bestemmingsreserve is gevormd bij besluit van het algemeen bestuur bij de voorjaarsnota 2020 op 26 juni 2020.

De pieken in de programmering HWBP en daarmee pieken in de projectuitgaven leiden tot een sterk fluctueren van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het programma HWBP, dusdanig dat er geen sprake meer is van een gelijkmatige lastenontwikkeling. De bestemmingsreserve egalisatie afschrijving HWBP is ingesteld om de afschrijvingslast van het programma HWBP gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Saldo per 1 januari	2.294		145
Toevoeging	5.598		3.700
Onttrekking	<u>-/- 1.345</u>		<u>-/- 1.551</u>
Saldo per 31 december	6.547		2.294

<u>Bestemmingsreserve Torwash onderzoek</u>			
Het Algemeen Bestuur heeft op 19 februari 2021 ingestemd met het voorstel om deel te nemen aan het Torwash demonstratie onderzoek. Op deze wijze levert waterschap Rivierenland haar bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe siberwerkingstechnieken en geven we invulling aan het thema toekomstgericht investeren in kennis en technologie uit de Strategie slibeindverwerking 2021-2035. Onze deelname bestaat uit een eenmalige financiële bijdrage en het meedoen in het onderzoek. De bestemmingsreserve is gevormd bij besluit van het algemeen bestuur bij de jaarrekening 2020 op 23 april 2021.			
Saldo per 1 januari	242		0
Toevoeging	0		242
Onttrekking	-/- 242		0
Saldo per 31 december	0		242
<u>Bestemmingsreserve oninbare belastingen a.q.v. corona</u>			
Na het ontstaan van de coronacrisis zijn maandelijks de belastingontvangsten gemonitord. Mede door de genomen maatregelen bij aanvang van de crisis, is er geen sprake van een substantiële afwijking in het aantal verzoeken om uitstel van betaling of betalingsregeling. Wel zijn de totaalbedragen die met deze regelingen zijn gemoeid fors toegenomen. In deze fase leidt dit niet tot een concrete afname van de verwachte belastingopbrengsten. Ook is op dit moment geen sprake van een toename van het aantal faillissementen in ons gebied. Dit is in lijn met het landelijk beeld. Nu het zich laat aanzien dat de crisis langer aanhoudt, neemt het risico op faillissementen en bedrijfsbeëindigingen toe met als mogelijk gevolg een toename van de oninbaarheid van belastingen. Voorgesteld is een bestemmingsreserve voor oninbare belastinginkomsten als gevolg van corona in te stellen. Gebaseerd op de verhouding tussen de bedragen die zijn gemoeid met uitstel van betaling en betalingsregelingen is een bestemmingsreserve van € 400.000 gevormd. De bestemmingsreserve is gevormd bij besluit van het algemeen bestuur bij de jaarrekening 2020 op 23 april 2021.			
Saldo per 1 januari	218		0
Toevoeging	0		400
Onttrekking	-/- 218		-/- 182
Saldo per 31 december	0		218
<u>Bestemmingsreserve frictiekosten centralisatie AQUON</u>			
In 2020 heeft het Algemeen Bestuur van AQUON besloten tot centralisatie van haar laboratoria. Dit houdt in dat de locaties Tiel en Leiden de komende jaren worden verkocht en dat er een nieuw laboratorium op een nog nader te bepalen locatie zal worden gebouwd. De bouw staat gepland voor 2024. Door centralisatie kan AQUON beter invulling geven aan haar vastgestelde strategie en dat tegen lagere kosten. De financiële consequenties van de investering in de nieuwbouw en de toekomstige besparingen op de exploitatie zijn reeds verwerkt in de meerjarenraming van de begroting 2021 van waterschap Rivierenland. Aan het centralisatieproces zijn naast de investering ook eenmalige frictiekosten verbonden. Het betreft bouw-gerelateerde kosten (die niet geactiveerd worden) en kosten voor afvloeiing van personeel. De frictiekosten worden naar rato verdeeld over de deelnemende waterschappen. Het aandeel van waterschap Rivierenland bedraagt in totaal € 1.158.000, verdeeld over de planperiode. Zoals aangekondigd bij de 2e bestuursrapportage 2020 van WSRL is voorgesteld om voor de frictie-kosten een bestemmingsreserve te vormen. De reden hiervoor is dat het nieuwbouwproces en de afvloeiing van personeel nog veel onzekerheden kennen, die effect kunnen hebben op de omvang en de timing van de frictiekosten. Om ongewenste schommelingen in de exploitatie van waterschap Rivierenland te voorkomen, is voorgesteld om voor de frictiekosten een bestemmingsreserve te vormen uit het voordelig resultaat 2020 van € 1.158.000. De bestemmingsreserve is gevormd bij besluit van het algemeen bestuur bij de jaarrekening 2020 op 23 april 2021.			
Saldo per 1 januari	978		0
Toevoeging	0		1.158
Onttrekking	-/- 185		-/- 180
Saldo per 31 december	793		978
<u>Bestemmingsreserve baggeren vaarweg Linge/Kanaal van Steenenhoek</u>			
In 2021 is de overeenkomst voor uitvoering van vaarweg- en nautisch beheer tussen waterschap Rivierenland en de provincie Zuid-Holland geactualiseerd. Eind 2020 was al een overeenkomst voor vaarwegbeheer gesloten met de provincie Utrecht. Als bijdrage in de kosten van het uitvoeren van het vaarweg- en nautisch beheer in medebewind, ontvangt waterschap Rivierenland van deze provincies een vaste vergoeding. Onderdeel hiervan is een bijdrage in de baggerkosten voor de Linge/Kanaal van Steenenhoek. De Linge is in 2015 voor het laatst gebaggerd. De volgende keer baggeren zal pas over een tiental jaren zijn. Voorgesteld is een Bestemmingsreserve Baggeren vaarweg Linge/Kanaal van Steenenhoek in te stellen en de jaarlijks te ontvangen baggervergoedingen van Zuid-Holland en Utrecht (opgeteld € 70.000 per jaar), onder aftrek van de eventueel in dat jaar gemaakte specifieke baggerkosten (b.v. periodieke peiling of bemonstering) m.i.v. 2021 hierin te storten. Hiermee kan dan op termijn een deel van de baggerkosten van de Linge/Kanaal van Steenenhoek financieel worden gedekt. De bestemmingsreserve is gevormd bij besluit van het algemeen bestuur bij de 2 ^e bestuursrapportage op 26 november 2021.			
Saldo per 1 januari	70		0
Toevoeging	71		70
Onttrekking	0		0
Saldo per 31 december	141		70
<u>Bestemmingsreserve onderhoud primaire waterkeringen</u>			
Bij de besluitvorming van de jaarrekening 2021 is in het AB van 22 april 2022 besloten een bestemmingsreserve te vormen t.b.v. toekomstig onderhoud aan primaire waterkeringen. Vanuit het resultaat 2021 is hiervoor € 1.838.000 bestemd.			
Saldo per 1 januari	1.838		0
Toevoeging	0		1.838
Onttrekking	-/- 754		0
Saldo per 31 december	1.084		1.838

Voorzieningen

	2022		2021
<u>Voorziening regelingen personeel</u>			
Deze voorziening is bedoeld voor de verplichtingen aan voormalig personeel.			
Saldo per 1 januari	385		490
Toevoeging	0		0
Onttrekking	-/- 67		-/- 105
Saldo per 31 december	318		385

In 2022 is een bedrag van € 66.376,59 aan kosten inzake verplichtingen voormalig personeel ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening pensioen voormalige bestuurders

De voorziening dient ter dekking van toekomstige pensioenaanspraken van voormalige bestuursleden. Het betreft hier bestuursleden die al pensioen ontvangen en bestuursleden die hier in de toekomst aanspraak op maken.

Saldo per 1 januari	5.668		5.986
Toevoeging	0		0
Onttrekking	-/- 807		-/- 318
Saldo per 31 december	4.861		5.668

Voorziening baggeren

In 2006 is besloten deze voorziening in het leven te roepen om te komen tot: meer efficiënte en effectieve wijze van afwikkeling van baggerprojectadministraties; voorkoming jaarlijkse kostenschommelingen in de exploitatie; en voorkomen financiële mee- en tegenvallers bij het opstellen van de jaarrekening (AB-besluit d.d. 24-08-2006).

Saldo per 1 januari	4.994		6.722
Toevoeging	5.795		5.020
Onttrekking	-/- 8.434		-/- 6.748
Saldo per 31 december	2.355		4.994

Voorziening flexibel personeel muskusrattenbestrijding

In 2007 is de Visie Muskusrattenbestrijding 2007-2016 ingevoerd. De hoofdlijn van de visie gaat uit van het terugbrengen van de basisbezetting met de mogelijke inhuur van externe krachten door het terugbrengen van het budget personeelskosten dat door het terugbrengen van de basisformatie niet wordt gebruikt, te storten in een daartoe ingestelde voorziening. Deze voorziening is bedoeld om pieken in het muskusrattenbeheer op te kunnen vangen door het inhuren van externe krachten. Op 1-1-2012 is het nieuwe samenwerkingsverband Muskusrattenbeheer Rivierenland van start gegaan. Het nieuwe samenwerkingsverband heeft op 28 oktober 2011 in een Bestuurlijk overleg muskusrattenbeheer besloten tot instelling van deze voorziening met een maximum tot € 800.000. De jaarlijkse groei is gesteld op 2,5% van de begroting met een maximum van € 200.000.

Saldo per 1 januari	287		87
Toevoeging	200		200
Onttrekking	0		0
Saldo per 31 december	487		287

In 2022 is een vanuit het resultaat van muskusrattenbeheer een bedrag € 200.000 toegevoegd aan de voorziening flexibel personeel muskusrattenbestrijding.

	2022		2021
<u>Voorziening reconstructie wegen</u>			
Bij het uitvoeren van wegreconstructies kan het aantal kilometers en daarmee de uitgaven per jaar sterk fluctueren. Dit wordt beïnvloed door de zwaarte van de maatregel en de lengte van de weg. Om de kosten voor de reconstructie van wegen gelijkmatig te spreiden over de jaren is in 2011 een voorziening wegreconstructie gevormd.			
Saldo per 1 januari	173		262
Toevoeging	2.213		2.167
Onttrekking	-/- 1.086		-/- 2.256
Saldo per 31 december	1.300		173

<u>Voorziening kunstwerken wegen</u>			
Om de kosten voor de nieuwbouw van kunstwerken wegen gelijkmatig te spreiden over de jaren is een voorziening nieuwbouw kunstwerken wegen gevormd.			
Saldo per 1 januari	1.178		1.059
Toevoeging	363		363
Onttrekking	-/- 279		-/- 244
Saldo per 31 december	1.262		1.178
<u>Voorziening baggeren wegsloten</u>			
Er is in totaal 420 km wegsloot in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden waarvoor waterschap Rivierenland een gedeelde onderhoudsplicht heeft. Conform de diepte schouw regeling dienen de weg-sloten eens in de 15 jaar in samenwerking met de andere ingelanden gebaggerd te worden. Omdat het aantal kilometer jaarlijks te baggeren wegsloot sterk fluctueert, fluctueren ook de bijbehorende beno-dig-de budgetten. Om geen effecten te hebben op de jaarlijkse lastenheffing is besloten tot het vormen van een voor-ziening.			
Saldo per 1 januari	144		73
Toevoeging	298		288
Onttrekking	-/- 134		-/- 217
Saldo per 31 december	308		144
<u>Voorziening onderhoud kantoorgebouw Blomboogerd</u>			
Het kantoorgebouw Blomboogerd in Tiel is sinds 2007 in gebruik genomen. De komende jaren zullen de eerste inventaris vervangingen en vervangingen van (onderdelen van) gebouwinstallaties moeten worden uitgevoerd. Voor het onderhoud aan het kantoorgebouw zal er worden gewerkt met een meerjarig onderhoudsplan (mjpg periode 2014 t/m 2024). Omdat de onderhoudskosten aan het kantoorgebouw per jaar aanzienlijk fluctueren, is voorgesteld deze voorziening in het leven te roepen			
Saldo per 1 januari	191		173
Toevoeging	76		76
Onttrekking	-/- 62		-/- 58
Saldo per 31 december	205		191
<u>Voorziening PBB (persoonsgebonden basis budget)</u>			
Het persoonsgebonden basisbudget (PBB) heeft betrekking op een periode van 5 jaar waarin de medewerker dit mag besteden. Het in enig jaar niet bestede PBB binnen deze periode wordt toegevoegd aan de voorziening t.b.v. toekomstige bestedingen van dit PBB-budget. De voorziening heeft het doel om niet gelijkmatige besteding van het PBB binnen de periode op te vangen en heeft daarmee een egaliserende functie.			
Saldo per 1 januari	428		947
Toevoeging	506		123
Onttrekking	-/- 82		-/- 642
Saldo per 31 december	852		428
<u>Voorziening IKB (individueel keuzebudget)</u>			
Het individueel keuzebudget (IKB) is een Cao-regeling waar medewerkers o.m. extra verlofuren van kunnen kopen. Deze uren kennen geen vervalt termijn. De boekhoudvoorschriften schrijven voor dat voor gereserveerde uren zonder vervalt termijn een voorziening moet worden gevormd. De voorziening IKB dient ter dekking van de aangekochte maar nog niet opgenomen IKB-uren van het eigen personeel. In voorgaande jaren werd hiervoor een reservering op de balans gemaakt. Met ingang van 2022 wordt conform de verslaggevingsregels de reservering ondergebracht in een voorziening.			
Saldo per 1 januari	0		0
Toevoeging	7.234		0
Onttrekking	0		0
Saldo per 31 december	7.234		0
<u>Voorziening vitaliteitsuren</u>			
Het persoonsgebonden basisbudget (PBB) heeft betrekking op een periode van vijf jaar waarin de medewerker dit mag besteden. Sinds 2021 is in de Cao de mogelijkheid toegevoegd om onder voorwaarden dit budget (deels) te benutten voor het kopen van vitaliteitsuren. Deze uren kennen geen vervalt termijn. De boekhoudvoorschriften schrijven voor dat voor gereserveerde uren zonder vervalt termijn een voorziening moet worden gevormd. De voorziening vitaliteit dient ter dekking van de aangekochte maar nog niet opgenomen vitaliteitsuren van het eigen personeel. In 2021 is hiervoor een reservering op de balans gemaakt. Met ingang van 2022 wordt conform de verslaggevingsregels de reservering ondergebracht in een voorziening.			
Saldo per 1 januari	0		0
Toevoeging	907		0
Onttrekking	-/- 14		0
Saldo per 31 december	893		0

Bijlage 5 Staat van vaste schulden 2022

Bijlage 5 Staat van vaste schulden 2022

Geldgever	Aangegaan lenings- bedrag	Annuitair Lineair Fixe	Rente percen- tage	Loop- tijd	Datum opname lening	Dagen tot vervaldag	Dagen na vervaldag	Totaal dagen	Reeds verval- len ter- mijnen	Nog te verval- len ter- mijnen	Stand per 01-01-2022	Vermeerdering	Vermindering	extra aflossingen	Stand per 31-12-2022	Transitorische rente per 31-12-2021	Transitorische rente per 31-12-2022	Ten laste van het boekjaar komende rente	Betaalde rente 2022	Aflossings- verplichting 2023	Resterende looptijd in jaren
GELDENINGEN NWB																					
Nederlandse Waterschapsbank 2008	10.000.000,00	Fixe	4,750	15	18-04-08	107	253	360	14	1	10.000.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000.000,00	333.819,44	333.819,44	475.000,00	475.000,00	10.000.000,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2010	10.000.000,00	Fixe	3,530	12	01-07-10	180	180	360	12	0	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00	0,00	0,00	176.500,00	0,00	176.500,00	353.000,00	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2011/ 27143	20.000.000,00	Fixe	4,010	25	18-03-11	77	283	360	11	0	20.000.000,00	0,00	20.000.000,00	0,00	0,00	630.461,11	0,00	270.169,03	900.630,14	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2012	10.000.000,00	Fixe	4,230	30	01-07-12	180	180	360	10	0	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00	0,00	0,00	211.500,00	0,00	141.965,75	353.465,75	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2012	16.000.000,00	Fixe	4,233	30	01-12-12	330	30	360	10	0	16.000.000,00	0,00	16.000.000,00	0,00	0,00	56.440,00	0,00	225.605,37	282.045,37	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2013 7 maart 2013	6.000.000,00	Fixe	2,260	9	07-03-13	65	300	365	9	0	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00	0,00	0,00	111.452,05	0,00	24.147,95	135.600,00	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2013 27 juni 2013	9.000.000,00	Fixe	4,237	30	27-06-13	177	188	365	9	0	9.000.000,00	0,00	9.000.000,00	0,00	0,00	196.411,07	0,00	122.234,55	318.645,62	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2013 1 december 2013	17.000.000,00	Fixe	4,248	30	01-12-13	334	31	365	9	0	17.000.000,00	0,00	17.000.000,00	0,00	0,00	61.334,14	0,00	239.400,98	300.735,12	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2014 1 februari 2014	16.000.000,00	Fixe	4,192	30	01-02-14	31	334	365	8	0	16.000.000,00	0,00	16.000.000,00	0,00	0,00	613.754,74	0,00	223.137,31	836.892,05	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank 2014 1 juli 2014	7.000.000,00	Fixe	4,300	30	01-07-14	181	184	365	8	0	7.000.000,00	0,00	7.000.000,00	0,00	0,00	151.736,99	0,00	99.783,56	251.520,55	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	6.000.000,00	Fixe	4,203	30	01-03-15	59	306	365	7	0	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00	0,00	0,00	211.416,66	0,00	83.803,23	295.219,89	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	6.000.000,00	Fixe	4,353	30	01-03-15	59	306	365	7	0	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00	0,00	0,00	218.961,86	0,00	85.258,03	304.219,89	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	7.000.000,00	Fixe	4,353	30	01-03-15	59	306	365	7	0	7.000.000,00	0,00	7.000.000,00	0,00	0,00	255.455,51	0,00	99.467,70	354.923,21	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	7.000.000,00	Fixe	4,353	30	01-03-15	59	306	365	7	0	7.000.000,00	0,00	7.000.000,00	0,00	0,00	255.455,51	0,00	99.467,70	354.923,21	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	6.000.000,00	Fixe	4,390	26	01-07-15	181	184	365	7	0	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00	0,00	0,00	132.782,47	0,00	87.318,90	220.101,37	0,00	0
Nederlandse Waterschapsbank lening 2015	7.000.000,00	Fixe	4,390	26	01-07-15	181	184	365	7	0	7.000.000,00	0,00	7.000.000,00	0,00	0,00	154.912,88	0,00	101.872,05	256.784,93	0,00	0
NWB lening 2016 fixe (jaar 2016)	25.000.000,00	Lineair	1,252	15	01-07-16	181	184	365	6	9	16.666.666,33	0,00	1.666.666,67	0,00	14.999.999,66	105.190,87	94.671,78	198.147,74	208.666,83	1.666.666,67	9
Nederlandse Waterschapsbank lening 2018	35.000.000,00	Lineair	1,633	15	29-06-18	179	186	365	4	11	27.999.999,77	0,00	2.333.333,45		25.666.666,32	233.004,49	213.587,45	437.822,96	457.240,00	2.333.333,45	11
Nederlandse Waterschapsbank 2017	40.000.000,00	Lineair	1,463	15	01-07-17	181	184	365	5	10	29.333.332,93	0,00	2.666.666,80		26.666.666,13	216.336,95	196.669,95	409.479,80	429.146,80	2.666.666,80	10
Nederlandse Waterschapsbank 2019	37.000.000,00	Lineair	-0,070	10	29-11-19	332	33	365	3	7	29.600.000,00	0,00	3.700.000,00		25.900.000,00	-1.873,32	-1.639,15	-20.485,84	-20.720,00	3.700.000,00	7
Nederlandse Waterschapsbank 2019	13.424.822,00	Fixe	1,675	27	16-12-19	349	16	365	3	24	13.424.822,00	0,00	0,00		13.424.822,00	9.241,06	9.857,13	225.481,84	224.865,77	0,00	24
Nederlandse Waterschapsbank 2019	27.864.593,00	Fixe	1,510	28	16-12-19	349	16	365	3	25	27.864.593,00	0,00	0,00		27.864.593,00	17.291,32	18.444,07	421.908,10	420.755,35	0,00	25
Nederlandse Waterschapsbank 2019	27.864.593,00	Fixe	1,465	30	16-12-19	349	16	365	3	27	27.864.593,00	0,00	0,00		27.864.593,00	16.776,01	17.894,41	409.334,69	408.216,29	0,00	27
Nederlandse Waterschapsbank 2019	27.864.593,00	Fixe	1,442	31	16-12-19	349	16	365	3	28	27.864.593,00	0,00	0,00		27.864.593,00	16.512,63	17.613,48	402.908,27	401.807,43	0,00	28
Nederlandse Waterschapsbank 2019	37.271.873,00	Fixe	2,845	29	16-12-19	349	16	365	3	26	37.271.873,00	0,00	0,00		37.271.873,00	43.577,46	46.482,62	1.063.289,95	1.060.384,79	0,00	26
Nederlandse Waterschapsbank 2020	100.000.000,00	Lineair	-0,025	5	08-04-20	96	269	365	2	3	80.000.000,00	0,00	20.000.000,00		60.000.000,00	-14.684,93	-11.054,79	-16.369,86	-20.000,00	20.000.000,00	3
Nederlandse Waterschapsbank 2022	134.000.000,00	Fixe	2,875	50	02-05-22	121	244	365	0	50	0,00	134.000.000,00	0,00		134.000.000,00	0,00	2.575.369,86	2.575.369,86	0,00	0,00	50
Sub-totaal	665.290.474,00										477.890.473,03	134.000.000,00	180.366.666,92	0,00	431.523.806,11	4.413.766,95	3.511.716,25	8.662.019,66	9.564.070,36	40.366.666,92	
MEDIUM TERM NOTE NWB																					
Nederlandse Waterschapsbank 2020	400.000.000,00	Fixe (5 jaar)	0,000	11	01-09-20	243	122	365	0	6	400.000.000,00	0,00	0,00		400.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
GELDENINGEN (overige financiële instellingen)																					
ASN 2008/ ASN250	10.000.000,00	Fixe	4,710	15	22-04-08	111	249	360	14	1	10.000.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000.000,00	325.775,00	325.775,00	471.000,00	471.000,00	10.000.000,00	1
BNG 1999	4.537.802,16	Lineair	5,015	25	08-06-99	157	203	360	23	2	544.536,27	0,00	181.512,09	0,00	363.024,18	15.398,96	10.265,97	22.175,50	27.308,49	181.512,09	2
Sub-totaal	14.537.802,16										10.544.536,27	0,00	181.512,09	0,00	10.363.024,18	341.173,96	336.040,97	493.175,50	498.308,49	10.181.512,09	
TOTAAL GENERAAL	1.079.828.276,16										888.435.009,30	134.000.000,00	180.548.179,01	0,00	841.886.830,29	4.754.940,91	3.847.757,22	9.155.195,16	10.062.378,85	50.548.179,01	

Bijlage 6 Berekening van het rente-omslagpercentage 2022

Bedragen x €

Renteberekening

Op te brengen rente

Rente opgenomen geldleningen 2022	9.155.195,16	
Af: ontvangen rente uitgeleende gelden 2022	<u>0,00</u>	
Subtotaal		9.155.195,16
Rente van per 1 januari 2022		
Beschikbare reserves en voorzieningen 0,2% van € 39.014.488,66	<u>78.012,00</u>	
Subtotaal		78.012,00
Rente rekening courant 2021	0,00	
Rente kortlopende geldleningen	0,00	
Boeterente vervroegde aflossing	0,00	
Invorderingsrente	0,00	
Overige rentebaten	<u>0,00</u>	
		0,00
Totaal op te brengen rente via rente-omslagpercentage		9.233.207,16

Basis rente-omslag

Rente om te slaan over boekwaarde :	9.233.207,16	
Restant boekwaarde per 1 januari incl. herwaardering	567.487.596,49	
Investeringsboekjaar (50%)	<u>24.244.857,30</u>	
Restant boekwaarde per 1 januari incl. herwaardering		591.732.453,79

Op te brengen rente/restant boekwaarde	1,5604 %
---	-----------------

Bijlage 7 Staat van personeelslasten

Bedragen x € 1.000,-

		Salarissen & uitkeringen vast personeel	Sociale lasten	Overige personeels kosten	Personeel van derden	Totaal jaarrekening	Totaal begroting
		2022	2022	2022	2022	2022	2022
20000	Bestuur	769	4	18	0	791	821
	Totaal bestuur	769	4	18	0	791	821
15000	Omgeving en Beleid	7.005	2.155	82	376	9.618	5.117
16000	Omgeving en Communicatie	1.398	412	36	-10	1.836	7.722
17000	Informatie en Digitalisering	4.852	1.431	170	1.879	8.332	7.450
18000	Bedrijfsvoering	6.850	2.024	1.484	434	10.792	10.328
21000	Projecten Waterveiligheid	4.337	1.284	75	52	5.748	7.900
22000	Projecten Watersysteem en -keten	4.982	1.529	167	245	6.923	4.650
23000	Techn. installaties	7.850	2.391	180	418	10.839	10.244
24000	Beheer en Onderhoud	7.756	2.372	168	810	11.106	10.922
28000	Muskusrattenbeheer	4.693	1.379	125	0	6.197	6.456
29000	Vergunningen Toezicht Handhaving	3.774	1.133	137	436	5.480	5.343
91000	Ondernemingsraad	47	14	3	0	64	111
92000	Concerncontrol	516	144	5	0	665	652
92050	Programmamanager	212	55	66	34	367	641
92060	Programmamanager A5H	64	20	0	0	84	0
93000	CIO	121	33	11	0	165	149
93050	Strategisch adviseur	108	29	0	0	137	145
	Totaal afdelingen	54.565	16.405	2.709	4.674	78.353	77.830
90000	Directieraad	621	132	26	0	779	909
	Totaal directieraad	621	132	26	0	779	909
20100	Voormalig bestuur	94	0	0	0	94	-
99100	Voormalig personeel/ bestuur (1)	0	2	0	0	2	-
	Totaal voormalig	94,00	2	0	0	96	-
	Totaal personeelslasten	56.049	16.543	2.753	4.674	80.019	79.560

*
1) inclusief bijdrage uit de voorziening ad € 382k

Bijlage 8 Staat van personele sterkte

Organisatie-eenheid / afdeling	Formatie in fte per 31 12 2022 Vast	Formatie in fte per 31 12 2022 Tijdelijk	Formatie in fte per 31 12 2022 Totaal
Afdeling Omgeving en Beleid	110,89	0,70	111,59
Afdeling Informatie en Digitalisering	74,30	3,00	77,30
Afdeling Bedrijfsvoering	103,10	-	103,10
Afdeling Projecten Waterveiligheid	72,70	1,70	74,40
Afdeling Projecten Watersysteem en -keten	87,56	1,00	88,56
Afdeling Technische installaties	123,10	2,60	125,70
Afdeling Beheer en Onderhoud	129,65	1,00	130,65
Afdeling Muskusrattenbeheer	96,30	-	96,30
Afdeling Vergunningen Toezicht en Handhaving	56,10	9,00	65,10
Ondernemingsraad	0,50	-	0,50
Controlling	5,80	-	5,80
Programmamanager	2,00	-	2,00
Programmamanager A5H	1,00	-	1,00
Chief Information Officer	1,00	-	1,00
Strategisch adviseur	1,00	-	1,00
Directieraad	6,00	1,00	7,00
Participatie wet	0,30		0,30
Totaal personeelssterkte	871,30	20,00	891,30

Bijlage 9 mutaties ten laste van Onvoorzien 2022

Afdeling / projectonderdeel	Omschrijving	Bedrag
		€ -
	Totaal ten laste van onvoorzien	€ -

Bijlage 10 Liquiditeitspositie en Renterisico

	Omschrijving bedragen x € 1.000	2022				
		maand	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1.	Vlottende (korte) schuld	1	587	0	0	0
		2	1.020	0	69	116
		3	0	3.841	0	0
2.	Vlottende middelen	1	-413.673	-320.323	-396.556	-390.836
		2	-397.666	-303.397	-384.491	-358.813
		3	-355.001	-384.801	-386.122	-416.188
3.	Netto vlottende schuld (+) /	1	-413.086	-320.323	-396.556	-390.836
	Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	2	-396.646	-303.397	-384.422	-358.697
		3	-355.001	-380.960	-386.122	-416.188
4.	Gemiddeld netto vlottende schuld (+) /		-393.996	-412.077	-403.337	-447.078
	Gemiddeld overschot vlottende midd. (-)					
5.	Kasgeldlimiet		54.700	54.700	54.700	54.700
6a.	Ruimte onder de kasgeldlimiet (5-4)		448.696	466.777	458.037	501.778
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (5-4)					
	Kasgeldlimiet					
7.	Begrotingstotaal 2022		237.625			
8.	Ministerieel vastgesteld percentage		23%			
	Kasgeldlimiet: 7 x 8		54.700			

Renterisico op de vaste schuld

Omschrijving bedragen x € 1.000		Renterisico 2022
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0
2	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld totaal	0
3b	Nieuw uitgezette langlopende leningen	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	0
5	Betaalde aflossingen	46.548
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0
7	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	0
8	Renterisiconorm	71.300
9a	Ruimte onder de renterisiconorm (8-7)	71.300
9b	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	0
Berekening renterisiconorm		
10	Omvang begroting 2022	237.625
11	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%
12	Renterisiconorm: (10 x 11:100)	71.300

Bijlage 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten

Indien bij "Projectstatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet administratief wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022
Programma Waterveiligheid						
1015000	100362	Overstromingsmodellen	Actief	300	287	13
Totaal 1015000				300	287	13
1121000	100572	Dijkaanpassing Fluvia Tiel fase 1	Actief	1.200	894	306
Totaal 1121000				1.200	894	306
1121020	100480	Dijkversterking Gorinchem-Waardenburg (Gowa)	Actief	424.763	201.231	223.532
1121020	100481	Dijkversterking Tiel-Waardenburg (Tiwa)	Actief	380.351	71.547	308.804
1121020	100483	Dijkversterking Wolferen-Sprok (Wos)	Actief	206.552	120.094	86.458
1121020	100485	Dijkversterking Neder-Betuwe (Nebu)	Actief	61.805	25.207	36.598
1121020	100486	Dijkversterking Gameren	Actief	9.960	9.610	350
1121020	100487	Dijkversterking Tiel	Actief	52.843	12.411	40.432
1121020	100488	Dijkversterking Vianen	Afsluiten	19.173	16.657	2.516
1121020	100489	Dijkversterking Ameide Streefkerk (SAFE)	Actief	21.688	11.293	10.395
1121020	100491	Dijkversterking Sprok Sterreschans	Actief	4.160	2.236	1.924
1121020	100492	Dijkversterking Sterreschans Heteren	Actief	6.705	2.673	4.031
1121020	100493	Dijkversterking Waalfont	Actief	1.700	1.294	406
1121020	100517	POV Macrostabiliteit	Afsluiten	26.853	26.811	42
1121020	100527	Projectorg POV-Piping	Afsluiten	3.568	3.395	173
1121020	100553	Solidariteitsbijdrage HWBP	Actief	86.276	84.268	2.008
1121020	100556	Project Overstijgende Activiteiten	Actief	10.684	6.983	3.701
1121020	100654	Gastvrije Waaldijk	Actief	5.399	383	5.016
1121020	100730	KIS Restpunten	Actief	2.836	1.806	1.030
1121020	100731	KIS Fase 2	Actief	2.820	-1.101	3.921
1121020	100744	KIS Afwikkeling werkzaamheden Duiss von Damm (Lekdijk 24A)	Actief	697	40	658
1121020	100745	Doortrekking A15 Sterrenschans-Heteren P1190, project 22BX	Actief	2.023	83	1.940
1121020	100774	Future Dikes (HWBP)	Actief	5.020	1.141	3.879
1121020	100775	Emissieloos bouwen	Actief	102	99	3
1121020	100776	DuboCalc plan- en realisatiefase	Afsluiten	94	78	16
1121020	100777	Handreiking duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit dijken	Afsluiten	215	196	19
1121020	100801	De innovatie versneller	Actief	4.697	1.336	3.361
1121020	100859	Programmasturing HWBP/ASH	Actief	1.500	286	1.214
1121020	100884	Projectoverstijgende natuurcompensatie HWBP	Actief	3.500	166	3.334
Totaal 1121020				1.345.984	600.223	745.761
1122000	100541	Noordwaard restpunten kades	Actief	2.230	1.618	612
1122000	100632	Opstellen en implementeren Fragility Curves	Actief	275	265	10
1122000	100733	KIS asfaltherstel/oppervlakte behandeling	Actief	552	504	48
1122000	100743	Onderhoud en schadeherstel na oplevering dijkversterkingspro	Actief	2.397	971	1.426
Totaal 1122000				5.454	3.358	2.096
Totaal Programma Waterveiligheid				1.352.938	604.762	748.176
Programma Watersysteem						
1012000	100267	Klimaatadaptatie kennis en communicatie	Actief	300	236	64
1012000	100341	Waterbeheerprogramma 2022-2027	Actief	305	299	6
Totaal 1012000				605	535	70
1015000	100363	Waterbeschikbaarheid Zoetwater	Actief	100	36	64
1015000	100369	3e ronde toetsing waterkwantiteit	Actief	660	151	509
1015000	100373	Wateraanvoermodellen (voorheen project Beperk doorspoel c	Afsluiten	625	625	0
1015000	100375	KRW onderzoek	Actief	383	340	43
1015000	100379	Stroomgebiedsbeheersplan KRW	Actief	390	350	40
1015000	100438	Watersysteemanalyses	Actief	271	271	0
1015000	100903	KRW natte natuur	Actief	100	0	100
Totaal 1015000				2.529	1.773	755
1015100	100408	Pilots Gebiedsprocessen	Actief	150	108	42
1015100	100409	KA. Gebiedsprocessen	Actief	974	529	445
1015100	100473	Innovatieve Watervoorziening Noord en Zuid	Actief	1.700	1.222	478
1015100	100746	Maatreg. wateroverlast Breedeweg-Grafwegen	Actief	1.650	642	1.008
1015100	100835	Planvorming klimaatadaptatie Arnhem-Zuid	Actief	36	0	36
1015100	100837	Planvorming klimaatadaptatie A5H	Actief	203	11	192
1015100	100838	Planvorming Klimaatadaptatie NWR R KAR	Actief	342	0	342
1015100	100839	Planvorming klimaatadaptatie RvMW	Actief	252	0	252
1015100	100840	Planvorming klimaatadaptatie WE4(Altena)	Actief	69	50	19
1015100	100896	WUP KA Rijk van Maas en Waal (Algemeen)	Actief	370	5	365
1015100	100899	WUP KA RvMW Reg. participatie	Actief	450	0	450
1015100	100916	WUP KAR Stedelijke opgave klimaat	Actief	50	0	50
1015100	100917	WUP KAR Algemeen	Actief	128	0	128
1015100	100920	WUP KAR Stedelijke opgave klimaat/KRW	Actief	60	0	60
1015100	100934	WUP Altena advies algemeen	Actief	100	0	100
1015100	100937	WUP Altena alg. uitvoeringsmaatregelen	Actief	356	0	356
Totaal 1015100				6.889	2.567	4.322

Bijlage 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten

Indien bij "Projectstatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet administratief wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022
1015230	100529	Planvorming HBO Overwaard Integraal	Afsluiten	1.625	1.554	71
1015230	100531	Monitoring HBO	Actief	175	83	92
Totaal 1015230				1.800	1.636	164
1021000	100205	NSG Schuytgraaf	Afsluiten	3.729	3.733	-4
1021000	100207	Uitv wp West Betuwe	Actief	2.711	1.798	913
1021000	100209	Uitv wp Alblasserdam	Actief	812	794	19
1021000	100215	Uitv wp Vijfheerenlanden	Actief	1.351	1.223	127
1021000	100218	NSG Bijsterhuizen Wijchen	Actief	809	782	27
1021000	100219	Uitv wp Druten	Actief	137	126	11
1021000	100220	Uitv wp Heumen	Actief	697	672	26
1021000	100221	Uitv wp West Maas en Waal	Actief	4.094	3.281	813
1021000	100222	Uitv wp Wijchen	Actief	138	53	85
1021000	100223	Uitv wp Gorinchem	Actief	1.115	1.124	-9
1021000	100225	Uitv wp Molenlanden	Actief	1.025	1.162	-137
1021000	100226	Uitv wp Hardinxveld	Actief	4.333	3.842	491
1021000	100227	Uitv wp Sliedrecht	Actief	776	703	73
1021000	100254	Water Tiel Oost	Actief	3.535	3.039	496
1021000	100258	Uitv. waterplan Tiel	Actief	2.231	1.778	453
1021000	100404	Uitvoering Waterplan Culemborg	Actief	2.172	2.432	-261
1021000	100406	Uitvoering Waterplan Altena	Actief	5.099	4.019	1.081
1021000	100412	Uitvoering Waterplan Arnhem	Actief	816	998	-181
1021000	100413	Uitvoering Waterplan Lingewaard	Actief	818	901	-83
1021000	100414	Uitvoering Waterplan Overbetuwe	Actief	1.218	1.049	169
1021000	100415	NSG Waalsprong/Waterbeheer	Actief	5.119	4.885	234
1021000	100416	Uitvoering Waterplan Beuningen	Actief	679	775	-96
1021000	100418	Uitvoering Waterplan Maasdriel	Actief	1.610	1.797	-187
1021000	100419	Uitvoering Waterplan Zaltbommel	Actief	1.152	1.150	1
1021000	100429	Uitvoering Waterplan Nijmegen	Actief	2.981	2.422	558
1021000	100431	Uitvoering Waterplan Buren	Actief	898	743	154
1021000	100432	Uitvoering Waterplan Neder-Betuwe	Actief	882	1.099	-217
1021000	100433	Uitvoering Waterplan Berg en Dal	Actief	931	572	359
1021000	100876	OSW Onderzoek Altena/Vijfh./West Betuwe	Actief	50	26	24
Totaal 1021000				51.917	46.978	4.939
1123000	100528	Uitvoering kadeverbetering Molenkade	Actief	10.989	10.938	51
1123000	100530	Uitvoering verdiepen Achterwaterschap	Actief	5.069	4.326	743
1123000	100533	A5H: Onderzoeksprogramma Waterveiligheid	Actief	3.000	2.588	412
1123000	100535	A5H Kadeversterking 1e tranche	Actief	10.530	3.848	6.682
1123000	100573	Uitvoering kade HBO	Afsluiten	290	248	42
1123000	100575	Meekoppelkansen regionale keringen realisatie	Actief	150	20	130
1123000	100771	Strategische grondvoorraad A5H	Actief	3.500	762	2.738
1123000	100860	Preverkenning ontwikkeltrajecten assetmanagement en data	Actief	50	0	50
Totaal 1123000				33.578	22.729	10.849
1211000	100360	Opstellen peilbesluiten	Actief	1.530	1.320	210
Totaal 1211000				1.530	1.320	210
1214000	100391	Actual legger fase 2	Actief	1.300	804	496
Totaal 1214000				1.300	804	496
1221000	100255	KRW NVO Bommelerwaard	Actief	780	641	139
1221000	100277	N2000 PAS Bruuk (SOK)	Actief	1.500	797	703
1221000	100278	KRW verdiepen	Actief	3.025	2.269	756
1221000	100403	KRW Herprofilieren Oevers	Actief	2.800	1.800	1.000
1221000	100422	N.B.W. Zaltbommel matr.	Actief	270	138	132
1221000	100423	WBP Natura 2000 KRW	Actief	1.000	18	982
1221000	100424	KRW/EVZ SOK GLD 2015-2021	Actief	2.452	2.229	223
1221000	100426	Nw Zuiderlingedijk PAS (SOK)	Actief	1.500	289	1.211
1221000	100427	NBW Waterberg 4hoeven	Actief	1.075	874	201
1221000	100540	Aanleg NVO	Afsluiten	1.929	1.941	-12
1221000	100560	Maatregelen Overasselts Broek	Actief	300	272	28
1221000	100585	EVZ capreton fase 4+5+6	Actief	576	307	269
1221000	100623	KRW Kwaliteitsbaggeren 2022-2027	Actief	1.650	0	1.650
1221000	100639	KRW NVO A&B nabij rwzi Sleeuwijk	Actief	290	236	54
1221000	100681	KRW-Waterberging Altena	Actief	419	162	257
1221000	100781	Waterberging Regiodeal	Actief	700	164	536
1221000	100783	N2000 Pompveld Andelschbroek Fase3	Actief	100	0	100

Bijlage 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten

Indien bij "Projecsatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet adminstratief wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022
1221000	100784	EVZ Pompveld-Alm	Actief	536	38	498
1221000	100882	KRW - aanleg natuurvriendelijke oevers	Actief	1.000	3	997
1221000	100898	WUP KA RvMW Aanleg klimaatbuffers	Actief	590	37	553
1221000	100901	WUP KA RvMW Waterkw. maatr. stedelijk gebied	Actief	40	0	40
1221000	100902	KRW Schoonwater biodiv en waterkwal	Actief	200	9	191
1221000	100914	WUP KAR Waterbuffers/aanvoerroute	Actief	400	0	400
1221000	100915	WUP KAR Herprofileren Linge	Actief	435	0	435
1221000	100919	WUP KAR Wateraanvoer Zoelen	Actief	158	0	158
1221000	100936	WUP Altena uitvoering Waterlopen	Actief	79	0	79
Totaal 1221000				23.803	12.226	11.577
1241000	100239	Aanpassingen JU Smitgemaal	Actief	6.315	5.062	1.253
1241000	100241	Uitv. Peilbesl. Middelbroek/Ameide/Tienhoven	Actief	2.599	2.089	510
1241000	100253	Nieuwbw gml Tricht/de Neust	Actief	9.350	8.814	536
1241000	100265	Renovatie stuwen	Actief	3.955	3.623	332
1241000	100266	KRW Vispassage Grt Merwedels	Actief	225	0	225
1241000	100269	Automatisering stuwen	Actief	1.010	886	124
1241000	100274	KRW Vispassages Noord-Brabant	Actief	1.705	1.171	534
1241000	100276	KRW Vispassages GLD	Actief	3.316	2.913	403
1241000	100316	Arboveiligheid stuwen_inlaten	Actief	1.475	478	997
1241000	100319	Uitv. peilbesluit Ablasserwaard	Actief	3.585	3.435	150
1241000	100325	NBW Broekse sluis	Actief	3.045	2.977	68
1241000	100329	iWA telemetrie vervanging	Actief	15.501	13.214	2.287
1241000	100335	Ren. gemaal Maurikse Wetering	Actief	975	883	92
1241000	100351	Voorb technische werken ws	Actief	27	0	27
1241000	100354	Renovatie gemaal Kedichem (vervangen toogconstructie uitstr	Afsluiten	1.014	1.014	0
1241000	100378	Real. arboveiligheid obj ws	Actief	1.250	736	514
1241000	100381	Vismigratie rijksobj. tot 2016	Afsluiten	1.244	1.110	134
1241000	100385	Renov gml 2011	Actief	3.428	2.837	591
1241000	100386	Ren. gemaal Drielandenpunt	Actief	420	380	40
1241000	100393	nieuwbouw gemaal Hardinxv-Zuid	Actief	1.800	1.470	330
1241000	100394	Uitbr. 3e trap Elshoutsluis	Actief	2.500	2.036	464
1241000	100397	Nieuwbouw gemaal Pannerling en realisatie vispassage	Actief	11.375	1.573	9.802
1241000	100401	Waterbeheersing Werkendam-oost	Actief	1.170	1.157	13
1241000	100428	NBW kunstwerken Beneden Linge	Afsluiten	725	664	61
1241000	100534	ASH: Boezembemaling Overwaard	Actief	17.000	7.961	9.039
1241000	100552	Renovatie stuw Langerak Noord	Actief	115	113	2
1241000	100561	Noordwaard gem Steurgat	Afsluiten	310	174	136
1241000	100625	Uitv.peilbesluit Bommelerwaard	Actief	385	291	94
1241000	100641	Afwatering Gijsbertpolder	Actief	345	310	35
1241000	100701	Vernieuwing gemaal Puttenlanden	Actief	150	138	12
1241000	100713	ASH: Afsluitmiddel Graafstroom / Polder Laag-Blokland	Actief	300	0	300
1241000	100735	A27 verbetering watersys (duikers en knelpunten)	Actief	695	695	0
1241000	100831	Uitvoering peilbesluit Alm en Biesbosch	Actief	220	65	155
1241000	100897	WUP Aanpassen en automatiseren stuwen RMW + KAR	Actief	810	9	801
1241000	100900	WUP KA RvMW Optimalisatie waterinlaat	Actief	25	0	25
1241000	100927	Streefpeilenplan Citters	Actief	25	0	25
1241000	100928	Peilbesluit Bloemers	Actief	25	0	25
1241000	100930	KRW3-Aanleg vispassages Riet & Ketelstraat	Actief	1.115	0	1.115
1241000	100931	APK vispassages	Actief	280	0	280
1241000	100935	WUP Altena uitvoering kunstwerken	Actief	1.353	0	1.353
Totaal 1241000				101.163	68.279	32.883
1242000	100127	Impl OBS T1 fase 2	Actief	270	210	60
Totaal 1242000				270	210	60
1243000	100133	Beslissing Ondersteunend Systeem	Actief	750	227	523
Totaal 1243000				750	227	523
1261000	100336	Uitvoering Inwinplan	Actief	300	294	6
Totaal 1261000				300	294	6
1262000	100338	Meetapparatuur	Actief	150	124	26
Totaal 1262000				150	124	26
1524000	100317	Uitvoering Peulensluis	Actief	2.500	2.454	46
1524000	100624	Renovatie Gorinchemse Kanaalsluis	Actief	23	23	0
Totaal 1524000				2.523	2.477	46
1663000	100342	Uitv. Deltaplan Agr. Waterbeh.	Actief	1.900	712	1.188
Totaal 1663000				1.900	712	1.188
Totaal Programma Watersysteem				231.006	162.891	68.115

Bijlage 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten

Indien bij "Projectstatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet administratief wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022
Programma Waterketen						
1242090	100851	Uitbr.database CGOO	Afsluiten	150	158	-8
Totaal 1242090				150	158	-8
1311000	100211	ATS Giessendam West 2 en 3	Actief	890	818	72
1311000	100228	TS Zaltbommel	Actief	10.375	6.899	3.476
1311000	100247	TS regio noord	Actief	21.215	18.474	2.741
1311000	100249	Aanp. div. rioolgemaalenvm afn	Actief	1	0	0
1311000	100328	TS Land van Heusden en Altena	Actief	14.847	14.838	9
1311000	100352	Voorb. technische werken wk	Actief	50	0	50
1311000	100387	Renovatie rgml Dodewaard	Actief	180	176	4
1311000	100389	Nieuwbouw rgml Bleskensgraaf	Afsluiten	630	419	211
1311000	100392	Nieuwbouw rgml Wijngaarden	Afsluiten	330	313	17
1311000	100395	Aanp.rgml BleeuwenExpeditieweg	Actief	1.050	1.024	26
1311000	100396	Aanp. Rgml Vianen- De Limiet	Actief	500	73	427
1311000	100555	cap.vergr rgml Waalsprong	Actief	514	510	4
1311000	100638	Aanp. rgml Brakel en Poederoyen ivm afname verplichting	Actief	85	71	14
1311000	100683	A27 POS 001	Actief	77	55	23
1311000	100685	A27 POS 002	Actief	619	577	42
1311000	100686	A27 POS 003	Actief	68	45	23
1311000	100687	A27 POS 004	Afsluiten	266	266	0
1311000	100688	A27 POS 005	Actief	1.822	195	1.628
1311000	100751	Vervangen procesautomatisering Waterketen	Actief	1.000	68	932
1311000	100847	Dijkkruising effluentleiding RWZI Papendrecht	Actief	150	83	67
Totaal 1311000				54.669	44.904	9.765
1321000	100238	Uitbreiding rwzi Zaltbommel	Actief	2.600	1.884	716
1321000	100295	Centralisatie rwzi noord	Actief	19.505	19.145	360
1321000	100331	KRW rwzi Groesbeek	Actief	250	46	204
1321000	100332	RWZI Nijmegen ARN luiers	Actief	250	186	64
1321000	100333	Aanpassingenv tbv CE markering ZTW	Actief	1.580	1.181	399
1321000	100337	centrale rwzi LvH&A	Actief	21.201	21.176	25
1321000	100383	stikstofbeh. rwzi Nijmegen	Actief	2.290	2.010	280
1321000	100384	vetreiniging rwzi Nijmegen	Actief	235	215	20
1321000	100420	Besturing rwzi Arnh Nijm Tiel	Actief	5.548	5.389	159
1321000	100421	Electro aanpassingenv rwzi NAT	Actief	2.015	1.466	549
1321000	100425	Inzam.&zuiv.glastuinb. Bomm.	Afsluiten	1.810	1.810	0
1321000	100655	investering mobiel/modulair RWZI beluchting	Actief	150	145	5
1321000	100697	Rwzi Arnhem Quick wins	Actief	287	278	9
1321000	100702	Renovatie rwzi Sliedrecht	Actief	360	200	160
1321000	100732	Demo medicijnrestenv rwzi Groesbeek	Actief	800	65	735
1321000	100753	Realisatie modificaties Arnhem	Actief	1.500	716	784
Totaal 1321000				60.381	55.912	4.470
1331000	100298	Opt. slibgisting Tiel	Actief	17.700	17.376	324
1331000	100304	Veiligheid biogasinstallaties	Actief	530	506	24
1331000	100339	Energiefabriek West.	Actief	31.950	31.349	601
1331000	100700	Gasdetectie rwzi Arnhem, Nijmegen en Tiel	Actief	450	204	246
1331000	100857	Energiefabriek West (RP)	Actief	2.550	0	2.550
Totaal 1331000				53.180	49.435	3.745
3004010	100522	Zonnepark RWZI Nijmegen (INNOZOWA)	Actief	991	744	247
3004010	100524	PV Zonnestroom RWZI terreinen	Actief	105	7	98
3004010	100635	Zonnepark Rwzi Arnhem-Zuid	Actief	3.000	1.993	1.007
3004010	100636	Zonnepark RWZI Hardinxveld- Giessendam	Actief	1.012	845	167
3004010	100637	Zon op dak	Actief	988	56	932
3004010	100661	Zonnepark RWZI Wijk en Aalburg	Actief	839	718	120
3004010	100662	Zonnepark RWZI Sleeuwijk	Actief	2.070	1.863	207
3004010	100663	Zonnepark RWZI Geldermalsen	Actief	492	476	15
3004010	100689	Zonnepark Eethen	Actief	2.200	1.200	1.000
3004010	100690	Zonnepark Sliedrecht	Actief	450	389	61
3004010	100691	Zonnepark Dussen	Actief	1.000	682	318
3004010	100692	Zonnepark Zaltbommel	Actief	10	0	10
3004010	100693	Zonnepark Maasbommel	Actief	10	0	10
3004010	100695	Zonnepark Culemborg	Actief	1.450	1.108	342

Bijlage 11 Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten

Indien bij "Projectstatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet administratief wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022
3004010	100725	Zonnepark Millingen	Actief	25	10	15
3004010	100726	Zonnepark Haaften	Actief	10	9	1
3004010	100727	Zonnepark Beesd	Actief	23	22	1
3004010	100729	Zonnepark Gendt	Actief	25	22	3
3004010	100785	Zonnepark Zetten	Actief	18	8	10
3004010	100786	Zonnepark Aalst	Actief	58	12	46
3004010	100787	Zonnepark Eck en Wiel	Actief	58	8	50
3004010	100788	Zonnepark Lienden	Actief	58	2	56
Totaal 3004010				14.891	10.174	4.717
Totaal Programma Waterketen				183.271	160.582	22.689
Programma Middelen						
1242090	100877	Info.veilig: PA implem. CMDB	Actief	175	43	132
1242090	100879	Info.veilig: PA herinricht. assets-structuur	Actief	75	0	75
Totaal 1242090				250	43	207
1911000	100665	Waterschapsverkiezingen 2023	Actief	300	15	285
Totaal 1911000				300	15	285
1913010	100402	Strategische Grondvoorraad	Actief	4.800	4.169	631
Totaal 1913010				4.800	4.169	631
1921000	100132	Inrichting multifunctionele ruimte JU Smitgemaal	Actief	150	47	103
Totaal 1921000				150	47	103
2002100	100137	Implementatie Omgevingswet	Actief	2.467	2.295	172
2002100	100514	Integrale planning projecten	Actief	75	75	0
Totaal 2002100				2.542	2.371	171
2003010	100869	Info veilig: T4 Terechte rechten	Actief	200	37	163
Totaal 2003010				200	37	163
2007100	100130	CPM Applicatie	Afsluiten	189	170	19
Totaal 2007100				189	170	19
2011010	100709	Implementatie aanbesteding telefonie	Actief	325	303	22
2011010	100721	Vervang netwerkcomp. en 2de fase netwerksegm	Actief	1.106	1.020	86
2011010	100722	Vervanging en uitbreiding serverpark 2020/2021	Afsluiten	1.595	1.583	12
2011010	100779	Managed Cliënt Omgeving	Afsluiten	200	195	5
2011010	100848	Implementatie MS365	Actief	1.815	349	1.466
2011010	100867	Info veilig: Tx Aanvullend Victoria Proc	Actief	717	292	425
2011010	100871	Info.veilig: T2-6 MDM2 Conditional Access	Actief	240	160	80
2011010	100925	Aanschaf CRK videowall	Actief	150	0	150
2011010	100926	IT hardware pilot hybride Blomboogerd	Actief	126	76	50
Totaal 2011010				6.274	3.978	2.296
2011020	100126	MIS Big Data	Actief	200	162	38
2011020	100155	Basisreg en centrale database	Afsluiten	825	880	-55
2011020	100754	DIB: digitaal (samen)werken	Actief	1.461	720	741
2011020	100773	DAMO vervolg 2021	Actief	380	157	223
2011020	100850	Digitale dienstverlening	Actief	150	20	130
Totaal 2011020				3.016	1.938	1.078
2011030	100913	Implementatie geo voorziening	Actief	150	0	150
Totaal 2011030				150	0	150
2013000	100175	Kantoorconcept Blomboogerd	Actief	975	693	282
2013000	100564	MJOP kantoor Blomboogerd	Actief	1.372	990	382
2013000	100699	Herstel kantoor Blomboogerd	Actief	1.150	568	582
Totaal 2013000				3.497	2.252	1.245
2014020	100755	DIB: Vervanging Verseon	Actief	1.533	115	1.418
Totaal 2014020				1.533	115	1.418
4001000	100099	Aanschaf/vervanging materieel (meerjarenraming)	Actief	200	196	4
4001000	100100	Vervangen maaï-/veegboten (meerjarenraming)	Actief	194	183	11
4001000	100509	Mobiele bemalingsinstallaties	Afsluiten	1.161	1.160	0
4001000	100703	Conver maaiboten 2019	Afsluiten	230	230	0
4001000	100749	Aanschaf maaiboten 2020	Afsluiten	230	211	19
4001000	100750	Aanschaf vuilwaterpompen 2020	Afsluiten	90	89	1
4001000	100844	MAN TGS 26.360 FANL 6x4-4 NN Cab; chassisnummer WMA84	Afsluiten	350	348	2
4001000	100845	Vervangen maaiboot 2021	Afsluiten	108	107	1
4001000	100846	Conver C485II maaiboot serienummer 89059090	Afsluiten	200	200	0
Totaal 4001000				2.763	2.723	39
Totaal Programma Middelen				25.663	17.858	7.805
Eindtotaal				1.792.878	946.093	846.785

Bijlage 11b Overzicht afgesloten en doorlopende kredieten met kredietoverschrijding op 31-12-2022

Bedragen x € 1.000

Indien bij "Projectstatus" Afsluiten staat dan betekent dit dat het krediet administratief wordt afgesloten.

Product	Project	Project (T)	Project-status	Krediet (bruto) tm 2022	Realisatie (bruto) tm 2022	Krediet saldo per 31-12-2022	Toelichting kredietoverschrijding
1021000	100205	NSG Schuytgraaf	Afsluiten	3.729,1	3.732,6	-3,5	Geringe bruto overschrijding. Dit bedrag is terugontvangen van gemeente, Netto binnen totaal krediet gebleven.
1221000	100540	Aanleg NVO	Afsluiten	1.928,9	1.941,2	-12,3	De kosten voor de accountantscontroleverklaring BDO zijn hoger uitgevallen dan voorzien waardoor een kleine bruto krediet overschrijding is ontstaan.
1242090	100851	Uitbr.database CGOO	Afsluiten	150,0	158,0	-8,0	Geringe bruto overschrijding. Bij raming abusievelijk geen btw geraamd
2011020	100155	Basisreg en centrale database	Afsluiten	825,0	880,2	-55,2	Overschrijding a.g.v. 27k advocaatkosten en 28K langer inhuur projectleider vanwege verdere uitloop ander project.
		Totaal	Afsluiten	6.632,9	6.711,9	-79,0	
1021000	100404	Uitvoering Waterplan Culemborg	Actief	2.171,6	2.432,1	-260,6	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100413	Uitvoering Waterplan Lingewaard	Actief	817,9	901,2	-83,3	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100223	Uitv wp Gorinchem	Actief	1.115,1	1.124,2	-9,1	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook over het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100225	Uitv wp Molenlanden	Actief	1.025,5	1.162,1	-136,6	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100412	Uitvoering Waterplan Arnhem	Actief	816,4	997,9	-181,5	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100416	Uitvoering Waterplan Beuningen	Actief	679,0	774,9	-95,9	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100418	Uitvoering Waterplan Maasdriel	Actief	1.610,2	1.796,8	-186,7	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
1021000	100432	Uitvoering Waterplan Neder-Betuwe	Actief	881,8	1.098,5	-216,8	De uitvoering van waterplannen is een coproductie met de betreffende gemeente. In het verleden is de kredietverlening gebaseerd op de netto-kosten. Soms fungeert het waterschap als penvoerder van een bepaalde maatregel, waardoor het krediet (bruto) wordt overschreden. De gemeente betaalt haar deel in hetzelfde jaar terug aan het waterschap (wat in eerste instantie is betaald door waterschap). Door deze systematiek wordt het bruto krediet overschreden maar is het netto krediet toereikend. Naar verwachting wordt het gehele waterplan in 2023 afgesloten, dan zal ook op het bruto/nettotraject worden gerapporteerd.
		Totaal	Actief			-1.170,4	

Bijlage 12 - Toelichting bruto investeringen per programma / beheerproduct

Programma	Beheer product	Omschrijving beheerproduct	Begroting 2022 (bruto)	Realisatie 2022 (bruto)	Bedragen * € 1.000 Verschil Begr. -/- Realisatie	% Afw.	Toelichting
Waterveiligheid	1121020	Aanl.&verw.primaire waterk.20	252.928	190.785	62.143	25%	De prognose eindstand van de HWBP-projecten is ongewijzigd, het betreft een verschuiving van uitgaven tussen de jaren mn. voor de volgende projecten: -Bij 2 dijkversterkingsprojecten (TiWa en Stad Tiel) is door de extreme prijsstijgingen het contract met de aannemer later getekend waardoor de inkoop van staal doorgeschoven is naar 2023 (samen € 30 mln.). -Bij dijkversterkingsproject GoWa is door een aanpassing in de planning uitgaven van € 25 mln. doorgeschoven naar 2023 en verder. -Door een gewijzigde planning en de drukte bij notarissen passeren aktes later dan verwacht waardoor bij project NeBu de kosten van grondverwerving doorschuift naar 2023. Tevens kreeg dit project ook te maken met een bezwaar op de voorlopige gunning waardoor minder kosten van de aannemer gefactureerd is (€ 11 mln.). -De hogere realisatie bij dijkversterkingsproject WOS van € 8 mln. wordt met name veroorzaakt door een versnelling in de planning.
	1122000	Onderh. primaire waterkeringen	559	945	-387	-69%	Overschrijding is met name een gevolg van een forse inzet en daarmee gepaard gaande extra uitgaven op schadeherstel dijkverbetering KIS. De doorgeschoven werkzaamheden Noordwaard uit 2021 zijn in 2022 afgerond. Daarnaast zijn geplande werkzaamheden aan Diefdijk, waterontspanners en bestortingen doorgeschoven.
Totaal Waterveiligheid			253.486	191.730	61.756	24%	
Watersysteem	1012000	Waterbeheersplan	35	12	23	65%	
	1015000	Thema- en gebiedsgerichte plannen (themagericht)	333	69	264	79%	Algemeen: uitvoering projecten 2e helft 2022 waar mogelijk getemporeiseerd t.b.v. lagere effecten op tarieven 2023. Specifiek: lagere realisatie door met name: 1. vertraging bij project '3e ronde toetsing waterkwantiteit' en 2. opstart project 'Droogtebestrijding', waarbij realisatie in latere jaren plaatsvindt.
	1015100	Thema- en gebiedsgerichte plannen (gebiedsgericht)	1.294	553	741	57%	Algemeen: uitvoering projecten 2e helft 2022 waar mogelijk getemporeiseerd t.b.v. lagere effecten op tarieven 2023. Specifiek: lagere realisatie door: 1. de WaterschapsUitvoeringsProgramma's zijn in 2022 vastgesteld, de uitvoering volgt na 2022 terwijl er voor 2022 budget was opgenomen in de begroting. 2. Vertraging opgelopen bij 'Maatreg. wateroverlast Breedeweg-Grafwegen' i.v.m. een beroepszaak. 3. Minder aanvragen van agrariërs voor de stimuleringsregeling waterbesparende maatregelen dan afgeleverd waren.
	1015230	Planv. Reg. Waterkeringen	8	8	-1	-9%	
	1021000	Plannen van derden (waterbeheer en -keten)	1.934	1.352	582	30%	Algemeen: uitvoering projecten 2e helft 2022 waar mogelijk getemporeiseerd t.b.v. lagere effecten op tarieven 2023. Specifiek: lagere realisatie door diverse oorzaken bij planvorming en realisatie van projecten, waaronder stagnering in grondaankoop, langere doorlooptijd wettelijke procedures en doorschuiven van realisatie projectonderdelen naar latere jaren.
	1123000	Aanleg en verwerving regionale waterkeringen-00	2.108	1.702	406	19%	Ten tijde van de begroting was het uitgangspunt nog dat het Onderzoeksprogramma ASH in 2022 afgerond zou worden, dit is echter met 2 jaar verlengd binnen het beschikbare krediet. De ramingen zijn hierop aangepast. Voor de 1e tranche kadeversterking zijn de ramingen per jaar onzeker door de grondaankopen. Tot slot zijn er minder meekoppelkansen binnen ASH voor financiering in aanmerking gekomen dan in de begroting was gereserveerd.
	1211000	Peilbesluiten	135	195	-60	-44%	
	1214000	Beheersregister waterlopen en kunstwerken	183	32	151	82%	Temporiseren van project 'Actualisatie legger wateren fase 2' naar 2023 vanwege prioriteitstelling voor Omgevingswet (werkingsgebieden).
	1221000	Aanleg en verwerving waterlopen-00	6.912	1.779	5.134	74%	Lagere realisatie m.n. door KRW projecten die nog niet in uitvoering zijn of kunnen omdat nog bekeken moet worden hoe ze uitgevoerd gaan worden. Daarbij is medewerking vanuit de omgeving van belang.
	1232000	Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	6.592	8.646	-2.054	-31%	Hogere realisatie t.o.v de begroting doordat er meer uitgevoerd is in eerste fase baggerprojecten dan ingeschat.
	1241000	Bouw en verwerving kunstwerken actie waterbeheersing	10.663	11.030	-367	-3%	Hogere uitgaven voor project JU Smit gemaal dan verwacht (tegenvallers) en (eerdere) aankoop van materialen voor nieuwbouw gemaal Pannerling in 2022 ipv 2023.
	1242000	Onderh. kunstwerken actieve waterbeheersing	0	3	-3	-	
	1242090	Onderh. kunstw. act.waterbeh. (T-PAR)	50	66	-17	-34%	
	1243000	Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	130	115	15	11%	
	1261000	Monitoring waterkwantiteit	15	8	7	44%	
	1262000	Monitoring waterkwaliteit	20	25	-5	-23%	
	1524000	Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegenbeheer	40	0	40	100%	Gorinchemse kanaalsluis in 2022 nog niet opgestart
	1663000	Stimulering aanpak diffuse emissies	222	127	95	43%	
Totaal Watersysteem			30.674	25.722	4.952	16%	

Programma	Beheer product	Omschrijving beheerproduct	Begroting 2022 (bruto)	Realisatie 2022 (bruto)	Bedragen * € 1.000 Verschil Begr. -/- Realisatie	% Afw.	Toelichting
Waterketen	1311000	Bouw en verwerving transportstelsels	4.239	1.862	2.377	56%	Vertraging door rechtszaken (TS Noord) en uitvoering verhoogd door tegenwerking van een eigenaar ihkv verbreding van A27 en het opnieuw herijken van de opdracht.
	1312000	Onderhoud transportstelsels	0	2,266935	-227%	-	
	1321000	Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	2.814	1.862	952	34%	Project Arnhem uitwerking vergt meer tijd en is complexer dan verwacht. Pilot medicijnenresten verhoogd door specialistische aard van het project.
	1322000	Onderhoud zuiveringsinstallaties	-	2	-2	-	
	1322090	Onderh. zuiveringsinstallaties (T-PAR)	101	135	-34	-34%	
	1331000	Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	691	1.002	-312	-45%	Met name door afronding energiefabriek en betaling van de laatste werkzaamheden in 2022 ipv 2021
	1332000	Onderh. slibverwerkingsinstallaties	-	1	-1	-	
	3004010	Duurzaamheid, Innovatie en Energie	2.603	1.480	1.123	43%	Vertraging bij uitvoering diverse zonneparkprojecten aangezien netbeheerder Liander geen nieuwe zonnenvelden toelaat op het elektriciteitsnet. Tevens lagere realisatie vanwege BTW-correcties.
Totaal Waterketen			10.446	6.345	4.101	39%	
Wegen	1422020	Onderh. wegsloten (baggeren)	300	134	166	55%	Lagere projectkosten baggeren wegsloten vanwege verschuiving van uitgaven naar 2023 door late betaling aan Aquon.
	1422030	Onderh. wegen en wegbermen	2185	1210,9014	974,0986	0,44581172	Het besluit over het accepteren van meerprijs asfalt (stijging olieprijs vanwege Oekraïne) heeft meer dan 4 maanden geduurd. Gevolg hiervan is dat start werkzaamheden en facturering ook ruim 4 maanden zijn opgeschoven of pas in 2023 worden opgepakt. Dit heeft zijn weerslag gehad op de realisatie.
	1423000	Bouw en verwerving kunstwerken wegenbeheer	300	279	21	7%	
Totaal Wegen			2.785	1.624	1.161	42%	
Middelen	1911000	Bestuur	30	15	15	50%	
	1921000	Externe communicatie	523	279	244	47%	Temporiseren van project 'Inrichting multifunctionele ruimte JU Smitgemaal' naar jaren na 2022 vanwege 1. latere oplevering renovatie JU Smitgemaal en 2. heroriëntatie belevingsruimten in JU Smitgemaal.
	2002100	Organisatiebeleid- en beheer	213	359,78524	-146,78524	-0,68913258	Extra uitgaven n.a.v. kosten uit 2021 die zijn doorgeschoven n.a.v. uitsstel van de wet. Betreft op orde brengen DSO.
	2003010	Person.beleid/beh.	0	37	-37	-	
	2007100	Financieel Beleid	0	0	0	-	
	2011010	Automatisering	1.100	1.304	-204	-19%	Uitvoering in 2022 van enkele verhoogde projecten uit 2021. Daarnaast uitvoering van enkele projecten van actieplan Informatieveiligheid welke nog niet op dit product begroot waren (waren centraal begroot). Alle projecten worden uitgevoerd binnen de beschikbare kredieten.
	2011020	Informatisering	785	535	249	32%	Verschil te verklaren vanuit vertraging datamanagement projecten door aangepaste prioritering vanuit omgevingswet. En aangepaste prioritering digitale dienstverlening vanwege overall werkdruk binnen IDT.
	2013000	Huisvesting hoofdkantoor	5.129	1.011	4.118	80%	Binnen het project Habit@ is een achterstand ontstaan de fase van planvorming is verhoogd n.a.v. Corona en daaruit ontstane nieuwe inzichten. M.b.t. regulier onderhoud zijn enkele grote daarmee samenhangende investering naar 2023 verplaatst.
	2014020	Interne Fac. (Archief)	173	43	130	75%	Vertraging project vervanging Verseen door afhankelijkheden met outsourcing. Zwaartepunt werkzaamheden ligt in 2023. Afronding in 2024
	4001000	Tractie doorber.	550	200	350	64%	De geplande uitgaven aan vervanging vrachtwagen en tractor zijn vanwege vertraging op leveringen van o.a. chips en een overspannen markt doorgeschoven naar 2023.
Totaal Middelen			8.502	3.784	4.718	25%	
			305.894	229.206	76.688	-	

Bijlage 13 Verdeelsleutels primaire beheerproducten naar de taken

Product	Omschrijving	bedragen x € 1.000				percentage		
		Watersystemen	Zuivering	Wegen	Totaal	Watersystemen	Zuivering	Wegen
		-6.894	802	-1.128	-7.220			
10110	Beheersplan waterkeringen	83	0	0	83	100%	0%	0%
10120	Waterbeheersplan	1.268	317	0	1.585	80%	20%	0%
10130	Beheersplan wegenbeheer	0	0	32	32	0%	0%	100%
10140	Beheersplan vaarwegenbeheer	37	0	0	37	100%	0%	0%
10150	Thema- en gebiedsgerichte plannen (themagericht)	1.671	295	0	1.966	85%	15%	0%
10151	Thema- en gebiedsgerichte plannen (gebiedsgericht)	3.406	0	0	3.406	100%	0%	0%
10152	Thema- en gebiedsgerichte plannen (veiligh. & waterkering)	3.708	0	0	3.708	100%	0%	0%
10153	Thema- en gebiedsgerichte plannen (wegen)	0	0	30	30	0%	0%	100%
10160	Calamiteiten plannen	418	418	53	889	47%	47%	6%
10170	Plannen afvalwaterketenbeleid	0	501	0	501	0%	100%	0%
10210	Plannen van derden (waterbeheer en -keten)	6.973	0	0	6.973	100%	0%	0%
10211	Plannen van derden (vaarwegen)	-1	0	0	-1	100%	0%	0%
10212	Plannen van derden (veiligheid en waterkering)	300	0	0	300	100%	0%	0%
10213	Plannen van derden (wegen)	0	0	55	55	0%	0%	100%
11110	Legger waterkeringen	362	0	0	362	100%	0%	0%
11120	Beheersregister waterkeringen	435	0	0	435	100%	0%	0%
11130	Veiligheidstoetsing waterkeringen	1.017	0	0	1.017	100%	0%	0%
11210	Aanleg en verwerving primaire waterkeringen	16.699	0	0	16.699	100%	0%	0%
11220	Onderhoud primaire waterkeringen	5.316	0	0	5.316	100%	0%	0%
11230	Aanleg en verwerving regionale waterkeringen	3.369	0	0	3.369	100%	0%	0%
11240	Onderhoud regionale waterkeringen	650	0	0	650	100%	0%	0%
11260	Onderhoud overige waterkeringen	48	0	0	48	100%	0%	0%
11280	Muskusrattenbeheer (waterkeringen)	4.669	0	0	4.669	100%	0%	0%
11310	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	1.344	0	0	1.344	100%	0%	0%
12110	Peilbesluiten	276	0	0	276	100%	0%	0%
12120	Waterakkoorden	35	0	0	35	100%	0%	0%
12130	Legger waterlopen en kunstwerken	721	0	0	721	100%	0%	0%
12140	Beheersregister waterlopen en kunstwerken	577	0	0	577	100%	0%	0%
12210	Aanleg en verwerving waterlopen	4.002	0	0	4.002	100%	0%	0%
12220	Onderhoud waterlopen	14.412	0	0	14.412	100%	0%	0%
12230	Bouw en verwerv. kunstwerken passieve waterbeheersing	57	0	0	57	100%	0%	0%
12240	Onderhoud kunstwerken passieve waterbeheersing	92	0	0	92	100%	0%	0%
12250	Kwal.maatreg.oppervlaktewtr.	16	0	0	16	100%	0%	0%
12310	Baggerprogramma	1.576	0	0	1.576	100%	0%	0%
12320	Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	6.457	0	0	6.457	100%	0%	0%
12330	Verwijdering en verwerking van baggerspecie	2.815	0	0	2.815	100%	0%	0%
12340	Bijdragen aan derden voor baggeren	168	0	0	168	100%	0%	0%
12350	Saneringsprogramma	0	0	0	0	100%	0%	0%
12360	Sanering van waterbodems	336	0	0	336	100%	0%	0%
12410	Bouw en verwerv. kunstwerken actieve waterbeheersing	10.043	0	0	10.043	100%	0%	0%
12420	Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	5.216	0	0	5.216	100%	0%	0%
12430	Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	5.181	0	0	5.181	100%	0%	0%
12510	Calamiteiten bestrijding watersystemen	1.363	0	0	1.363	100%	0%	0%
12610	Monitoring waterkwantiteit	460	0	0	460	100%	0%	0%
12620	Monitoring waterkwaliteit	3.129	0	0	3.129	100%	0%	0%
12630	Monitoring waterkwaliteit	186	0	0	186	100%	0%	0%
13110	Bouw en verwerving transportstelsels	0	6.879	0	6.879	0%	100%	0%
13120	Onderhoud transportstelsels	0	3.844	0	3.844	0%	100%	0%
13130	Beheer transportstelsels	0	2.075	0	2.075	0%	100%	0%
13210	Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	0	13.993	0	13.993	0%	100%	0%
13220	Onderhoud zuiveringsinstallaties	0	11.902	0	11.902	0%	100%	0%
13230	Beheer zuiveringsinstallaties	0	10.163	0	10.163	0%	100%	0%
13240	WVO-heffing effluent	0	598	0	598	0%	100%	0%
13260	IBA inrichtingen	0	136	0	136	0%	100%	0%
13310	Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	0	4.639	0	4.639	0%	100%	0%
13320	Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	0	1.147	0	1.147	0%	100%	0%
13330	Beheer slibverwerkingsinstallaties	0	4.395	0	4.395	0%	100%	0%

Bijlage 13 Verdeelsleutels primaire beheerproducten naar de taken

Product	Omschrijving	bedragen x € 1.000				percentage		
		Watersystemen	Zuivering	Wegen	Totaal	Watersystemen	Zuivering	Wegen
13340	Afzet sliib/ restproducten	0	7.322	0	7.322	0%	100%	0%
13510	Calamiteiten bestr. Zuivering	0	224	0	224	0%	100%	0%
14110	Legger wegen, kunstwerken en wegsloten	0	0	0	0	0%	0%	100%
14120	Beheersregister wegen, kunstwerken en wegsloten	0	0	53	53	0%	0%	100%
14210	Aanleg, verw. & verb. wegen, wegbermen en bermsloten	0	0	314	314	0%	0%	100%
14220	Onderhoud wegen, wegbermen en bermsloten	0	0	4.597	4.597	0%	0%	0%
14230	Bouw en verwerving kunstwerken wegenbeheer	0	0	476	476	0%	0%	100%
14240	Onderhoud kunstwerken wegenbeheer	0	0	476	476	0%	0%	100%
14310	Wegenverkeersregeling	0	0	394	394	0%	0%	100%
14320	Wegenverkeersveiligheid	0	0	947	947	0%	0%	100%
14330	Calamiteitenbestrijding wegenbeheer	0	0	16	16	0%	0%	100%
15210	Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	0	0	0	0	100%	0%	0%
15220	Onderhoud vaarwegen en havens	370	0	0	370	100%	0%	0%
15230	Baggeren vaarwegen en havens	-72	0	0	-72	100%	0%	0%
15240	Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegenbeheer	196	0	0	196	100%	0%	0%
15250	Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	-133	0	0	-133	100%	0%	0%
15260	Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	172	0	0	172	100%	0%	0%
15270	Voorziening verwante belangen vaarwegenbeheer	69	0	0	69	100%	0%	0%
15310	Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	-5	0	0	-5	100%	0%	0%
15320	Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	0	0	0	0	100%	0%	0%
16110	Keur	43	0	0	43	100%	0%	0%
16111	Keur vaarwegen	0	0	0	0	100%	0%	0%
16112	Keur wegen	0	0	0	0	0%	0%	100%
16220	Vergunningen en meldingen waterwet	2.772	308	0	3.080	90%	10%	0%
16221	Vergunningen en meldingen vaarwegen	33	0	0	33	100%	0%	0%
16222	Vergunningen en meldingen wegen	0	0	3	3	0%	0%	100%
16313	Schouw watergangen (veldwerk)	302	0	0	302	100%	0%	0%
16314	Schouw waterkeringen (veldwerk)	40	0	0	40	100%	0%	0%
16323	Adm. Afhand. schouw watergang	241	0	0	241	100%	0%	0%
16324	Adm. Afhand. schouw waterkering	52	0	0	52	100%	0%	0%
16330	Toezicht waterwet	2.389	1.024	0	3.413	70%	30%	0%
16331	Toezicht vaarwegen	58	0	0	58	100%	0%	0%
16332	Toezicht wegen	0	0	0	0	0%	0%	100%
16333	Toezicht WABO	43	18	0	61	70%	30%	0%
16410	WABO adviezen	28	3	0	31	90%	10%	0%
16420	Adv.waterwet andere waterbeh	3	0	0	3	90%	10%	0%
16510	Best.rechtel.handh. waterwet	382	164	0	546	70%	30%	0%
16511	Best.rechtel.handh. vaarwegen	33	0	0	33	100%	0%	0%
16512	Best.rechtel.handh.wegen	0	0	0	0	0%	0%	100%
16513	Strafrechtel.handh. waterwet	194	83	0	277	70%	30%	0%
16514	Strafrechtel.handh. vaarwegen	9	0	0	9	100%	0%	0%
16515	Strafrechtel.handh. wegen	0	0	0	0	0%	0%	100%
16610	Rioleringsplannen	264	264	0	528	50%	50%	0%
16620	Subsidies lozingen	156	0	0	156	100%	0%	0%
16630	Stimulering aanpak diffuse emissies	367	0	0	367	100%	0%	0%
18110	Kostentoedeling, classificatie en belastingverordeningen	17	5	1	23	74%	20%	6%
18120	Aanslagen huishoudens en forfaitaire bedrijfsruimten	223	553	50	826	27%	67%	6%
18130	Aanslagen WVO overige bedrijven	0	663	0	663	0%	100%	0%
18140	Aanslagen omslag gebouwd, ongebouwd en pachters	1.574	0	195	1.769	89%	0%	11%
18150	Verz bezw.- en beroepsschr. huish. en forf. bedrijfsruimten	139	346	31	516	27%	67%	6%
18160	Bezwaar- en beroepsschriften WVO overige bedrijven	0	77	0	77	0%	100%	0%
18170	Bezwaar- en beroepsschriften omslag gebouwd, ongebouwd	170	0	21	191	89%	0%	11%
18210	Betalingsverwerking aanslagen	553	395	40	988	56%	40%	4%
18220	Kwijtschelding	156	388	35	579	27%	67%	6%
18230	Invorderingsmaatregelen aanslagen	0	0	0	0	62%	30%	8%
19110	Bestuur	998	998	127	2.123	47%	47%	6%
19120	Bestuursondersteuning	352	352	45	749	47%	47%	6%
19130	Beheer niet-reglementaire zaken (onderhoud)	-148	-148	-19	-315	47%	47%	6%
19210	Externe communicatie	1.071	1.071	137	2.279	47%	47%	6%
30040	Duurz./Innovatie&Klimaat / Aquafarm	0	983	0	983	0%	100%	0%
21000	Dekingsaldo en financieringsmiddelen	-1.102	2.601	406	1.905			
	Belastingopbrengsten	-128.132	-77.346	-9.220	-214.698			
	Inzet reserves (egalisatie, bestemmings en algemene)	339	-848	-423	-932			

Bijlage 14 Overzicht exploitatiekosten per beleidsveld

		Rekening 2021	Budget 2022	Rekening 2022	Vershil	V / N
10	Planvorming	18.992	20.116	19.565	551	V
101	Eigen plannen	11.738	12.710	12.238	473	V
102	Plannen van derden	7.254	7.406	7.327	79	V
11	Aanleg en onderhoud waterkeringen	34.133	35.180	33.908	1.271	V
111	Beheersinstrumenten waterkeringen	2.373	2.155	1.814	341	V
112	Aanleg en onderhoud waterkeringen	30.400	31.612	30.751	861	V
113	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	1.360	1.413	1.344	70	V
12	Inrichting en onderhoud watersystemen	53.572	56.059	57.117	-1.058	N
121	Beheersinstrumenten watersystemen	1.485	1.608	1.609	0	
122	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	17.693	18.471	18.579	-109	N
123	Baggeren van waterlopen en saneren waterbodems	10.454	11.332	11.351	-19	N
124	Beheer hoeveelheid water	20.122	20.603	20.440	163	V
125	Calamiteitenbestrijding watersystemen	306	219	1.364	-1.144	N
126	Monitoring watersystemen	3.512	3.826	3.775	51	V
13	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	66.140	63.783	67.316	-3.533	N
131	Getransporteerd afvalwater	14.524	11.649	12.797	-1.148	N
132	Gezuiverd afvalwater	34.642	36.523	36.792	-269	N
133	Verwerkt slib	16.928	15.582	17.503	-1.921	N
135	Calamiteitenbestrijding Zuivering	46	29	224	-195	N
14	Aanleg en onderhoud wegen	7.169	7.491	7.273	218	V
141	Beheersinstrumenten wegen	49	53	53	0	
142	Aanleg en onderhoud wegen	5.703	5.944	5.864	81	V
143	Wegenverkeersregeling en- verkeersveiligheid	1.417	1.494	1.357	137	V
15	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	140	406	598	-192	N
152	Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	145	408	603	-195	N
153	Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	-5	-2	-5	4	V
16	Vergunningverlening en handhaving keur	9.182	10.011	9.277	735	V
161	Bheer keurkwartet & VTH beleid	38	48	43	4	V
162	Vergunningen en meldingen	3.267	3.593	3.116	477	V
163	Toezicht	4.025	4.464	4.168	297	V
164	Adviezen vergunningen	32	35	35	0	
165	Handhaving	891	833	864	-31	N
166	Regulering keur	928	1.038	1.050	-12	N
18	Heffing en invordering	6.045	6.149	5.630	519	V
181	Belastingheffing	4.594	4.554	4.063	491	V
182	Invordering	1.451	1.595	1.567	28	V
19	Bestuur en externe communicatie	4.501	5.816	4.836	980	V
191	Bestuur	2.389	3.615	2.558	1.057	V
192	Externe communicatie	2.112	2.201	2.278	-77	N
300	DIK & Aquafarm	1.056	749	983	-234	N
210	Dekkingssaldo	-4.776	-1.847	-4.407	2.560	V
	Totaal beleidsvelden	196.154	203.912	202.095	1.817	V
	Belastingopbrengsten	-197.816	-204.089	-208.383	4.294	V
	Inzet bestemmingsreserves	1.599	3.184	2.075	1.109	V
	Inzet egaliseringsreserves	-4.203	-3.007	-3.007	0	
	Inzet algemene reserves	0	0	0	0	
	Totaal	-4.266	0	-7.220	7.220	V

Bedragen x € 1.000

Bijlage 15 Overzicht netto investeringen per beleidsveld

		Rekening 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil	Realisatie in %
10	Planvorming	3.778	3.161	1.797	1.364	57%
101	Eigen plannen	1.068	1.670	632	1.038	38%
102	Plannen van derden	2.710	1.491	1.165	326	78%
11	Aanleg en onderhoud waterkeringen	25.873	36.206	26.613	9.593	74%
111	Beheersinstrumenten waterkeringen	0	0	0	0	0%
112	Aanleg en onderhoud waterkeringen	25.873	36.206	26.613	9.593	74%
113	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0	0	0	0	0%
12	Inrichting en onderhoud watersystemen	10.726	14.896	11.105	3.791	75%
121	Beheersinstrumenten watersystemen	155	318	227	91	71%
122	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	1.548	4.175	624	3.551	15%
123	Baggeren van waterlopen en saneren waterbodems	0	0	0	0	0%
124	Beheer hoeveelheid water	9.008	10.368	10.221	147	99%
125	Calamiteitenbestrijding watersystemen	0	0	0	0	0%
126	Monitoring watersystemen	15	35	33	2	94%
13	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	12.444	6.509	4.764	1.745	73%
131	Getransporteerd afvalwater	3.487	2.904	1.708	1.196	59%
132	Gezuiverd afvalwater	5.610	2.914	2.053	861	70%
133	Verwerkt slib	3.347	691	1.003	-312	145%
134	Afvalwaterbehandeling door derden	0	0	0	0	0%
135	Calamiteitenbestrijding Zuivering	0	0	0	0	0%
14	Aanleg en onderhoud wegen	0	0	0	0	0%
141	Beheersinstrumenten wegen	0	0	0	0	0%
142	Aanleg en onderhoud wegen	0	0	0	0	0%
143	Wegenverkeersregeling en- verkeersveiligheid	0	0	0	0	0%
15	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	22	40	0	40	0%
151	Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	0	0	0	0	0%
152	Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	22	40	0	40	0%
153	Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	0	0	0	0	0%
16	Regulering keur	115	222	127	95	57%
161	Beheer keurkwartet & VTH beleid	0	0	0	0	0%
162	Vergunningen en keurontheffingen	0	0	0	0	0%
163	Toeziht	0	0	0	0	0%
164	Adviezen vergunningen	0	0	0	0	0%
165	Handhaving	0	0	0	0	0%
166	Regulering keur	115	222	127	95	57%
18	Heffing en invordering	0	0	0	0	0%
181	Belastingheffing	0	0	0	0	0%
182	Invordering	0	0	0	0	0%
19	Bestuur en externe communicatie	-510	333	-444	777	-133%
191	Bestuur	-510	30	-723	753	-2410%
192	Externe communicatie	0	303	279	24	92%
20	Investeringsen onderst. Beheerproducten (incl. nieuwbouw)	2.605	7.359	3.228	4.131	44%
201	Investeringsen ondersteunende beheerproducten	2.605	7.359	3.228	4.131	44%
30	Innovatie	1.978	2.603	1.480	1.123	57%
300	Innovatie	1.978	2.603	1.480	1.123	57%
40	Tractie / Technisch Beheer / Decentrale Huisvesting	544	550	200	350	36%
400	Tractie / Technisch Beheer / Decentrale Huisvesting	544	550	200	350	36%
	Totaal beleidsvelden	57.575	71.879	48.870	23.009	68%

Bijlage 16: Overzicht mandatering kredietverlening bruto-investeringen begroting 2021 / kredietaanvragen 2021

Product	Project	Projectomschrijving						Totaal maandaat krediet-verlening 2022	Krediet-verlening 2022 AB	Krediet-verlening 2022 CDH/DR	Verschil bgr2022 / krediet-aanvraag 2022
			2022	2023	2024	2025	2026				
		bedragen x € 1.000,-									
		Programma Waterveiligheid									
	1121020	100859 Programmasturing HWBP/ASH	1.300	200				1.500		1.500	0
		Totaal Programma Waterveiligheid	1.300	200	0	0	0	1.500		1.500	0
		Programma Watersystemen									
	1012000	100341 Waterbeheerprogramma 2022-2027	0			50	75	125		0	125
	1015000	100369 3e ronde toetsing waterkwantiteit	85	100	100	100	100	485		485	0
	1015000	100439 Optimalisatie BO	45	30				75		0	75
	1015000	100836 Droogtebestrijding	75	75	75			225		0	225
	1015100	100206 Klimaatadaptatie Gebiedsprocessen+ Maatregelen	578	3.318	2.561	2.051	2.705	11.213		6.703	4.510
	1221000	100279 KRW aanleg nvo's									
	1221000	100829 Ramingspot Regio Deal FruitDelta Rivierenland (RP)									
	1021000	100198 OSW Algemeen	1	200	277	180		658		0	658
	1021000	100432 Uitvoering Waterplan Neder-Betuwe	212	105	100	175	170	762		0	762
	1021000	100463 Waterberging Stedelijk gebied	1	300	160	300	399	1.160		0	1.160
	1123000	100528 Uitvoering kadeverbetering Molenkade	402					402		0	402
	1123000	100533 ASH: Onderzoeksprogramma Waterveiligheid	96					96		0	96
	1123000	100535 ASH: Kadeverbetering 1e tranche + EVZ Achterwaterschap / Dwarsgang Smou	998					998	6.900		-5.902
	1123000	100575 Meekoppelkansen regionale keringen realisatie	50	100	100			250		0	250
	1221000	100261 KRW NVO Alblasserwaard			1.283			1.283		0	1.283
	1221000	100262 KRW NVO Alm&Biesbosch	10	100	125	80		315		0	315
	1221000	100271 Knelpunten watersys WSRL breed (Ramingspot)	200	560				760		0	760
	1221000	100423 WBP Natura 2000 KRW	390	540	70			1.000		1.000	0
	1221000	100569 HEN maatregelen N-BR en ZH	40					40		0	40
	1221000	100623 KRW Kwaliteitsbaggeren 2022-2027	20	60	320	650	600	1.650		1.650	0
	1221000	100642 Ombouw kwelkaden	310					310		0	310
	1221000	100783 N2000 Pompveld Andelschbroek Fase3	1.900	732				2.632		0	2.632
	1221000	100784 N2000 EVZ Pompveld-Alm	420	31				451		451	0
	1241000	100199 Aanpassen kunstwerken waterinlaat + wateraanvoer	2	898	1.500	1.500	2.000	5.900		0	5.900
	1241000	100239 Aanpassingen JU Smitgemaal	388	232				620		620	0
	1241000	100253 Nieuwbw gml Tricht/de Neust	200	50				250		0	250
	1241000	100265 Renovatie stuwen	299	50				349		350	-1
	1241000	100269 Automatisering stuwen	61	60				121		120	1
	1241000	100275 KRW Vispassages wsrl breed	69	150	1.100	1.850		3.169		1.395	1.774
	1241000	100318 Voorz. i/h kader van peilbesluiten	50	50				100		50	50
	1241000	100344 NBW Slidrecht Noord	25	445	380			850		0	850
	1241000	100350 Renovatie gemaal Arkel	25	310	385			720		0	720
	1241000	100361 Renovatie gemaal Lakerveld	10	220	290			520		0	520
	1241000	100380 Renovatie gemaal Langerak	15	135	1.050	310		1.510		0	1.510
	1241000	100386 Ren. gemaal Drielandenpunt	50					50		0	50
	1241000	100397 Nieuwbouw gemaal Pantering en realisatie vispassage	733	3.477	790			5.000	11.075		-6.075
	1241000	100631 Vervangen gemaal Vredenburg	30	750	320			1.100		0	1.100
	1241000	100735 A27 verbetering watersys (duikers en knelpunten)	695					695		695	0
	1241000	100831 Uitvoering peilbesluit Alm en Biesbosch	50	175				225		170	55
	1241000	100842 Inlaat Woudrichem	10	320				330		0	330
	1524000	100624 Renovatie Gorinchemse Kanaalsluis	60	1.840				1.900		0	1.900
	1663000	100342 Uitv. Deltaplan Agr. Waterbeh.	0	42	400	420	565	1.427		850	577
		Totaal Programma Watersystemen	8.604	15.455	11.386	7.665	6.614	49.725	17.975	14.539	17.211
		Programma Waterketen								0	0
	1311000	100249 Aanp. div. rioolgemalen ivm afn	20	350	350			720		0	720
	1311000	100395 Aanp.rgml BLeuwenExpeditiweg	170	190				360		420	-60
	1311000	100396 Aanp. Rgml Vianen- De Limiet	200	300				500		498	2
	1311000	100628 A27-A15 Verleggen persleidingen	1.175		1.363			2.538		1.782	756
	1311000	100751 Vervangen procesautomatisering Waterketen	150	2.600	2.750			5.500		1.000	4.500
	1311000	100847 Dijk kruising effluentleiding RWZI Papendrecht	90	890				980		150	830
	1321000	100331 KRW rwzi Groesbeek	90	110				200		200	0
	1321000	100420 Besturing rwzi Arnh Nijm Tiel				275	275	550		0	550
	1321000	100753 Realisatie modificaties Arnhem	53	6.500	3.500	2.183		12.236		0	12.236
	1322090	100851 Uitbr.database CGOO	150					150		150	0
	1331000	100656 investering mobiel/modulair RWZI voorontwatering	250					250		0	250
	3004010	100522 Zonnepark RWZI Nijmegen (INNOZOWA)	507					507		0	507
	3004010	100524 PV Zonnestroom RWZI terreinen	853	1.650	3.400	3.980	1.500	11.383		0	11.383
		Totaal Programma Waterketen	3.708	12.590	11.363	6.438	1.775	35.874		4.200	31.674
		Programma Middelen									
	1911000	100665 Waterschapsverkiezingen 2023	30	270				300		300	0
	1921000	100132 Inrichting multifunctionele ruimte JU Smitgemaal	200	400				600		0	600
	2002100	100137 Implementatie Omgevingswet	213	110				323		323	0
	2011010	100644 Aanschaf Client Hardware (Ramingspot)	200	50	50	50	300	650		276	374
	2011010	100651 Aanschaf centrale hardware (Ramingspot)	550			750	450	1.750		192	1.558
	2011010	100652 Aanschaf KA applicaties (Ramingspot)	100	50	50	50	50	300		0	300
	2011010	100848 Implementatie MS365	250	1.030	535			1.815		1.815	0
	2011020	100754 DIB: digitaal (samen)werken	337	286	216	215		1.054		1.054	0
	2011020	100850 Digitale dienstverlening	115	231	275	333	138	1.092		150	942
	2013000	100564 MJOP kantoor Blomboogerd	113	208				321		0	321
	2013000	100699 Herstel kantoor Blomboogerd	3.155	3.045	2.000			8.200	350		8.200
	2014020	100755 DIB: Vervanging Verseon	153	620	310	310		1.393		1.393	0
	4001000	100098 Vervangen vrachtauto's (meerjarenraming)	275					275		0	275
	4001000	100101 Vervanging tractoren (meerjarenraming)	275					275		0	275
div div		Infoveil KA: Informatieveiligheid: Kantooraut./Procesaut.	2.591	1.718	633	0		4.942		1.350	3.592
		Infoveil. Fys Informatieveiligheid: Fysieke beveiliging	500	600	1.000			2.100		0	2.100
		Totaal Programma Middelen	9.057	8.618	5.069	1.708	938	25.389	350	6.853	18.536
		Totaal	22.669	36.863	27.817	15.811	9.327	112.488	18.325	27.092	67.421

Bijlage 17 Verbonden partijen

Waterschap Rivierenland heeft bestuurlijke en financiële belangen in partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en (andere) rechtspersonen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor het waterschap. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer het waterschap middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

Het betreft de volgende verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR)
- Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis
- Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009
- Gemeenschappelijke regeling Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard
- Gemeenschappelijke regeling AQUON 2011
- Waterschapsbank N.V. (NWB)

Naam verbonden partij		Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Rivierenland	
Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) is een samenwerkingsverband op het gebied van lokale belastingen. BSR zorgt voor het heffen en invorderen van gemeentelijke en waterschapsbelastingen en voor de uitvoering van de Wet WOZ en de Wet BAG.			
BSR doet dit voor Avri, Waterschap Rivierenland en de gemeenten Culemborg, IJsselstein, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Wijk bij Duurstede. Voor inwoners, bedrijven en instanties heeft de belastingssamenwerking als voordeel dat zij één aanslagbiljet ontvangen en met één organisatie te maken hebben.			
BSR verzorgt de (on)roerend zaakbelasting, forensenbelasting, rioolheffing, hondenbelasting, reclamebelasting, BIZ-heffing, afvalstoffenheffing/reinigingsrecht, verontreinigingsheffing, zuiveringsheffing, retributie, wegenheffingen en watersysteemheffingen. Ook bepaalt BSR de WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) van panden voor de gemeentelijke deelnemers en verzorgt zij voor een tweetal gemeenten de uitvoering van de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen).			
Algemene gegevens			
Ingangsdatum		1 januari 2008	
Rechtsvorm		Openbaar lichaam	
Deelnemers		Waterschap Rivierenland, Afvalverwijdering Rivierenland, gemeenten Culemborg, Montfoort, Maasdriel, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede en IJsselstein.	
Vestigingsplaats		Tiel, Stationsstraat 4-8, 4001 CE	
Overgedragen bevoegdheden		Heffing en invordering van de watersysteemheffing, verontreinigingsheffing, zuiveringsheffing en wegenheffing.	
Openbaar belang		De regeling behartigt belangen op het gebied van de heffing en invordering van belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden	
Bestuurlijk belang		-WSRL draagt voor circa 50% bij aan het totaal van de GR. -Stemverhoudingen binnen GR: iedere deelnemer is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met één afgevaardigde en heeft één stem; WSRL heeft twee afgevaardigden en twee stemmen. -Het dagelijks bestuur bestaat uit 3 personen, waarvan altijd één vanuit WSRL.	
Doelstellingen / ontwikkelingen		BSR is een innovatieve en professionele organisatie met een dienstverlenende houding naar haar klanten. BSR heeft als doel het maximaal ontzorgen van haar klanten. BSR is volop in beweging, waarbij de focus ligt op performance improvement. BSR doet dit klantgericht, kwaliteitsbewust en efficiënt. Hierbij zijn de kern- en streefwaarden resultaatgericht, klantgericht, samenwerken en veranderingsbereid.	
Bestuurlijke bevoegdheden:		De algemene spelregels en bevoegdheden van de Gemeenschappelijke regeling, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De kadernota en de ontwerpbegroting vormen voor een Verbonden Partij de basis voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland dient jaarlijks een zienswijze in op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de regeling van de betreffende Verbonden Partij.	
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging		AB: G. den Hartog en H. van 't Pad DB: G. den Hartog	
Financiële gegevens			
Financieel belang		Zowel voordelige als nadelige resultaten worden afgerekend op basis van de vastgestelde verdeelsleutels. BSR heft en int jaarlijks voor WSRL ca. € 210 mln. aan waterschapbelastingen. De bijdrage aan de BSR over 2022 was ca. € 4,4 miljoen.	
Per ultimo, balans FVA		(bedragen x € 1 mln.)	
2021		€ 0,0	
2022		€ N.n.b.	
Mutatie		€ N.n.b.	
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln.)			
Per ultimo		Eigen vermogen	
2021		€ 0,4	
2022		€ N.n.b.	
Risico's			
Risico profiel o.b.v. nota VP		Gemiddeld	
Beschrijving risico's WSRL		-	

Naam verbonden partij		Het Waterschapshuis	
Het Waterschapshuis is een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen en is gevestigd in Amersfoort. Het Waterschapshuis ondersteunt de deelnemende waterschappen met het verbeteren van de informatie- en bedrijfsprocessen met als doel de kwaliteit en efficiëntie van de taakuitvoering te bevorderen. Het Waterschapshuis functioneert daarbij als ondersteunende organisatie en aankoopcentrale voor de waterschappen.			
Algemene gegevens			
Ingangsdatum	1 juli 2010		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Deelnemers	Waterschap Rivierenland en alle overige waterschappen in Nederland		
Vestigingsplaats	Amersfoort (Stationsplein 89, 3818 LE)		
Overgedragen bevoegdheden	De bevoegdheden zijn geregeld in artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis.		
	“lid 1. Aan het bestuur van HWH worden geen publiekrechtelijke bevoegdheden van de deelnemers overgedragen.		
	Lid 2. Het bestuur van HWH is bevoegd tot regeling en bestuur ter behartiging van die taken die het Waterschapshuis in de regeling zijn opgedragen”.		
Openbaar belang	Het belang is omschreven in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling. “De regeling wordt getroffen om een expertinstituut en serviceorganisatie voor waterschappen in het leven te roepen met als doel het in opdracht van de deelnemende waterschappen en eventuele derden realiseren van renderende samenwerking op informatie- en bedrijfsprocessen en daarmee behartiging van behoeften van algemeen belang van de watersector”.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als er waterschappen aan deze regeling deelnemen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen leden. Ieder lid heeft 1 stem.		
Doelstellingen / ontwikkelingen	In 2010 is de gemeenschappelijke regeling opgericht, echter de transitie van stichting naar Gemeenschappelijke Regeling is pas in november 2013 in gang gezet. In 2016 zijn flinke stappen gezet in de vorming van HWH 2.0, waarbij flexibilisering een grote rol speelde. Deze is in 2017 zo goed als afgerond. 90% van de mensen die het betrof heeft geen aanstelling meer bij HWH. Zij hebben een overstap gemaakt naar de waterschappen of elders. In 2018 is HWH 2.0 geëvalueerd en goed ontvangen. De bijslijping heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden middels HWH 3.0. Hierin ligt de nadruk op verdere professionalisering, gezien de digitaliseringsuitdagingen waar de waterschappen voor staan. Programmasturing is ingevoerd, met aansturing van de gezamenlijke Secretaris Directeuren daarop. Hiermee is de slagkracht en het eenduidig doorvoeren van de digitale uitdagingen beter geïnstitutionaliseerd.		
Bestuurlijke bevoegdheden:	De algemene spelregels en bevoegdheden van de Gemeenschappelijke regeling, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De kadernota en de ontwerpbegroting vormen voor een Verbonden Partij de basis voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland dient jaarlijks een zienswijze in op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de regeling van de betreffende Verbonden Partij.		
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging	Gemeenschappelijke regeling: AB: G. den Hartog		
Financiële gegevens			
Financieel belang	Het algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de begroting en de jaarrekening van het Waterschapshuis vast. In de gemeenschappelijke regeling staan de spelregels m.b.t. het zienswijze/goedkeuringsproces opgenomen. In Hoofdstuk 4 van de Gemeenschappelijke regeling wordt ingegaan op de Financien van het Waterschapshuis. In artikel 36 wordt de wijze van kostentoerekening uiteengezet. De financiële bijdrage aan HWH valt uiteen in twee items: algemeen gezamenlijke instandhoudingskosten van HWH (art 36 lid 1) en de bijdrage voor de afzonderlijke projecten waar het betreffende waterschap specifiek aan deelneemt o.b.v. een afgesloten dienstverleningsovereenkomst (art 36 lid 2).		
Per ultimo, balans FVA	(bedragen x € 1 mln)		
2021	€ 0,00		
2022	€ N.n.b.		
Mutatie	€ N.n.b.		
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln)			
Per ultimo	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Jaarresultaat
2021 (Na resultaatbestemming)	€ 0,00	€ 8,30	(na afrekening met deelnemende waterschappen en reservering)
2022	€ n.n.b.	€ n.n.b.	(na afrekening met deelnemende waterschappen en reservering)
Risico's			
Risico profiel o.b.v. nota VP	Laag		
Beschrijving risico's WSRL	Het risico dat waterschappen uittreden uit (onderdelen van) programma's van Het Waterschapshuis. Uittreding van waterschappen kan lopende activiteiten in gevaar brengen en kan tot kostenstijging voor WSRL en andere waterschappen leiden. Ook het aangaan van fusies van waterschappen leidt tot toename in de kosten.		

Naam verbonden partij		Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 (HVC)		
De deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009, zijnde de hoogheemraadschappen van Delfland, van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard, Waterschap Hollands Noorderkwartier, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waterschap Zuiderzeeland en Waterschap Rivierenland hebben een gezamenlijk aandeel van circa 17% in het (gestort) aandelenkapitaal van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) met een vertegenwoordigde waarde van totaal € 31.043. HVC verwerkt zuiveringsslib voor de deelnemers aan de slibverwerking, die het zuiveringsslib rechtstreeks aan HVC ter verwerking aanbieden. Waterschap Rivierenland heeft op basis van de overnameovereenkomst tussen HVC en de deelnemers van de slibverwerking een risico van maximaal 4% in de verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009. De bereidstelling ten aanzien van de BEC is niet omgezet in een feitelijke garantstelling. Dit betekent dat de GR per 31 december 2022 garant staat voor €53,7 miljoen uitstaande geldleningen. 4% van € 53,7 miljoen = € 2,2 miljoen. Waterschap Rivierenland staat mede garant voor het rekening courant saldo van rekeningnummer 63.67.60.707 ten name van HVC.				
Algemene gegevens				
Ingangsdatum	1 augustus 2010			
Rechtsvorm	Openbaar lichaam			
Deelnemers	Waterschap Rivierenland, Waterschap Hollandse Delta, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap van Delfland. Waterschap Hollands Noorderkwartier, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Waterschap Zuiderzeeland.			
Vestigingsplaats	Rotterdam (secretariaat: Jadestraat 1, 1812 RD Alkmaar)			
Overgedragen bevoegdheden	Specifiek is overgedragen de bevoegdheid tot het verlenen van een uitsluitend recht ex artikel 17 van het Bao aan HVC			
Openbaar belang	De regeling behartigt de belangen van de deelnemende waterschappen op het terrein van transport en verwerking van zuiveringsslib			
Bestuurlijk belang	Ieder lid vaardigt uit zijn midden een vertegenwoordiger af voor het Algemeen Bestuur. DB bestaande uit 3 leden gekozen uit de AB leden.			
Doelstellingen / ontwikkelingen	De GR Slibverwerking heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De kerntaak van de gemeenschappelijke regeling is het gezamenlijk behartigen van het aandeelhouderschap in de NV HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door NV HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actief aandeelhouderschap uit, om namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te borgen. Zeggenschap binnen de NV HVC is niet alleen direct gebonden aan het percentage van het aandeelhouderschap in NV HVC, maar vooral aan de manier waarop het aandeelhouderschap wordt ingevuld. Afvalverwerking en biomassaverwerking (waaronder het zuiveringsslib valt) hebben steeds meer raakvlakken. De uitvoering van de activiteiten vergt nagenoeg dezelfde disciplines. Door deelname in de NV HVC hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en energieopwekking. Met de deelname in de NV HVC beogen de waterschappen eveneens invulling te geven aan de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraag.			
Bestuurlijke bevoegdheden:	De algemene spelregels en bevoegdheden van de Gemeenschappelijke regeling, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De kadernota en de ontwerpbegroting vormen voor een Verbonden Partij de basis voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland dient jaarlijks een zienswijze in op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de regeling van de betreffende Verbonden Partij.			
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging	AB: H. van 't Pad DB: geen			
Financiële gegevens				
Financieel belang		WSRL heeft geen aandelen in de GR Slibverwerking 2009 maar is wel voor 4% lid. De GR Slibverwerking 2009 heeft 683 aandelen B in de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC).		
Per ultimo, balans FVA	(bedragen x € 1 mln)			
2021	€ 0,00			
2022	€ 0,00			
Mutatie	€ -			
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln)				
Jaarrekening/balans				
Per ultimo	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	Jaarresultaat
2021	€ 0,00		€ 0,00	€ 0,00
2022	€ 0,00		€ 0,00	€ 0,00
Risico's				
Risico profiel o.b.v. nota VP		Laag		
Beschrijving risico's WSRL		Waterschap Rivierenland heeft op basis van de overnameovereenkomst tussen HVC en de deelnemers van de slibverwerking een risico van maximaal 4% in de verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009. De bereidstelling ten aanzien van de BEC is niet omgezet in een feitelijke garantstelling. Dit betekent dat de GR per 31 december 2022 garant staat voor €53,7 miljoen uitstaande geldleningen. 4% van € 53,7 miljoen = € 2,2 miljoen. Waterschap Rivierenland staat mede garant voor het rekening courant saldo van HVC.		

Naam verbonden partij		Gemeenschappelijke Regeling Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard		
Per 4 januari 2011 is het openbaar lichaam Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard (PHTB) opgericht. Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Zaltbommel en Maasdriel, de provincie Gelderland en Waterschap Rivierenland. Het openbaar lichaam krijgt als taak om binnen de voorwaarden van de ondertekende samenwerkingsovereenkomst, uitvoering te geven aan de plannen voor herstructurering van met name de glastuinbouw en paddenstoelenteelt in de Bommelerwaard. Waterschap Rivierenland neemt aan de gemeenschappelijke regeling deel als niet risicodragende partner en participeert hierin met een bijdrage van € 230.000 (bestemd voor de eerste fase) voor de realisatie van natuurvriendelijke oevers in de Bommelerwaard. Voor de tweede fase is een krediet beschikbaar gesteld van € 550.000. Van dit bedrag is in 2015, na afronding van de 1^e fase, € 300.000 betaalbaar gesteld. Van het resterende bedrag van € 250.000 is in 2017, vanwege een snellere realisatie van de NVO-opgave, € 110.000 overgemaakt aan het PHTB. Het resterende deel van € 140.000 zal in de laatste fase betaalbaar worden gesteld. De uitvoeringsorganisatie initieert en coördineert de herstructureringswerkzaamheden. De uitvoeringsorganisatie zal hierbij een zeker risico lopen, aangezien zij gronden verwerft en investeringen doet in de openbare ruimte, en vervolgens de gronden weer moet uitgeven. De partijen zullen, met uitzondering van het waterschap, risicodragend participeren in de uitvoeringsorganisatie. De gemeenschappelijke regeling is per 12 oktober 2011 gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op de bestuursamenstelling. Het algemeen bestuur bestaat sindsdien uit acht leden in plaats van vier leden. De stemverhouding wijzigt niet. Ook zijn enkele juridisch-technische aanpassingen meegenomen in de wijziging. In 2014 is gewerkt aan een nieuw ontwerp van het Provinciaal inpassingsplan. Parallel daarin is een nieuw uitvoeringsconvenant opgesteld waarin nader wordt uitgewerkt hoe partijen samenwerken om de doelen van de samenwerkingsovereenkomst uit te voeren. De rol en de risico's van Waterschap Rivierenland blijven onveranderd. Het algemeen bestuur van het PHTB heeft op 23 juni 2022 besloten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling PHTB per 1 januari 2023. Begin januari 2023 is de samenwerkingsovereenkomst ontbonden en resteert voor WSRL nog de financiële afwikkeling medio 2023.				
Algemene gegevens				
Ingangsdatum	4 januari 2011			
Rechtsvorm	Openbaar lichaam			
Deelnemers	Waterschap Rivierenland, provincie Gelderland, gemeente Zaltbommel, gemeente Maasdriel			
Vestigingsplaats	Zaltbommel (Hogeweg 11, 5301 LB)			
Overgedragen bevoegdheden	Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling beschikt niet over specifiek overgedragen (publiekrechtelijke) bevoegdheden, anders dan die waarvoor zij is opgericht			
Openbaar belang	Herstructurering van de glastuinbouwgebieden en gebieden voor paddenstoelenteelt in de Bommelerwaard			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 8 leden. De vertegenwoordigers van de provincie hebben ieder 2 stemmen, de overige vertegenwoordigers hebben ieder 1 stem. Besluiten worden met gewone meerderheid van stemmen genomen. Het DB heeft vier leden. De stemverhouding in het DB is identiek aan het AB.			
Doelstellingen / ontwikkelingen	Financiële bijdrage aan PHTB bedraagt (maximaal) € 780.000. Hiervoor wordt 7,8 km nvo's aangelegd in KRW waterlichamen.			
Bestuurlijke bevoegdheden:	De algemene spelregels en bevoegdheden van de Gemeenschappelijke regeling, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).			
	De kadernota en de ontwerpbegroting vormen voor een Verbonden Partij de basis voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij.			
	Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland dient jaarlijks een zienswijze in op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de regeling van de betreffende Verbonden Partij.			
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging	AB: E. Groenenberg			
	DB: M.H.M. Gremmen			
Financiële gegevens				
Financieel belang		1 ^e fase € 230.000,-- (2011) / 2 ^e fase € 300.000,-- (2015) /eerste deel 3 ^e fase € 110.000,-- (2017). Resterende deel € 140.000.		
		De bijdrage is gekoppeld aan water gerelateerde doelen, zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers		
Per ultimo, balans FVA	(bedragen x € 1 mln)			
2021	€ 0,00			
2022	€ N.n.b.			
Mutatie	€ N.n.b.			
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln)				
Jaarrekening/balans				
Per ultimo	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	Jaarresultaat
2021	€ 11,90		€ 0,00	€ 0,00
2022	€ N.n.b.		€ N.n.b.	€ N.n.b.
Risico's				
Risico profiel o.b.v. nota VP		Laag		
Beschrijving risico's		Vanwege de beëindiging van de GR PHTB is een liquiditeitsplan opgesteld. Hierin is het voorstel dat al het ter beschikking gestelde geld door het waterschap dat niet is besteed (per 31-12-2022) terug gaat naar het waterschap. De prognose in september 2022 is dat het liquidatiesaldo circa € 214.000 bedraagt. Voor het overige is WSRL geen risicodrager.		

Naam verbonden partij		Gemeenschappelijke Regeling AQUON 2011	
Vanaf 1 juli 2011 bestaat er een gemeenschappelijke regeling tussen negen waterschappen (waaronder Waterschap Rivierenland) op het gebied van laboratoriumactiviteiten. Deelnemers beogen hiermee te komen tot schaalvergroting welke leidt tot vergroting van efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht. De activiteiten worden uitgevoerd vanuit de vestigingen in Leiden en Tiel.			
Algemene gegevens			
Ingangsdatum		1 juli 2011	
Rechtsvorm		Openbaar lichaam	
Deelnemers		Waterschap Rivierenland, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap De Dommel, Waterschap Hollandse Delta, Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	
Vestigingsplaats		Tiel (De Blomboogerd 12, 4003 BX)	
Overgedragen bevoegdheden		Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling beschikt niet over specifiek overgedragen (publiekrechtelijke) bevoegdheden, anders dan die waarvoor zij is opgericht	
Openbaar belang		De regeling heeft als doel om op het gebied van laboratoriumactiviteiten te komen tot kennisdeling en –ontwikkeling, vergroting van de efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht	
Bestuurlijk belang		AB van 9 leden; elke deelnemer heeft een lid in AB. DB bestaat uit voorzitter en 3 leden gekozen uit de AB-leden.	
Doelstellingen / ontwikkelingen		De afgelopen jaren heeft AQUON zich ontwikkeld tot full-serviceketenpartner. Hiermee geeft AQUON invulling aan bestuurlijke besluitvorming voor een nieuwe governance en strategie. In 2018-2019 is een businesscase opgesteld over centralisatie van de laboratoria. Door te centraliseren op één locatie kan AQUON optimaal invulling geven aan de vastgestelde strategie. Tevens kan AQUON haar werkprocessen efficiënter inrichten. Inmiddels is de grond in Houten aangekocht en is de ontwerp- en aanbestedingsfase afgerond. Conform de initiële planning verwacht AQUON het nieuwe pand eind 2024 in gebruik te kunnen nemen.	
Bestuurlijke bevoegdheden:		De algemene spelregels en bevoegdheden van de Gemeenschappelijke regeling, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De kadernota en de ontwerpbegroting vormen voor een Verbonden Partij de basis voor het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland dient jaarlijks een zienswijze in op de ontwerpbegroting van de Verbonden Partij. Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de regeling van de betreffende Verbonden Partij.	
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging		AB: G. den Hartog	
Financiële gegevens			
Financieel belang		Het waterschap neemt deel in de gemeenschappelijke regeling AQUON met acht andere waterschappen. Het aandeel van WSRL in de netto kosten van 2022 ad € 33,3 mln. bedraagt 18%, zijnde € 6,0 mln. op basis van de meetvraag.	
Per ultimo, balans FVA	(bedragen x € 1 mln)		
2021	20,8		
2022	€ n.n.b.		
Mutatie	€ n.n.b.		
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln)			
Jaarrekening/balans			
Per ultimo	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Jaarresultaat
2021	€ 1,00	€ 9,40	€ 0,00
2022	€ n.n.b.	€ n.n.b.	€ n.n.b.
Risico's			
Risico profiel o.b.v. nota VP		Laag	
Beschrijving risico's WSRL		AQUON treft de voorbereidingen voor de centralisatie (nieuwbouw van een laboratorium). Het risicomanagement is ondergebracht bij het management van het nieuwbouwproject.	

Naam verbonden partij			
Nederlandse Waterschapsbank (NWB)			
De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) is meer dan 60 jaar geleden opgericht en is een national promotional bank die als doel heeft de financieringslasten van de publieke sector zo laag mogelijk te houden. De bank bedient met name decentrale overheden (waterschappen, gemeenten en provincies) en instellingen onder garantie van (decentrale) overheden zoals woningbouwcorporaties en zorginstellingen. Door haar AAA/Aaa-ratings en financiële deskundigheid is de bank in staat altijd actief in te spelen op de behoefte van haar klanten waardoor zij hun maatschappelijke taak in Nederland zo goed mogelijk kunnen uitvoeren. De NWB Bank staat als significante bank onder toezicht van de Europese Centrale Bank. Voor waterschappen is de NWB huisbankier met diensten als betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Sleutelwoorden bij de activiteiten van de NWB zijn maatschappelijke relevantie en duurzaamheid. Alle aandelen van de NWB zijn in handen van overheden. De NWB financiert haar activiteiten op de internationale geld- en kapitaalmarkten. Zij maakt daarbij gebruik van financiële instrumenten als obligaties, medium term notes en commercial paper. De bank heeft een zeer sterke vermogenspositie en AAA ratings van Moody's en Standard & Poor's. Waterschap Rivierenland bezit 7,5% van het totale aandelenkapitaal.			
Algemene gegevens			
Ingangsdatum	5 mei 1954		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Deelnemers	Waterschap Rivierenland en alle overige waterschappen in Nederland		
Vestigingsplaats	Den Haag (Rooseveltplantsoen 3, 2517 KR)		
Overgedragen bevoegdheden	Geen		
Openbaar belang	Als huisbankier van de waterschappen levert de Nederlandse Waterschapsbank diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy.		
Bestuurlijk belang	WSRL is voor 7,5% aandeelhouder		
Doelstellingen / ontwikkelingen	In verband met kapitaalseisen onder Bazel III heeft de NWB-bank begin 2011 besloten tot een maximale reservering van de nettowinst. Vanwege de destijds aangekondigde minimale eis voor de leverage ratio per 1 januari 2018 van 3%, is besloten geen dividend uit te keren totdat de bank voldoet aan deze minimum eisen. Per 1 januari 2018 was dit het geval waardoor over het jaar 2018 weer een dividenduitkering heeft plaatsgevonden. Over het jaar 2019 is een dividend uitgekeerd van € 55 miljoen (waarvan € 4,1 miljoen voor WSRL). Over het jaar 2020 is een dividend uitgekeerd van € 45 miljoen (waarvan € 3,4 miljoen voor WSRL). Over het jaar 2021 is een dividend uitgekeerd van € 50 miljoen (waarvan €3,7 miljoen voor WSRL) De nettowinst over het eerste halfjaar 2022 bedraagt € 80 miljoen. De bank koerst op een jaarlijks stabiele dividenduitkering tussen de 40% en 60% van de winst. Naar verwachting zal de dividenduitkering voor het waterschap jaarlijks circa € 3,2 miljoen bedragen.		
Bestuurlijke bevoegdheden:	De algemene spelregels en bevoegdheden van de Naamloze Vennootschap, als Verbonden Partij, zijn gebaseerd op boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Het wettelijk kader is per Verbonden Partij uitgewerkt in de statuten van de betreffende Verbonden Partij.		
(Bestuurlijke) vertegenwoordiging	AvA: G.den Hartog (p.l.v.) RvC: geen		
Financiële gegevens			
Financieel belang	3.968 aandelen A van € 115, -- per stuk 437 aandelen B van € 460,-- per stuk		
Per ultimo, balans FVA	(bedragen x € 1 mln) 2021 € 0,50 2022 € N.n.b. Mutatie € N.n.b.		
Vermogen van de verbonden partij in bedragen (x 1 mln)			
Jaarrekening/balans			
Per ultimo	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Jaarresultaat
2021	€ 1.902	€ 93.791	€ 121
	€ 1.932	€ 88.777	€ 80
2022 (halfjaarcijfers)			
Risico's			
Risico profiel o.b.v. nota VP		Laag	

Bijlage 18 SiSa Verantwoordingsinformatie jaar 2022

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 20-1-2023								
Verstrekk	Uitkeringscod	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ont/anger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E84	Regeling stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 478.000	€ 478.000	€ 241.000	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids- maatregelen per type	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 318 Verbreden van fietspaden/aantal in Meters	Nee	1.366			
			2 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW- ETW 60 km/h/aantal in Stuks	Ja	5			
			50 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)/aanta l in Stuks	Nee	5			

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2022

Berichtgeverinformatie

Type overheidslaag:

Naam berichtgever:

Berichtgevercode:

Rapportage-periode: 2022

Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:

Strekking controleverklaring getrouwheid:

Fouten en onzekerheden 2022				
Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in eu
A2	1	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding	Fout	Toelichting fout/onzekerheid
E84	1	Regeling stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout	
E84	2	Regeling stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Onzekerheid	

Bijlage 19 Kinderopvang toeslagaffaire (KOTA) Waterschap Rivierenland

Uitvoeringskosten voor de kwijtschelding voor de gedupeerden kinderopvangtoeslag:

Aantal gedupeerden	220
Berekening bedrag uitvoeringskosten (€ 100,- per gedupeerde)	<u>€ 22.000</u>

Kwijtgescholden bedragen van gedupeerden kinderopvangtoeslag:

WEGE	€ 4
WEGG	€ 304
WSHE	€ 494
WSHG	€ 3.713
ZUIW	€ 5.836
Invorderingskosten	€ 1.740
	<u>€ 12.091</u>